

Εθνικό και Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών
Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο
Θεσσαλονίκης
Σχολή Καλών Τεχνών
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Ιόνιο Πανεπιστήμιο
Σχολή Μουσικής και
Οπτικοακουστικών Τεχνών
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Σχολή Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών
Επιστημών και Τεχνών
Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης

8ο ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

υπό την αιγίδα της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας

«Επιδράσεις και αλληλεπιδράσεις»

Μέγαρο Μουσικής Αθηνών
25-27 Νοεμβρίου 2016

Πρόγραμμα συνεδρίου

Συμβολή στον εορτασμό των 25 ετών λειτουργίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Με την ευγενική υποστήριξη του Οργανισμού Μεγάλου Μουσικής Αθηνών

Κατανομή συνεδριών ανά ημέρα

Παρασκευή, 25 Νοεμβρίου 2016

Αίθουσα Α	Αίθουσα Β
09.30-10.00: Έναρξη του συνεδρίου, χαιρετισμοί (Αίθουσα Α)	
10.00-11.30: Η μουσική ανάλυση από ιστορική σκοπιά	10.00-11.30: Έλληνες συνθέτες και γαλλικός πολιτισμός: μια μεταβαλλόμενη σχέση με την πάροδο του χρόνου
12.00-14.00: Ζητήματα μουσικής ανάλυσης	12.00-13.30: Μουσικές της Μεσογείου – I: Πρόσωπα, θεσμοί και διεργασίες στην νεοελληνική και κυπριακή μουσική του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα
15.30-17.30: Νεοελληνική Μουσική (19ος-21ος αιώνας) – I: Πρόσωπα και θεσμοί στη νεοελληνική μουσική κατά τον 19ο αιώνα	16.00-17.30: Μουσικές της Μεσογείου – II: Πρόσωπα και διεργασίες στην νεοελληνική και ρουμανική μουσική του 19ου και του 20ού αιώνα
18.00-20.00: Νεοελληνική Μουσική (19ος-21ος αιώνας) – II: Υφή και ύφος στη νεοελληνική μουσική κατά τον 20ό αιώνα	18.00-20.00: Μουσικές της Μεσογείου – III: Πρόσωπα, διεργασίες, επιρροές και επιδράσεις στη νεοελληνική μουσική και στην ευρύτερη Μεσόγειο

Σάββατο, 26 Νοεμβρίου 2016

Αίθουσα Α	Αίθουσα Β
10.00-12.00: Νεοελληνική Μουσική (19ος-21ος αιώνας) – III: Ιστορικές και κριτικές προσεγγίσεις στη νεοελληνική μουσική (19ος-20ός αιώνας)	10.30-12.00: Ερευνητικές προσεγγίσεις στη μουσική εκτέλεση
12.30-14.30: Γενική Συνέλευση της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας (Αίθουσα Α)	
16.30-18.00 & 18.30-20.00: Στρογγυλή Τράπεζα: «Η επιστημονική έρευνα για τη Νεοελληνική Έντεχνη Μουσική σήμερα»	16.30-18.00: Πολιτισμός και εκπαίδευση
	18.30-19.30: Ζητήματα μουσικής αισθητικής

Κυριακή, 27 Νοεμβρίου 2016

Αίθουσα Α	Αίθουσα Β
10.00-11.00: Μουσικοθεραπεία	10.00-12.00: Αρχαία, βυζαντινή και ελληνική λαϊκή μουσική (I)
11.00-12.00 & 12.30-14.00: Μουσική θεωρία και Ανάλυση	12.30-14.30: Αρχαία, βυζαντινή και ελληνική λαϊκή μουσική (II)
16.00-18.00: Καλλιτεχνικές αλληλεπιδράσεις και αρχαιοελληνική θεματολογία. Διακαλλιτεχνικότητα και μοντερνισμός στις όπερες του Ρίχαρντ Στράους	16.30-18.00 & 18.30-20.00: Στρογγυλή Τράπεζα: «Λόγια και λαϊκά διακείμενα στην νεοελληνική μουσική. Μελέτη περίπτωσης: Οι Έξι λαϊκές ζωγραφίες του Μάνου Χατζιδάκι»
18.30-20.00: Όπερα και ορατόριο στον 17ο-18ο αιώνα	

Αίθουσα Α: Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, Αίθουσα Δημήτρης Μητρόπουλος

Αίθουσα Β: Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, Συνεδριακό 1

Αναλυτικό πρόγραμμα συνεδρίου

Παρασκευή, 25 Νοεμβρίου 2016

09.30-10.00: Έναρξη του συνεδρίου, χαιρετισμοί (Αίθουσα Α – Δ. Μητρόπουλος)

Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α (Δημήτρης Μητρόπουλος)

10.00-11.30: Η μουσική ανάλυση από ιστορική σκοπιά

Προεδρεύων: Ιωάννης Φούλιας

Irmgard Lerch-Καλαβρυτινού: «Τα μοτέτα του Guillaume de Machaut: ο Philippe de Vitry ως πρότυπο;»

Σωκράτης Γεωργιάδης: «*Res Facta – Super Librum*. Καταγραφή και αυτοσχεδιασμός στη μουσική της Αναγέννησης»

Μαρία Σουρτζή: «Η τεχνική του κανόνα στον Heinrich Isaac και στον Anton Webern»

11.30-12.00: Διάλειμμα / καφές

12.00-14.00: Ζητήματα μουσικής ανάλυσης

Προεδρεύων: Γιώργος Ζερβός

Διονυσία Μπλαζάκη: «Η *Chaconne* για βιολί του Bach και η συμβολή της στην εξέλιξη του είδους»

Απόστολος Παληός: «Επιδράσεις και αλληλεπιδράσεις σε τέσσερις εμβληματικούς συνθέτες του 19ου και 20ού αιώνα με αφορμή το τελευταίο από τα *Καπρίτσια* του Paganini»

Αθανάσιος Ζέρβας: «Μαθήματα σύνθεσης του Ralph Shapey: σχολιασμός κι εφαρμογές»

Δημήτρης Τασούδης & Πέτρος Βούβαρης: «Μουσικός χρόνος και εννοιακή μίξη στη μουσική κινηματογράφου»

Αίθουσα Β (Συνεδριακό 1)

10.00-11.30: Έλληνες συνθέτες και γαλλικός πολιτισμός: μια μεταβαλλόμενη σχέση με την πάροδο του χρόνου

Προεδρεύων: Μάρκος Τσέτσος

Χριστίνα Κλ. Γιαννέλου: «Η ερμηνευτική και συνθετική δραστηριότητα της Ρένας Κυριακού στη Γαλλία (1925-1970)»

Anne-Sylvie Barthel-Calvet: «Οι αισθητικές επιλογές του νέου Ξενακί στο μεταπολεμικό ιδεολογικό πλαίσιο της Γαλλίας»

Ανδριάννα Σουλελέ: «Από την Κρήτη στην Βρετάνη: Η *Symphonie Diagonale* (2008) του Αλέξανδρου Μαρκέα»

11.30-12.00: Διάλειμμα / καφές

12.00-13.30: Μουσικές της Μεσογείου – I: Πρόσωπα, θεσμοί και διεργασίες στην νεοελληνική και κυπριακή μουσική του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα

Προεδρεύουσα: Καίτη Ρωμανού

Μαρία Μπαρμπάκη: «Η έντεχνη μουσική στη Σάμο κατά την περίοδο της Ηγεμονίας (1834-1912)»

Merih Erol: «Δημοτική μουσική και εθνική ταυτότητα στον ελληνικό χώρο στις αρχές του 20ού αιώνα»

Γεωργία Πετρούδη: «Η “επανεισαγωγή” της δυτικής μουσικής στην Κύπρο λίγα χρόνια πριν τη δύση του 19ου αιώνα και τα πρώτα δειλά βήματα ντόπιων αλλά και ξένων μουσικών»

Μεσημβρινή παύση εργασιών

Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α (Δημήτρης Μητρόπουλος)

15.30-17.30: Νεοελληνική Μουσική (19ος-21ος αιώνας) – Ι: Πρόσωπα και θεσμοί στη νεοελληνική μουσική κατά τον 19ο αιώνα

Προεδρεύων: Χάρης Ξανθουδάκης

Κώστας Καρδάμης: «Δομένικος Παδοβάς (1817-1892) και Σπυρίδων Ξύνδας (1817-1896): Μερικές άγνωστες πτυχές της ζωής και του έργου τους»

Θανάσης Τρικούπης: «Επιδράσεις στην πιανιστική αναδημιουργία. Δημήτριος Αγαθίδης (1828-1886): *Il Barbiere di Siviglia. Opera del Maestro G. Rossini. Fantasia per Pianoforte*»

Νικόλαος Αθ. Μάμαλης: «Η μπάντα της Φιλαρμονικής Εταιρίας Αθηνών (1888-1896): ερασιτεχνισμός, ευρωπαϊσμός, δημιουργία και ερμηνεία ως εκφάνσεις ιστορικών, πατριωτικών και καλλιτεχνικών γεγονότων»

Δημοσθένης Κ. Φιστουρής: «Σαμάρας – Puccini: Βίοι παράλληλοι σε δράσεις, επιδράσεις και αλληλεπιδράσεις»

17.30-18.00: Διάλειμμα / καφές

18.00-20.00: Νεοελληνική Μουσική (19ος-21ος αιώνας) – ΙΙ: Υφή και ύφος στη νεοελληνική μουσική κατά τον 20ό αιώνα

Προεδρεύων: Κώστας Καρδάμης

Σπυριδούλα Κατσαρού: «Η χρήση αυθεντικών δημοτικών μελωδιών και βυζαντινών εκκλησιαστικών ύμνων στα ορχηστρικά έργα του Γεωργίου Καζάσογλου (1908/1909-1984). Ο συνθετικός τους ρόλος και οι σημασιολογικές τους προεκτάσεις»

Γεωργία Μαρία Τσερπέ: «Υφολογικά και αισθητικά γνωρίσματα ρομαντισμού και γαλλικού ιμπρεσιονισμού στο έργο του Μ. Καλομοίρη»

Μαρία Ντούρου: «Το πρελούδιο και η φούγκα στη μουσική ελληνική εργογραφία του 20ού αιώνα. 6 Πρελούδια και Φούγκες σε αρχαίους ελληνικούς τρόπους για πιάνο της Μαρίας Καλογρίδου»

Γιώργος Σακαλλιέρος: «Η μιμητική αντίστιξη στο έργο του Δημήτρη Μητρόπουλου: ζητήματα υφής, επιδράσεων, αισθητικής και μουσικής γλώσσας»

Αίθουσα Β (Συνεδριακό 1)

16.00-17.30: Μουσικές της Μεσογείου – ΙΙ: Πρόσωπα και διεργασίες στη νεοελληνική και ρουμανική μουσική του 19ου και του 20ού αιώνα

Προεδρεύων: Κώστας Χάρδας

Σοφία Κοντώση: «Γονιμοποιώντας τη γαλλική *mélodie* με εθνικά στοιχεία: οι περιπτώσεις των Αιμίλιου Ριάδη και Τζεόρτζε Ενέσκου»

Αλέξανδρος Χαρκιολάκης: «Το μουσικό μέρος της Βιβλιοθήκης Σακκουλίδη στην Κωνσταντινούπολη»

Βάλια Χριστοπούλου: «Μοντερνισμός και μεταμοντερνισμός στο έργο του Γιώργου Σισιλιάνου»

17.30-18.00: Διάλειμμα / καφές

18.00-20.00: Μουσικές της Μεσογείου – III: Πρόσωπα, διεργασίες, επιρροές και επιδράσεις στη νεοελληνική μουσική και στην ευρύτερη Μεσόγειο

Προεδρεύουσα: Γεωργία Πετρούδη

Βάλια Βράκα: «Οι απαρχές της ελληνικής οπερέτας: το *Αποκρηάτικο Όνειρο* της Ελένης Λαμπίρη»

Άννα Παπαέτη: «Σταυροφορία ενάντια στο μπουζούκι: Η Πρώτη Διεθνής Ολυμπιάδα Τραγουδιού (1968)»

Νίκος Πουλάκης: «Διαμεσογειακές συνέργειες στον πρώιμο ελληνο-αιγυπτιακό ηχητικό κινηματογράφο»

Καίτη Ρωμανού: «Η πρωτοποριακή Μεσόγειος»

Σάββατο, 26 Νοεμβρίου 2016

Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α (Δημήτρης Μητρόπουλος)

10.00-12.00: Νεοελληνική Μουσική (19ος-21ος αιώνας) – III: Ιστορικές και κριτικές προσεγγίσεις στη νεοελληνική μουσική (19ος-20ός αιώνας)

Προεδρεύων: Γιώργος Σακαλλιέρος

Γιώργος Κωνσταντζος: «Μαριώ Φωσκαρίνα Δαμασκηνού»

Νίκος Α. Δοντάς: «Η συμβολή του Μανώλη Καλομοίρη στην ίδρυση της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και τη διαμόρφωση του δραματολογίου της κατά τις πρώτες δύο δεκαετίες λειτουργίας της»

Μαντώ Πυλιαρού: «Ιωσήφ Παπαδόπουλος-Γκρέκας: Ενέργειες και επιδράσεις στο μουσικό γίγνεσθαι του 20ού αιώνα»

Πάρις Κωνσταντινίδης: «Η Τυραννία της Ευρώπης επί της ελληνικής μουσικής: ο ευρωκεντρισμός των αντιμαχόμενων εκδοχών της ελληνικότητας»

Αίθουσα Β (Συνεδριακό 1)

10.30-12.00: Ερευνητικές προσεγγίσεις στη μουσική εκτέλεση

Προεδρεύων: Πέτρος Βούβαρης

Κώστας Χάρδας: «Με επίκεντρο τον ήχο: Η κριτική κατανόηση των ηχογραφήσεων ως εργαλείο ερμηνείας»

Λορέντα Ράμου: «Πιανιστική ερμηνεία της “Νέας Μουσικής” στο Βερολίνο του Μεσοπολέμου»

Δανάη Στεφάνου: «Συνθέσεις ανοιχτής φόρμας και πολυμεσικά δρώμενα: σύγχρονες ερμηνευτικές προσεγγίσεις»

12.00-12.30: Διάλειμμα / καφές

12.30-14.30: Γενική Συνέλευση της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας
(Αίθουσα Α – Δημήτρης Μητρόπουλος)

Μεσημβρινή παύση εργασιών

Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α (Δημήτρης Μητρόπουλος)

16.30-18.00: Στρογγυλή Τράπεζα: «Η επιστημονική έρευνα για τη Νεοελληνική Έντεχνη Μουσική σήμερα» (Συντονιστής: Νίκος Μαλιάρας)

18.00-18.30: Διάλειμμα / καφές

18.30-20.00: Στρογγυλή Τράπεζα: «Η επιστημονική έρευνα για τη Νεοελληνική Έντεχνη Μουσική σήμερα» (συνέχεια)

Αίθουσα Β (Συνεδριακό 1)

16.30-18.00: Πολιτισμός και εκπαίδευση

Προεδρεύων: Αναστάσιος Χαψούλας

Γιώργος Κίτσιος & Γιάννης Βαλιάντζας: «Το ψηφιακό παρόν του πολιτισμικού παρελθόντος: Σχεδιάζοντας μια ηλεκτρονική πύλη για τη Θεσσαλονίκη (τέλη 19ου αιώνα – 1912)»

Ναυσικά Χατζηχρήστου: «Η επίδραση της ιδιωτικής συμμετοχής στη δημόσια: η σπουδαιότητα της ακρόασης με ηλεκτρονικά μέσα για το ελληνικό κοινό κλασικής μουσικής και όπερας»

Έλλη Παπαγρηγορίου: «Μουσική εκπαίδευση και επαγγελματικές ορχήστρες: δύο αλληλεξαρτώμενα συστήματα»

18.00-18.30: Διάλειμμα / καφές

18.30-19.30: Ζητήματα μουσικής αισθητικής

Προεδρεύουσα: Irmgard Lerch-Καλαβρυτινού

Μάρκος Τσέτσος: «Η μουσική στην κλασική αξιολογία»

Αναστασία Σιώψη: «Όταν η τέχνη κραυγάζει: Η κραυγή ως ήχος και εικόνα, με αφετηρία την *Κραυγή (Der Schrei der Natur, 1893)* του Edvard Munch (1863-1944)»

20.30: Συναυλία – «Οι Χορωδίες των Πανεπιστημίων» (Αίθουσα Δ. Μητρόπουλος)

Κυριακή, 27 Νοεμβρίου 2016

Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α (Δημήτρης Μητρόπουλος)

10.00-11.00: Μουσικοθεραπεία

Προεδρεύων: Κώστας Τσούγκρας

Δημοσθένης Σπανουδάκης: «Ακρόαση Βυζαντινής Μουσικής προεγχειρητικά και μετεγχειρητικά ορθοπεδικών παθήσεων. Η αντιμετώπιση του άγχους και του πόνου. Προσέγγιση της μελισματικότητας»

Ντόρα Ψαλτοπούλου-Καμίνη & Ευαγγελία Χατζιωαννίδου: «Μουσικοθεραπεία – Κοινωνία – Φοιτητές Μουσικολογίας: Αλληλεπιδράσεις»

11.00-12.00: Μουσική Θεωρία και Ανάλυση

Προεδρεύων: Γιώργος Φιτσιώρης

Σόλων Ραπτάκης & Ιωάννης Φούλιας: «Όψεις της συνθετικής εξέλιξης του Carl Nielsen μέσα από τα τέσσερα κουαρτέτα εγχόρδων του»

Δέσποινα Παναγιωτίδου & Πέτρος Βούβαρης: «Ζητήματα μορφολογικής και μοτιβικής δομής στη *Σονάτα για πιάνο και βιολοντσέλο αρ. 1* του Κωνσταντίνου Κυδωνιάτη»

12.00-12.30: Διάλειμμα / καφές

12.30-14.00: Μουσική Θεωρία και Ανάλυση (συνέχεια)

Γιώργος Ζερβός: «Μεταξύ εξπρεσιονισμού και νεοκλασικισμού: η επίδραση του αρχικού θεματικού υλικού στη διαμόρφωση νέων και παλαιότερων μορφολογικών προτύπων, στο 1ο και 5ο από τα *Πέντε κομμάτια για πιάνο*, αρ. 23 (1920-1923), του Arnold Schönberg»

Πηνελόπη Παπαγιαννοπούλου: «Διαστηματικά και φθογγικά σύνολα ως μεθοδολογικό εργαλείο ανάλυσης ατονικής μουσικής. Εφαρμογή στο *Romance-Lied* από τα *32 κομμάτια για πιάνο* του Νίκου Σκαλκώτα»

Κώστας Τσούγκρας: «Η Γενετική Θεωρία της Τονικής Μουσικής ως μεθοδολογία για την ανάλυση της ηπειρώτικης πολυφωνίας»

Αίθουσα Β (Συνεδριακό 1)

10.00-12.00: Αρχαία, βυζαντινή και ελληνική λαϊκή μουσική (I)

Προεδρεύων: Αχιλλέας Χαλδαιάκης

Χαράλαμπος Χ. Σπυρίδης: «Ποιητικά αίτια και δυνάμεις φθόγγων δια τον διττόν ορισμόν του αρχαιοελληνικού μουσικού διαστήματος»

Γρηγόριος Θ. Στάθης: «Η ανάπτυξη του γνωστικού αντικειμένου της “Βυζαντινής Μουσικολογίας – Ψαλτικής Τέχνης” σε πλήρη Τομέα. Μνημονάρι της 9ης Απριλίου 2002»

Ομάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής από το Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ.: «Παλαιογραφία Βυζαντινής Μουσικής: ένα ταξίδι στον χρόνο και τον χώρο»

Εμμανουήλ Γιαννόπουλος: «Η επίδραση του έργου του Πέτρου του Βυζαντίου († 1808) στην διαμόρφωση της Νέας Μεθόδου της Ψαλτικής (1814 κ.ε.)»

12.00-12.30: Διάλειμμα / καφές

12.30-14.30: Αρχαία, βυζαντινή και ελληνική λαϊκή μουσική (II)

Προεδρεύουσα: Μαρία Αλεξάνδρου

Μέμα Παπανδρίκου: «Οι απεικονίσεις μουσικών οργάνων στα χειρόγραφα των ομιλιών του Γρηγορίου Ναζιανζηνού»

Κόριννα Λατέλη: «“Θυμελική (λειτουργική) μουσική”, “καλλιφωνία”, “καλλίφωνοι”, “καλόφωνοι”: Μουσικοί επιτελεστές και ασματικές πρακτικές, αισθητικές και ερμηνευτικές αλληλεπιδράσεις και ανταλλαγές ανάμεσα στην κοσμική και στην εκκλησιαστική φωνητική μουσική κατά την ύστερη βυζαντινή περίοδο, μέσα από τη μελέτη της ορολογίας των πηγών»

Θωμάς Αποστολόπουλος: «Τροπικά σχήματα με το αποτύπωμα της Ψαλτικής σε δημοτικά και λαϊκά τραγούδια»

Daniel Koglin: «Πορευόμενοι και πάλι από το Βυζάντιο στον Βαμβακάρη. Μία ψυχοπολιτισμική προσέγγιση στην υποτιθέμενη σχέση μεταξύ εκκλησιαστικής και λαϊκής μουσικής»

Μεσημβρινή παύση εργασιών

Παράλληλες συνεδρίες

Αίθουσα Α (Δημήτρης Μητρόπουλος)

16.00-18.00: Καλλιτεχνικές αλληλεπιδράσεις και αρχαιοελληνική θεματολογία. Διακαλλιτεχνικότητα και μοντερνισμός στις όπερες του Ρίχαρντ Στράους

Προεδρεύουσα: Αναστασία Σιώψη

Εύη Νίκα-Σαμψών: «Διακαλλιτεχνικότητα και μοντερνισμός στην *Ηλέκτρα* του Ρίχαρντ Στράους»

Σταματία Γεροθανάση: «Πολιτισμικές διαμεσολαβήσεις και αρχαιοελληνικές αλληλεπιδράσεις στην όπερα *Αριάδνη στην Νάξο* του Ρίχαρντ Στράους (1912)»

Μηνάς Ι. Αλεξιάδης: «*Η Αιγυπτία Ελένη* του Ρίχαρντ Στράους: Λωτοφάγοι και μαγικά φίλτρα στην αρχαιόθεμη όπερα του 20ού αιώνα»

Νίκος Μαλιάρας: «Η όπερα *Die Liebe der Danae* του Richard Strauss και οι ιστορικο-αισθητικές της παράμετροι»

18.00-18.30: Διάλειμμα / καφές

18.30-20.00: Όπερα και ορατόριο στον 17ο-18ο αιώνα

Προεδρεύουσα: Εύη Νίκα-Σαμψών

Θεόδωρος Κίτσος & Όλγα Παπακωνσταντίνου: «Bernardo Pasquini, *La Tessalonica*: προετοιμασία κριτικής έκδοσης»

Βασίλης Βαβούλης: «Ο Χέντελ και οι λογοτεχνικές παραδόσεις της Αγγλίας, της Γερμανίας και της Ιταλίας»

Χαρούλα Σαββίδου: «Οι επιδράσεις της Commedia dell' arte στην opera buffa του 18ου αιώνα, με έμφαση στα έργα *Il filosofo di campagna* (1752) και *La buona figliuola* (1760) του Carlo Goldoni (1707-1793)»

Αίθουσα Β (Συνεδριακό 1)

16.30-18.00: Στρογγυλή Τράπεζα: «Λόγια και λαϊκά διακείμενα στην νεοελληνική μουσική. Μελέτη περίπτωσης: Οι Έξι λαϊκές ζωγραφιές του Μάνου Χατζιδάκι» (Συντονιστής: Γιώργος Κοκκώνης)

18.00-18.30: Διάλειμμα / καφές

18.30-20.00: Στρογγυλή Τράπεζα: «Λόγια και λαϊκά διακείμενα στην νεοελληνική μουσική. Μελέτη περίπτωσης: Οι Έξι λαϊκές ζωγραφιές του Μάνου Χατζιδάκι» (συνέχεια)

20.30: Συναυλία μουσικής δωματίου με το Κουαρτέτο εγχόρδων L'Anima
(Αίθουσα Δημήτρης Μητρόπουλος)

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ

Irmgard Lerch-Καλαβρυτινού: «Τα μοτέτα του Guillaume de Machaut: ο Philippe de Vitry ως πρότυπο;»

Με βάση κυρίως τα μοτέτα με λατινικό κείμενο του Guillaume de Machaut και τα μορφολογικά χαρακτηριστικά τους, επιχειρείται να δοθεί μια απάντηση στο ερώτημα κατά πόσο τα μοτέτα του Guillaume de Machaut ακολουθούν τα χαρακτηριστικά των μοτέτων του Philippe de Vitry.

Σωκράτης Γεωργιάδης: «Res Facta – Super Librum. Καταγραφή και αυτοσχεδιασμός στη μουσική της Αναγέννησης»

Διερευνώντας τη σχέση καταγεγραμμένης μουσικής και εκτέλεσης στην αναγεννησιακή πολυφωνία, όπως αυτή αποτυπώνεται στα θεωρητικά κείμενα της περιόδου αλλά και την σύγχρονη μουσικολογική έρευνα των τελευταίων χρόνων, θα επιχειρήσουμε, σε αυτή την ανακοίνωση, να φωτίσουμε τις έννοιες της καταγεγραμμένης μουσικής (*res facta*) σε αντιδιαστολή με την εκτός κειμένου εκτέλεση (*super librum*) των πολυφωνικών συνθέσεων, θέτοντας ερωτήματα για την πραγματική φύση των σωζόμενων καταγραφών αλλά και πιθανολογώντας την ιδιαίτερη σχέση της τεκμηριωμένης στα κείμενα της περιόδου πρακτικής με αυτό που σήμερα θα μπορούσαμε να ονομάσουμε καθοδηγούμενο αυτοσχεδιασμό: την επιτέλεση αλλά – ακόμη περισσότερο – την ανασύνθεση ενός μουσικού κειμένου. Μια επιτέλεση που σε χρόνο πραγματικό, τελούμενη κατά βάση σε συνθήκες τελετουργικής πράξης, μπορεί να γίνει αντιληπτή όχι ως στείρα αναπαραγωγή μιας καθόλα καταγεγραμμένης σύνθεσης, αλλά απεναντίας ως μία απόπειρα διαμεσολαβημένης αναπαράστασης, με σημείο εκκίνησης αφενός την, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, στοιχειωδώς καταγεγραμμένη μουσική και αφετέρου τα αναγκαία εφόδια και την αυτοσχεδιαστική δεινότητα των εκτελεστών αλλά και των συνθετών, καθώς επίσης και το βαθμό που οι δύο αυτές ιδιότητες ενίοτε επικαλύπτονται ή/και ταυτίζονται.

Μαρία Σουρτζή: «Η τεχνική του κανόνα στον Heinrich Isaac και στον Anton Webern»

«Αυτή είναι η ουσία του κανόνα, της όσο το δυνατόν στενότερης σχέσης μεταξύ περισσότερων φωνών»: η φράση αυτή συνοψίζει τη βασική συνθετική αρχή του A. Webern που είναι η συνοχή, δηλαδή «το να δημιουργείται μια όσο το δυνατόν μεγαλύτερη σχέση μεταξύ των τμημάτων». Δεν είναι λοιπόν τυχαίο το γεγονός ότι η τεχνική του κανόνα παίζει έναν καταλυτικό ρόλο στο ύστερο έργο του Webern. Εντούτοις, η σχέση του Webern με την τεχνική του κανόνα έχει βαθύτερες ρίζες, δεδομένου ότι η διδακτορική του διατριβή αφορούσε την επιμέλεια της έκδοσης του έργου *Choralis Constantinus II* του H. Isaac. Στον πρόλογο της έκδοσης, ο ίδιος ο Webern αναφέρεται λεπτομερώς και με ιδιαίτερη έμφαση στις τεχνικές κανόνα που χρησιμοποιεί ο Isaac στο έργο αυτό. Παρά όμως το γεγονός ότι οι δύο συνθέτες ανήκουν σε δύο πολύ διαφορετικές εποχές και – συνεπώς – χρησιμοποιούν εντελώς διαφορετική μουσική γραφή, είναι αξιοσημείωτη η επιρροή που άσκησε ο Isaac στον Webern όσον αφορά τους διάφορους τύπους κανόνων. Στην παρούσα εισήγηση θα παρουσιαστούν αποσπάσματα από τα έργα *Συμφωνία* op. 21 και *Κουαρτέτο εγχόρδων* op. 28 του Webern σε αντιστοιχία με ορισμένους κανόνες από *Officia* του *Choralis Constantinus II* του Isaac. Ειδικότερα, θα επισημανθούν οι ομοιότητες στις μορφές του κανόνα που χρησιμοποιούν οι δύο συνθέτες (τετράφωνοι κανόνες που ομοιάζουν με “διπλούς” κανόνες, καρκινικοί κανόνες και τετράφωνοι διπλοί κανόνες).

Διονυσία Μπλαζάκη: «Η Chaconne για βιολί του Bach και η συμβολή της στην εξέλιξη του είδους»

Δεδομένου ότι η *Chaconne* του Bach για σόλο βιολί και η *Passacaglia* του ίδιου για εκκλησιαστικό όργανο αποτέλεσαν πρότυπα του είδους τους από τον δέκατο ένατο αιώνα μέχρι σήμερα, το παρόν κείμενο επικεντρώνεται στη *chaconne* κι εξετάζει τι αντιπροσώπευε αυτό το είδος για τον Bach και τους συγχρόνους του και πόσο το επηρέασε ή το άλλαξε ο ίδιος. Προσεγγίζονται βασικές δομικές κανονιστικές παράμετροι του έργου και στη συνέχεια εξετάζονται τα πρότυπα που ακολούθησε ο Bach σε συνάρτηση με την ιστορική εξέλιξη του είδους της *chaconne*, όπως και τις μεταβολές που επέφερε είτε μέσα από την εισαγωγή είτε μέσα από το μετασχηματισμό χαρακτηριστικών στοιχείων, σχημάτων και τεχνοτροπιών. Με βάση το άρθρο του Al. Silbiger, “Bach and the Chaconne” (1999), αναφέρονται τα χαρακτηριστικά του λυλλιανού και του μπουξτεχουντιανού τύπου της *chaconne* και εντοπίζονται τα στοιχεία που πιστοποιούν τόσο την εξοικείωση του Bach με τις οπερατικές *chaconnes* του Lully, όσο και την απόκλιση της μπαχικής *chaconne* από προγενέστερους τύπους, αλλά και τεχνοτροπίες που αποδίδονται σε πολύ παλαιότερες παραδόσεις. Όπως προκύπτει, ο Bach αναδημιουργεί μέσα στο πνεύμα του είδους της *chaconne* το πνεύμα του δεξιοτέχνη αυτοσχεδιαστή και αλλάζει ριζικά την αντίληψη για το είδος της.

Απόστολος Παλής: «Επιδράσεις και αλληλεπιδράσεις σε τέσσερις εμβληματικούς συνθέτες του 19ου και 20ού αιώνα με αφορμή το τελευταίο από τα Καπρίτσια του Paganini»

Το τελευταίο και πλέον δημοφιλές Καπρίτσιο αρ. 24 για βιολί του βιρτουόζου του οργάνου N. Paganini αποτέλεσε διαχρονικά πηγή έμπνευσης και συνθετικής κατάθεσης για πλήθος δημιουργών. Στην παρούσα ανακοίνωση θα μας απασχολήσουν οι τέσσερις αξιολογότερες συνθέσεις για πιάνο από αντίστοιχους σημαντικούς συνθέτες του 19ου και του 20ού αιώνα, των οποίων το θεματικό υλικό ανάγεται στο διάσημο εναρκτήριο πεντάφθογγο μοτίβο σε διάστημα καθαρής 5ης: α) Η καταληκτική 6η Σπουδή από τις *Grandes études de Paganini*, S. 141, του Fr. Liszt, που περιλαμβάνει το θέμα συνοδευόμενο από 11 τεχνικά απαιτητικότερες παραλλαγές. β) Οι *Παραλλαγές πάνω σε ένα θέμα του Paganini*, op. 35, του J. Brahms, δύο τεύχη 14 παραλλαγών το κάθε ένα που έχουν το χαρακτήρα σπουδών. γ) Η *Ραψωδία πάνω σε ένα θέμα του Paganini*, op. 43, για πιάνο και ορχήστρα του Σ. Ραχμάνινοβ, αποτελούμενη από μια σειρά 24 παραλλαγών του αρχικού θέματος. δ) Οι *Παραλλαγές πάνω σε ένα θέμα του Paganini* για δύο πιάνο του W. Lutoslawski, μεταγραμμένο από τον ίδιο μεταγενέστερα για πιάνο και ορχήστρα. Η ανακοίνωση μελετά τις επιδράσεις του έργου του Paganini στις προαναφερθείσες συνθέσεις καθώς και τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ των τεσσάρων συνθετών στη δομή των συνθέσεων, στο χειρισμό και στην επεξεργασία του μοτιβικού υλικού, αλλά και στην επιλογή των τεχνικών μέσων στην πιανιστική γραφή.

Αθανάσιος Ζέρβας: «Μαθήματα σύνθεσης του Ralph Shapey: σχολιασμός κι εφαρμογές»

Το εγχειρίδιο σύνθεσης με τίτλο *A Basic Course in Music Composition* (2001) του διακεκριμένου συνθέτη, μαέστρου και πανεπιστημιακού δασκάλου Ralph Shapey (1921-2002), αποτελεί το απόσταγμα έρευνας αλλά κυρίως εμπειρικής γνώσης συσσωρευμένης για περίοδο μεγαλύτερη από 50 χρόνια. Απόσταγμα γνώσης φιλτραρισμένης από την κριτική διερεύνηση σε μουσικοθεωρητικά μοντέλα 12-φθογγισμού των Schoenberg και Wolpe και της εφαρμογής της στο πλαίσιο της μουσικής δημιουργίας – σε μεγάλο αριθμό έργων για διάφορους συνδυασμούς οργάνων – καθώς και από τη διδασκαλία της στο πρόγραμμα σπουδών σύνθεσης στο University of Chicago.

Στην παρούσα ανακοίνωση θα σχολιαστεί το περιεχόμενο των μαθημάτων σύνθεσης του Shapey, θα γίνει περιπτωσιολογική μελέτη – ανάλυση έργου του συνθέτη που βασίζεται στην ύλη των μαθημάτων (σύνθεσης), ενώ θα επιδιωχθεί η επαλήθευση αυτής, μέσα από την εφαρμογή της στη δημιουργία νέας σύνθεσης.

Δημήτρης Τασούδης & Πέτρος Βούβαρης: «Μουσικός χρόνος και εννοιακή μίξη στη μουσική κινηματογράφου»

Η εννοιοποίηση του χρόνου με όρους χώρου ή κίνησης αποτελεί την κοινή αφετηρία θεωριών που έχουν κατά καιρούς προταθεί για την επεξήγηση των γνωσιακών μηχανισμών που ενέχονται σε μια τέτοια διαδικασία. Η θεωρία της εννοιακής μίξης (conceptual integration theory) εισηγείται την ανάδυση της έννοιας του χρόνου μέσα από την ενσωμάτωση δύο εννοιακών χώρων: ενός συνδυασμού γεγονότων και βιωμένης κίνησης από τη μια μεριά, και του ωρολογιακού χρόνου από την άλλη. Υιοθετώντας τη συγκεκριμένη θεωρία για τη διερεύνηση του ιδιαίτερου τρόπου κατά τον οποίο ο χρόνος εννοιοποιείται κατά τη μουσική εμπειρία, η έννοια του μουσικού χρόνου (musical time) μπορεί να γίνει κατανοητή ως μια μεικτή έννοια, η οποία, συμμετέχοντας σε άλλα δίκτυα εννοιακής μίξης, επενεργεί στην κατασκευή νοήματος. Στη βάση της διαπίστωσης ότι μια τέτοια θεώρηση φαίνεται να επικυρώνεται ακόμη πιο εμφατικά όταν η μουσική συμμετέχει σε πολυμεσικά περιβάλλοντα, η παρούσα ανακοίνωση διερευνά την ανάδυση της έννοιας του μουσικού χρόνου και τη μίξη της με αυτήν του αφηγηματικού χρόνου στην ταινία μικρού μήκους *Copy Shop* (2001) σε σκηνοθεσία Virgil Widrich και μουσική / ηχητικό σχεδιασμό Alexander Zlamal.

Έλληνες συνθέτες και γαλλικός πολιτισμός: μια μεταβαλλόμενη σχέση με την πάροδο του χρόνου

1. Χριστίνα Κλ. Γιαννέλου: «Η ερμηνευτική και συνθετική δραστηριότητα της Ρένας Κυριακού στη Γαλλία (1925-1970)»

Οι πρώτες επαφές της Ρένας Κυριακού με τη γαλλική μουσική κουλτούρα αρχίζουν το 1925. Τότε, η οικογένεια Κυριακού μετακομίζει στο Παρίσι προκειμένου να αντιμετωπιστεί σφαιρικότερα η περίπτωση του παιδιού-θαύματος, που υπήρξε η ελληνίδα πιανίστρια και συνθέτρια. Το ζεύγος Νικολάου και Έλενας Πολίτη συμβάλλει στη γνωριμία της μικρής Ρένας με συνθέτες της νεότερης γαλλικής σχολής, οι οποίοι αποφαίνονται με θερμά σχόλια για τις συνθετικές και ερμηνευτικές της επιδόσεις. Ανάμεσά τους διακρίνονται τα ονόματα των Albert Roussel, Gabriel Pierné, Vincent d'Indy, Jean Déré και Nadia Boulanger. Οι συνθέτες αυτοί ασκούν σημαντική επίδραση στη διαμόρφωση του συνθετικού της ύφους,

στο οποίο συναντάται διάχυτο το ιμπρεσιονιστικό στοιχείο. Ο μεγαλύτερος αριθμός από τις συνθέσεις της φέρει γαλλική ονομασία, όπως: *Les cloches, Burlesque* αρ. 2, *Guerre des sauvages, Ballade* αρ. 2 κ.ά. Δύο από αυτές γίνονται δεκτές από τη Société Nationale de Musique de Paris, ενώ τρεις από αυτές εκδίδονται από τον οίκο Durand στο Παρίσι.

Το 1930 η Κυριακού εισέρχεται στο Conservatoire Nationale de Paris. Εκεί σπουδάζει πιάνο με τον Isidor Philipp και θεωρητικά με τους Jean Gallon και Henri Büsser. Οι δύο τελευταίοι μάλιστα, μαζί με τον Henri Rabaud την προτείνουν για το Prix de Rome του 1934. Με τις ηχογραφήσεις της στα πιανιστικά άπαντα του Emmanuel Chabrier, όπως και στα έργα του Gabriel Pierné ανέδειξε τα έργα των παραγκωνισμένων μέχρι τότε (1960) γάλλων συνθετών. Η Γαλλική Κυβέρνηση για να τιμήσει τις ερμηνείες της στον Chabrier της απένειμε το παράσημο των Ιπποτών του Τάγματος Γραμμάτων και Τεχνών.

2. Anne-Sylvie Barthel-Calvet: «Οι αισθητικές επιλογές του νέου Ξενάκη στο μεταπολεμικό ιδεολογικό πλαίσιο της Γαλλίας»

Η εξέλιξη της συνθετικής παραγωγής του Ξενάκη κατά τη διάρκεια των νεανικών του χρόνων φαίνεται να είναι, εκ των υστέρων, αρκετά αντιφατική και φανερώνει ίσως μια μη σαφή και σταθερή συνειδητή απόφαση όσον αφορά στην πορεία την οποία ο νέος συνθέτης ήθελε να ακολουθήσει. Αργότερα, η ξενακική ιστοριογραφία – τηλεκατευθυνόμενη καθαρά από τον ίδιο τον συνθέτη – έτεινε να σφραγίσει την εξέλιξη αυτής της περιόδου, έτσι ώστε να εστιάσει στα δραματικά βιογραφικά γεγονότα που προηγήθηκαν (ο πόλεμος και ο τραυματισμός) και στην ανάπτυξη της ξενακικής τέχνης και επιστήμης που ακολούθησαν.

Ένας σημαντικός αριθμός αρχείων αυτής της περιόδου, και πιο συγκεκριμένα τα πρώτα δεκατέσσερα σημειωματάρια του Ξενάκη, φωτίζουν εκ νέου την περίοδο 1951-1954 και αναδεικνύουν ιδιαίτερα τις σχέσεις ανάμεσα στις μουσικές του ανησυχίες και στους γενικότερους του στοχασμούς κοινωνικού και μάλιστα πολιτικού επιπέδου. Οι διαφορετικές κατευθύνσεις που του παρουσιάστηκαν αποκτούν μια ξεχωριστή χροιά διαβάζοντας την αλληλογραφία του με πρόσωπα έντονα πολιτικά στρατευμένα του μουσικού κόσμου, τόσο από την πλευρά των οπαδών του Μανιφέστου της Πράγας (φιλοκομμουνιστικό), όσο και αυτών του Κογκρέσου για την Ελευθερία του Πολιτισμού (φιλοαμερικανικό). Κατά συνέπεια, ο Ξενάκης μοιάζει να είναι ολοκληρωτικά καθηλωμένος στις πολιτικές συζητήσεις που ταραάζουν τον διανοούμενο και καλλιτεχνικό κόσμο στην Γαλλία αμέσως μετά τον πόλεμο.

Η εισήγησή μου θα προσπαθήσει να μελετήσει τη θέση του Ξενάκη σε σχέση με αυτήν την όψη της γαλλικής πνευματικής ζωής της δεκαετίας του 1950 και την επίπτωση που είχε στην προσωπική του καλλιτεχνική πορεία.

3. Ανδριάννα Σουλελέ: «Από την Κρήτη στην Βρετάνη: Η *Symphonie Diagonale* (2008) του Αλέξανδρου Μαρκέα»

Κατά τη διάρκεια του 20ού αιώνα, οι πολιτισμικές και ιδεολογικές ανταλλαγές μεταξύ της Ελλάδας και της Γαλλίας καθιστούν την γαλλική πρωτεύουσα πόλο έλξης για πληθώρα ελλήνων μουσικών, συνθετών και παιδαγωγών. Το γεγονός αυτό ευνοεί σαφώς την επιρροή και διαμόρφωση της ελληνικής μουσικής σκέψης, δημιουργίας, πράξης και διδασκαλίας από τα γαλλικά μουσικά ρεύματα και παιδαγωγικά πρότυπα της εποχής αντίστοιχα, αλλά επιτρέπει ταυτόχρονα και την ευρύτερη διάδοση έργων ελλήνων συνθετών.

Εντασσόμενος σε αυτό το πολιτισμικό πλαίσιο, ο πιανίστας και συνθέτης Αλέξανδρος Μαρκέας (1965) αντιπροσωπεύει μια νέα γενιά μουσικών δημιουργών που σπουδάζουν και στη συνέχεια εργάζονται και διαπρέπουν σε γαλλικό έδαφος. Τα έργα του βασίζονται πολύ συχνά στον αυτοσχεδιασμό, εμπνέονται από άλλες μορφές τέχνης και φανερώνουν ένα σύγχρονο μουσικό ιδίωμα, το οποίο μαρτυρά το έντονο ενδιαφέρον του συνθέτη για τη γλώσσα διαφόρων μουσικών παραδόσεων.

Η *Symphonie Diagonale* (2008, CIRM) κινηματογραφικό (σκηνοθέτης: Lionel Escama), σκηνικό και ηλεκτρονικό έργο για σόλο σοπράνο και έξι μουσικούς, ανοίγει ένα νέο κεφάλαιο για τις ελληνογαλλικές μουσικές σχέσεις. Αν αυτές μεταφράζονται ως το αμάλγαμα στοιχείων της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής και χαρακτηριστικών έντεχνων γαλλικών μουσικών ρευμάτων σε έργα προγενέστερων συνθετών (Ριάδης, Θεοδωράκης, Κουρουπός), στο έργο του Αλέξανδρου Μαρκέα η ελληνική παραδοσιακή μουσική της Κρήτης συναντά για πρώτη φορά την γαλλική παραδοσιακή μουσική της Βρετάνης. Η γνωριμία του συνθέτη με τρεις διαφορετικούς μουσικούς σε ένα ταξίδι που συνδέει διαγώνια την Κρήτη με την Βρετάνη οδηγεί στην δημιουργία ενός πολύπλευρου και πρωτότυπου έργου, όπου δυο μουσικές παραδόσεις, μουσικοί αυτοσχεδιασμοί και σύγχρονη μουσική έκφραση συνδιαλέγονται και αλληλεπιδρούν με έναν εξαιρετικά μοναδικό τρόπο.

Μουσικές της Μεσογείου

Η ερευνητική ομάδα Μουσικές της Μεσογείου αποσκοπεί στη μελέτη της μουσικής των μεσογειακών χωρών μέσα από διερευνητικές και διαθεματικές προσεγγίσεις. Οι ποικιλόμορφες ιδιομορφίες των μεσογειακών μουσικών, με το ξεχωριστό ιδίωμα και την τεχνοτροπία που χαρακτηρίζουν το καλλιτεχνικό «είναι» κάθε χώρας ξεχωριστά, σε συνδυασμό με τις επιρροές του δυτικού πολιτισμού, παρουσιάζουν και καθορίζονται, όπως και η θεματική του συνεδρίου, από επιδράσεις και αλληλεπιδράσεις. Οι προτάσεις που ακολουθούν εστιάζουν γεωγραφικά στην ανατολική μεσόγειο, αναδεικνύοντας ρεύματα διάδρασης μεταξύ δημοτικής, λαϊκής, βυζαντινής και έντεχνης μουσικής και πώς αυτά καθορίζονταν όχι μόνο μέσα από έργα διαφόρων συνθετών αλλά και εθνικών σχολών και ταυτοτήτων. Το παρόν διατμηματικό συνέδριο αποτελεί την πρώτη επίσημη δραστηριοποίηση της ομάδας, με ένα σύνολο δέκα εισηγήσεων από συνεργάτες και μέλη της ομάδας μας.

1. Μαρία Μπαρμπάκη: «Η έντεχνη μουσική στη Σάμο κατά την περίοδο της Ηγεμονίας (1834-1912)»

Στην παρούσα εισήγηση θα επιχειρηθεί μία συνοπτική καταγραφή της μουσικής ζωής στη νήσο Σάμο κατά την περίοδο της Ηγεμονίας (1834-1912). Συγκεκριμένα, θα εξεταστούν κυρίως οι εξής πτυχές μουσικών δραστηριοτήτων: διδασκαλία της μουσικής, ίδρυση φιλαρμονικών, δράση πολιτιστικών συλλόγων, συναυλιακή κίνηση, δραστηριότητα θιάσων όπερας και ελαφρού θεάτρου. Σύμφωνα με τις μέχρι τώρα υπάρχουσες αναφορές, καταγράφεται άνθηση της δραστηριότητας αναφορικά με την έντεχνη μουσική κατά την παραπάνω περίοδο, ιδίως από το 1870 και μετά. Θα επιχειρηθεί να εξεταστεί πώς η βαθμιαία εξέλιξη της δομής της κοινωνίας από παραδοσιακή σε αστική, η οποία παρατηρείται την παραπάνω περίοδο, συμβάδιζε με τη διαδικασία αστικοποίησης της μουσικής ζωής επηρεάζοντάς την. Επίσης, με δεδομένο ότι κατά την παραπάνω περίοδο παρατηρείται αυξημένη οικονομική δραστηριότητα των κατοίκων της Σάμου κυρίως μέσω της ναυτιλίας και του εμπορίου σε όλες τις περιοχές που βρίσκονται στη λεκάνη της Μεσογείου, θα αναζητηθούν αλληλεπιδράσεις με τις περιοχές αυτές. Ιδιαίτερα θα εξεταστεί η σχέση του νησιού με την ακμάζουσα Σμύρνη και η επιρροή του αστικού μουσικού πολιτισμού της Σμύρνης στη Σάμο, καθώς και του τοπικού παραδοσιακού στοιχείου της Σάμου στη Σμύρνη. Αλληλεπιδράσεις θα αναζητηθούν και μέσω της συνύπαρξης του λαϊκού με τον αστικό πολιτισμό στη μουσική ζωή του νησιού. Η μεθοδολογία που θα ακολουθηθεί περιλαμβάνει την εύρεση, ταξινόμηση και αξιολόγηση των γραπτών πηγών, κυρίως αρχαιακού υλικού και δημοσιευμάτων του τοπικού τύπου, καθώς και των βιβλιογραφικών αναφορών.

2. Merih Erol: «Δημοτική μουσική και εθνική ταυτότητα στον ελληνικό χώρο στις αρχές του 20ού αιώνα»

Σε αυτή την ανακοίνωση θα διερευνήσουμε τους λόγους και τις πρακτικές που σχετίζονται με την «επινοήση» και τη δημιουργία της εθνικής μουσικής από τους Έλληνες μουσικούς οι οποίοι ζούσαν στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και την Ελλάδα κατά τις πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα. Βασικός στόχος της ανακοίνωσης είναι να ρίξει φως στη συλλογή, τη διάδοση, και τη δημόσια εκτέλεση των ελληνικών δημοτικών τραγουδιών σε αυτή την περίοδο. Παράλληλα, θα παρουσιαστούν τα πορίσματα της έρευνας μερικών μουσικών περιοδικών που εκδόθηκαν στην Κωνσταντινούπολη και την Αθήνα, κάτι το οποίο θα μας δώσει τη δυνατότητα να καταλάβουμε τις σκέψεις και τους στοχασμούς των Ελλήνων εκδοτών και αναγνωστών για τη δική τους μουσική παράδοση και για το πώς εκλάμβαναν τις επαφές αυτής της παράδοσης με άλλες μουσικές παραδόσεις, όπως π.χ. με την οθωμανική μουσική. Στην ανακοίνωση θα παρουσιαστούν ενδιαφέρουσες λεπτομέρειες από τη δράση του μουσικού και περίφημου συλλέκτη δημοτικών τραγουδιών Γεωργίου Δ. Παχτίκου. Οι εθνικιστικές εντάσεις ανάμεσα στους λαούς που ζούσαν στη Μικρά Ασία και στα Βαλκάνια διαμόρφωσαν ένα περιβάλλον μέσα στο οποίο αναπτύχθηκε μία συζήτηση για την ελληνική δημοτική μουσική. Υπό το πρίσμα της μουσικής, η ανακοίνωσή μου θα εξετάσει τις συνδέσεις μεταξύ της γεωγραφίας και της εθνικής ταυτότητας (και της αίσθησης του ανήκειν) στους ελληνορθόδοξους μουσικούς και λόγιους στην αλλαγή του αιώνα και στις αρχές του εικοστού αιώνα.

3. Γεωργία Πετρούδη: «Η “επανεισαγωγή” της δυτικής μουσικής στην Κύπρο λίγα χρόνια πριν τη δύση του 19ου αιώνα και τα πρώτα δειλά βήματα ντόπιων αλλά και ξένων μουσικών»

Με την παραχώρηση της Κύπρου από τους Οθωμανούς στη Βρετανία το 1878 ως προτεκτοράτο, οι αλλαγές που παρατηρήθηκαν και σημειώθηκαν δεν αφορούσαν μόνο σε διοικητικό επίπεδο, αλλά και στα γράμματα (πρώτιστα) καθώς και στις τέχνες. Πέρα από το χαμηλό βιοτικό επίπεδο του λαού που παρέλαβαν οι βρετανοί αποικιοκράτες, αίσθηση προκαλούσε και το υψηλό επίπεδο αναλφαβητισμού το οποίο συντηρήθηκε μέσα από τα προηγούμενα χρόνια σκοταδισμού που επιβλήθηκαν από την Οθωμανική Αυτοκρατορία, κατά τα χρόνια της οποίας, πολλοί λόγιοι, Έλληνες και Λατίνοι, εγκατέλειψαν

το νησί. Αναπόφευκτα, η παρακμή παρατηρούταν και στις τέχνες, με τις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις να είναι σποραδικές και περιορισμένες. Οποιαδήποτε σχετική δραστηριότητα λάμβανε χώρα σε εκκλησίες και μοναστήρια, ενώ σε πανηγύρια, γιορτές και γάμους σημαντική θέση είχε η δημοτική μουσική. Οι πρώτοι που καλλιέργησαν τη δυτική μουσική ήταν ξένοι σε ξενόγλωσσα σχολεία και σε σπίτια προξένων, καθώς και διάφοροι καλλιτέχνες που έρχονταν στην Κύπρο για κάποιες εμφανίσεις και στη συνέχεια έμεναν μόνιμα στο νησί. Οι κύπριοι μουσικοί ξεκίνησαν να εμφανίζονται στο μουσικό προσκήνιο μετά το 1910, ιδρύοντας μαντολινάτες και φιλαρμονικές και απασχολούνταν ως δάσκαλοι σε διάφορα ωδεία και δημόσια σχολεία.

4. Σοφία Κοντώση: «Γονιμοποιώντας τη γαλλική mélodie με εθνικά στοιχεία: οι περιπτώσεις των Αιμίλιου Ριάδη και Τζερόρτζε Ενέσκου»

Όπως ο μεγάλος μελωδός της εθνικής σχολής Αιμίλιος Ριάδης (1880-1935), έτσι και ο εθνικός συνθέτης της Ρουμανίας Τζερόρτζε Ενέσκου (1881-1955), έχοντας πρωτίτερα έρθει σε επαφή με το γερμανικό μοντέλο εκπαίδευσης, θα βρεθεί στο Παρίσι των αρχών του 20ού αιώνα όπου θα δεχτεί την καταλυτική επίδραση του ιμπρεσιονισμού και της γαλλικής mélodie στο έργο του.

Αντλώντας τα ποιητικά κείμενα των τραγουδιών τους από ένα ομόλογο «ποιητικό σύμπαν», μια πολυσυλλεκτική στις τάσεις της δεξαμενή ποιητών (όπου αντιπροσωπεύονται τα σύγχρονα ρεύματα του παρνασσισμού και του συμβολισμού αλλά και παλαιότερα, όπως ο ρομαντισμός και η αναγεννησιακή ποίηση· όπου οι εθνικοί ποιητές είναι επιλεκτικά παρόντες και ο παραδοσιακός στίχος δεν κατέχει κεντρικό ρόλο στις επιλογές), οι δύο συνθέτες επιτυγχάνουν μια γόνιμη πρόσμειξη της mélodie – του ιδανικού εκφραστή του λυρικού, εύθραυστου ψυχισμού τους – με ιδιαίτερα στοιχεία από το χώρο της οικείας εθνικής μουσικής παράδοσης, χωρίς να μεταλλάσσουν το χαρακτηριστικό, διάφανο και εσωτερικευμένο ύφος της.

Για να φωτίσει την παραπάνω θέση, η παρούσα μελέτη αναζητά χαρακτηριστικά στοιχεία της παραδοσιακής έκφρασης (όπως το ρυθμικό σύστημα «parlando rubato» και το μελωδικό ιδίωμα «doïna») τόσο στο έργο για φωνή και πιάνο του Ενέσκου όσο και σε συγκεκριμένους κύκλους τραγουδιών από το έργο του Ριάδη (*Εννιά μικρά ρωμέικα τραγούδια, Μοιρολόγια, Δεκατρία μικρά ελληνικά τραγούδια*).

Αν ο Ενέσκου είναι «ο ποιητής των πόθων και του ονείρου» (Voicana), ο Ριάδης αποτελεί τον απόλυτο εκφραστή της νοσταλγίας για την αισθησιακή, ανατολίτικη ατμόσφαιρα μιας χαρακτηριστικής μεσογειακής πολυπολιτισμικής πόλης, της Θεσσαλονίκης των παιδικών του χρόνων.

5. Αλέξανδρος Χαρκιολάκης: «Το μουσικό μέρος της Βιβλιοθήκης Σακκουλίδη στην Κωνσταντινούπολη»

Η Βιβλιοθήκη του πατέρα Μελέτιου Σακκουλίδη αποτελεί πολύτιμη πηγή αρχειακού υλικού για επιστήμονες με διαφορετικό επιστητό. Ανάμεσα όμως στους τόμους και το εν γένει αρχειακό υλικό που φυλάσσεται στο Σισμανόγλειο Μέγαρο στη Κωνσταντινούπολη, υπάρχει κι ένα μικρό μέρος που αποτελείται από παρτιτούρες και βιβλία για τη μουσική, τα οποία με επιμέλεια είχε μαζέψει ο Μελέτιος Σακκουλίδης. Ανάμεσά τους, εκτός από τα αναμενόμενα εγχειρίδια για τη βυζαντινή μουσική και τα οποία δεν θα μας απασχολήσουν τόσο πολύ σε αυτή την ανακοίνωση, ο ερευνητής ανακαλύπτει παρτιτούρες από έργα που είχαν εκδοθεί από ομογενειακούς εκδοτικούς οίκους.

Στην ανακοίνωσή μου, θα παρουσιάσω τα ευρήματα από αυτή την αρχειακή πηγή, εντάσσοντάς τα στο ιστορικό πλαίσιο της εποχής κατά την οποία εκδόθηκαν – όπου αυτό είναι δυνατό – και ταυτόχρονα θα προσπαθήσω να ανασυνθέσω το κλίμα της εποχής κατά την οποία αυτά τα έργα βρίσκουν κοινό για να παιχθούν και να παρουσιαστούν.

6. Βάλια Χριστοπούλου: «Μοντερνισμός και μεταμοντερνισμός στο έργο του Γιώργου Σισιλιάνου»

Ο Γιώργος Σισιλιάνος (1920-2005) έχει αναγνωριστεί ως ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους του ελληνικού μουσικού μοντερνισμού. Τόσο η ρητορική του όσο και το ίδιο το έργο του συνδέονται με τεχνικές και έννοιες που βρίσκονται στο επίκεντρο της μοντερνιστικής αισθητικής και ιδεολογίας: οικονομία του υλικού και οργανική ενότητα, έμφαση στον προβληματισμό γύρω από τα τεχνικά μέσα και τη μορφή, πρωτοτυπία και εξέλιξη της μουσικής γλώσσας, η οποία αντιμετωπίζεται ως μια ιστορική αναγκαιότητα.

Όστόσο, από τις αρχές της δεκαετίας του '70, στο έργο του Σισιλιάνου ενσωματώνονται στοιχεία τα οποία παραπέμπουν στην αισθητική του μεταμοντερνισμού: χρήση ετερόκλητου υλικού, αποσπασματικότητα, χρήση δάνειου υλικού, συνύπαρξη διαφορετικών τεχνικών μέσα στο ίδιο έργο, μετατόπιση της ευθύνης για κατασκευή νοήματος στον ακροατή, ανοιχτή μορφή. Παράλληλα, η ρητορική του συνθέτη παραμένει ως επί το πλείστον μοντερνιστική, ιδίως όσον αφορά την αντιμετώπιση της

αρχαίας ελληνικής γραμματείας ως μιας αιώνιας και παγκόσμιας κληρονομιάς που μπορεί να συνδέσει την αναζήτηση της εθνικής ταυτότητας με τον μεταπολεμικό κοσμοπολίτικο μοντερνισμό.

Στην προτεινόμενη ανακοίνωση θα επιχειρήσω να διερευνήσω τις πτυχές της στάσης αυτής μέσα από την ανάλυση έργων και τη σκιαγράφηση της έντασης που προκύπτει ανάμεσα σε έναν λόγο μοντερνιστικό και μια πρακτική μεταμοντέρνα, καθώς και να την τοποθετήσω στο πλαίσιο των ευρύτερων εξελίξεων στη μουσική ζωή της Ελλάδας. Η προσέγγιση αυτή αναδεικνύει μια πλευρά του έργου του Σισιλιάνου η οποία δεν έχει διερευνηθεί επαρκώς μέχρι σήμερα. Η ανάδειξη της σημασίας της πλευράς αυτής συμβάλλει σε μια πληρέστερη κατανόηση της διαδρομής του συνθέτη καθώς και των επιδράσεων που δέχθηκε τόσο από το διεθνές όσο και από το ελληνικό κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον.

7. Βάλια Βράκα: «Οι απαρχές της ελληνικής οπερέτας: το Αποκρηάτικο Όνειρο της Ελένης Λαμπίρη»

Η οπερέτα εμφανίζεται για πρώτη φορά στη Γαλλία το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα ενώ ως ολοκληρωμένο είδος παρουσιάζεται για πρώτη φορά στην ελληνική μουσική πραγματικότητα την πρώτη δεκαετία του 1900. Πάρα το γεγονός ότι οι επιρροές από την ευρωπαϊκή μουσική βιομηχανία της εποχής είναι σαφείς, το είδος αυτό κατάφερε στην Ελλάδα να αποκτήσει δικό του χαρακτήρα και να διεισδύσει στον τρόπο διασκέδασης όλων των κοινωνικών στρωμάτων.

Η Ελένη Λαμπίρη υπήρξε μια διακεκριμένη ελληνίδα συνθέτρια με σπουδές στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Από τις πρώτες της συνθέσεις υπήρξε η οπερέτα *Αποκρηάτικο όνειρο* που χρονολογείται το 1913 και μάλιστα είναι η πρώτη γυναίκα συνθέτρια που ασχολήθηκε με το συγκεκριμένο είδος μουσικής. Στην παρούσα ανακοίνωση θα επιχειρηθεί μια αναδρομή στη δημιουργία και καθιέρωση του είδους στην Ελλάδα, καθώς και μια παρουσίαση και τοποθέτηση του συγκεκριμένου έργου της Λαμπίρη στο ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο της εποχής.

8. Άννα Παπαέτη: «Σταυροφορία ενάντια στο μπουζούκι: Η Πρώτη Διεθνής Ολυμπιάδα Τραγουδιού (1968)»

Η δικτατορία των Συνταγματαρχών (1967-1974) χρησιμοποίησε μουσικούς θεσμούς αλλά και μουσικά είδη ως μέσα νομιμοποίησης και χειραγώγησης. Δεν ήταν η μόνη που ακολούθησε αυτή την τακτική, καθώς ανάλογες είχαν εφαρμοστεί από άλλα δικτατορικά καθεστώτα, όπως στην Ισπανία του Φράνκο και στην Πορτογαλία του Σαλαζάρ. Έξι μήνες μετά το πραξικόπημα των Συνταγματαρχών, το καθεστώς ανακοίνωσε τη δημιουργία ενός νέου μουσικού θεσμού, τη Διεθνή Ολυμπιάδα Τραγουδιού (1968-1973), ενός παγκόσμιου ετήσιου διαγωνισμού ελαφρού τραγουδιού, που υπήρξε το πλέον σημαντικό πολιτιστικό γεγονός της δικτατορίας με πολιτικές προεκτάσεις. Η εν λόγω ανακοίνωση τεκμηριώνει και εξετάζει τη δομή, δημόσια εικόνα και πρόσληψη της Πρώτης Ολυμπιάδας Τραγουδιού (1968), καθώς και τις συμμετοχές. Καταδεικνύει ότι τόσο σε αισθητικό (αλλά και σε εν μέρει ιδεολογικό) επίπεδο, ο εν λόγω διαγωνισμός ενσωμάτωσε την αντίθεση και αντιπαλότητα μεταξύ του ελαφρού τραγουδιού (συνδεδεμένο με τη Δύση) και του λαϊκού τραγουδιού, το οποίο ήταν συνδεδεμένο με λαϊκά όργανα όπως το μπουζούκι. Ενδεικτική είναι η περιγραφή του διαγωνισμού από τον καλλιτεχνικό διευθυντή Γιώργο Οικονομίδη ως «σταυροφορία» και «ειρηνικό πόλεμο» υπέρ της «ελαφράς μελωδίας», κατά της «μπουζουκοποίησης των πάντων» καθώς και κατά του λαϊκού τραγουδιού το οποίο είχε επισκιάσει τα πάντα. Η ανακοίνωση επίσης διερευνά την καιροσκοπική αισθητική των Συνταγματαρχών σε σχέση με το «ελαφρό τραγούδι» και την ταύτισή τους με τη δημοτική μουσική (την οποία θεωρούσαν συνυφασμένη με την εθνική ταυτότητα). Αντίστοιχα, συνδέει την ίδρυση της Ολυμπιάδας Τραγουδιού με την υπόθεση κατά της Ελλάδας στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Στρασβούργο, ερμηνεύοντας το διαγωνισμό σαν μια πρόφαση του καθεστώτος και ως την ιδανική πλατφόρμα για την προώθηση μιας πιο θετικής και ήπιας εικόνας της Χούντας τόσο στην Ελλάδα όσο και διεθνώς - σαν μια στρατηγική η οποία αποσκοπούσε στο να αντικρούσει την κακή δημοσιότητα την οποία τροφοδοτούσε η έρευνα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων βάσει καταγγελιών από χώρες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για βασανιστήρια και παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

9. Νίκος Πουλάκης: «Διαμεσογειακές συνέργειες στον πρώιμο ελληνο-αιγυπτιακό ηχητικό κινηματογράφο»

Στην ανακοίνωση διερευνώνται από κριτική-ιστορική σκοπιά οι καλλιτεχνικές συνεργασίες που αναπτύχθηκαν στην πρώιμη φάση των ελληνο-αιγυπτιακών ηχητικών κινηματογραφικών παραγωγών. Συγκεκριμένα, μέσα από μία συνολική ερμηνευτική προσέγγιση της μουσικής της ταινίας *Η Προσφυγοπούλα* (1938), αναλύονται - τόσο σε γενικό πολιτισμικό πλαίσιο όσο και σε ειδικό κειμενικό επίπεδο - ο ρόλος και η λειτουργία της μουσικής στη συγκεκριμένη ταινία, καθώς επίσης το ευρύτερο ηχητικό περιβάλλον της (το «φιλμικό ηχοτόπιο»), σε συνάρτηση με τις πρακτικές δημιουργίας και

πρόσληψης του εν λόγω κινηματογραφικού έργου. Η ταινία έχει γυριστεί στην Αίγυπτο και στην Ελλάδα από τον αιγύπτιο σκηνοθέτη και παραγωγό Togo Mizrahi και πρόκειται ουσιαστικά για την κινηματογραφική προσαρμογή ενός θεατρικού έργου του γνωστού συγγραφέα και σεναριογράφου Δημητρίου Μπόγρη. Η *Προσφυγοπούλα* σημείωσε τεράστια εμπορική αναγνώριση κατά την πρώτη προβολή της, ενώ η θριαμβευτική πορεία της συνεχίστηκε έως και τη δεκαετία του '50. Η επιτυχία του έργου οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην προώθησή του ως «φωνοταινίας», με την παρουσία της διάσημης καλλιτέχνιδας Σοφίας Βέμπο, η οποία ερμηνεύει τραγούδια του δημοφιλούς συνθέτη ελαφράς μουσικής Κώστα Γιαννίδη. Μέσα από την πολιτισμική ανάγνωση της ταινίας και την ανάδειξη των ιστορικών της διαστάσεων, αποκαλύπτονται όψεις μίας διαμεσογειακής συνέργειας στο κοσμοπολίτικο περιβάλλον της μεσοπολεμικής περιόδου, αποτέλεσμα της σύμπραξης ελλήνων και αιγύπτιων συντελεστών στα κινηματογραφικά στούντιο του Καΐρου.

10. Καίτη Ρωμανού: «Η πρωτοποριακή Μεσόγειος»

Στην ανακοίνωση αυτή υποστηρίζεται η πρωτοποριακή θέση της σύγχρονης μουσικής δημιουργίας με χαρακτηριστικά της μεσογειακής μουσικής και χρησιμοποιείται ως παράδειγμα η σύνθεση της Καλλιόπης Τσουπάκη *Πάθη κατά Λουκάν* (2008).

Ως κύριο χαρακτηριστικό της μεσογειακής μουσικής σε σύγκριση με αυτήν της Βορειοδυτικής Ευρώπης αναγνωρίζεται η προτεραιότητα της φωνής και η κυριαρχία του Λόγου, που τεχνικά εκδηλώνεται με τον μεγάλο πλούτο και την ευαισθησία των συλλήψεων του ρυθμού και του μέλους, και με την επικράτηση μη συμμετρικών δομών. Τα χαρακτηριστικά αυτά προέρχονται από τους κλασικούς μουσικούς πολιτισμούς που αναπτύχθηκαν στα παράλια της Μεσογείου (τον αραβικό, τον βυζαντινό, τον ιταλικό, και, αργότερα, τον οθωμανικό), αλληλεπηρεάστηκαν... ταξιδεύοντας στην θάλασσά της, και, οι παλαιότεροι, αποτέλεσαν το σπέρμα για την ανάπτυξη του μουσικού πολιτισμού της Βορειοδυτικής Ευρώπης.

Η πολυπολιτισμικότητα που είναι μια πραγματικότητα στην περιοχή, αναγνωρίζεται σήμερα ως πρωτοποριακή τάση της μουσικής πράξης. Ως παράδειγμα μεσογειακής μουσικής που πρωτοπορεί, χωρίς να έχει ως πρόθεση την πρωτοπορία, παρουσιάζεται το έργο της Καλλιόπης Τσουπάκη *Πάθη κατά Λουκάν* (2008). Στο έργο αυτό ενώνονται οι κλασικές παραδόσεις της Μεσογείου σε μία έκφραση που είναι σύγχρονη επειδή είναι *γνήσια* πολυπολιτισμική.

Η σύμπραξη στο έργο της Τσουπάκη οργάνων και εκτελεστών των μεσογειακών κλασικών παραδόσεων (νέυ, κεμεντζές, κανονάκι, φωνές ανατολίτικης καλλιέργειας και αισθητικής) με δυτικά σύνολα συμβαδίζει με την άμβλυση των διακρίσεων στην πρόσληψη της μουσικής διεθνώς. Η δε ιδιότητα ορισμένων από τους εκτελεστές (των (εθνο)μουσικολόγων Χάρη Λαμπράκη, που παίζει νέυ, και Ιωάννη Αρβανίτη, που ψέλνει και διευθύνει χορό ψαλτών) μας εισάγει και στο θέμα της μελέτης και έρευνας της μουσικής, η οποία δεν εξυπηρετείται πλέον από την διάκριση σε εθνομουσικολογία και μουσικολογία. Το γεγονός γίνεται ιδιαίτερα κατανοητό σε μία περιοχή σαν την Μεσόγειο, όπου οι παραδόσεις βασίζονται σε εξελιγμένα συστήματα.

Νεοελληνική Μουσική (19ος-21ος αιώνας)

1. Κώστας Καρδάμης: «Δομένικος Παδοβάς (1817-1892) και Σπυρίδων Ξύνδας (1817-1896): Μερικές άγνωστες πτυχές της ζωής και του έργου τους»

Η επικείμενη επέτειος των διακοσίων ετών από τη γέννηση του Δομένικου Παδοβά και του Σπυρίδωνος Ξύνδα, καθώς και εκείνη των 150 ετών από την πρεμιέρα της εμβληματικής, πρώτης ελληνόφωνης, όπερας του Ξύνδα *Ο Υποψήφιος* (πρεμιέρα: Κέρκυρα, 1867) προσφέρουν την αφορμή για την παρουσίαση μιας σειράς άγνωστων πτυχών που αφορούν στη ζωή και στην κοινωνική, εκπαιδευτική και πατριωτική δράση των συνθετών, καθώς και στις δημιουργικές αναφορές, στην υποδοχή και στις περιπέτειες των έργων τους (οι οποίες, ιδιαιτέρως στην περίπτωση του *Υποψήφιου*, έδρασαν καταλυτικά στη μετέπειτα διαμόρφωση μιας απλοϊκής, καίτοι ακόμη κρατούσας, αντιμετώπισής τους). Η απόπειρα επαναπροσέγγισης των δύο αυτών μουσουργών του ελληνικού 19ου αιώνα θα πραγματοποιηθεί με την αρωγή αρχαικού υλικού αποκειμένου σε κρατικά αρχεία, αλλά και σε αρχεία ιδιωτικών φορέων και ιδιωτών.

2. Θανάσης Τρικούπης: «Επιδράσεις στην πιανιστική αναδημιουργία. Δημήτριος Αγαθίδης (1828-1886): *Il Barbiere di Siviglia. Opera del Maestro G. Rossini. Fantasia per Pianoforte*»

Οι οργανικές διασκευές των δημοφιλέστερων έργων του λυρικού θεάτρου, κυρίως δε οι πιανιστικές μεταγραφές, αποτέλεσαν μία ιδιαίτερα προσφιλή τακτική σωρείας συνθετών της κεντρικής Ευρώπης του 19ου αιώνα. Τα έργα αυτά εμπίπτουν βασικά σε δύο κατηγορίες: στις απλοποιημένες «μεταφορές», οι οποίες έδιναν τη δυνατότητα στο ευρύ κοινό που είχε μια στοιχειώδη γνώση ενός οργάνου να έρθει σε

μία πιο άμεση και συχνή επαφή με το αγαπημένο του ρεπερτόριο, και στις υψηλών τεχνικών απαιτήσεων «παραφράσεις» που έγραφαν οι βιρτουόζοι κυρίως για τις ανάγκες των καλλιτεχνικών εμφανίσεών τους με σκοπό την επίδειξη της διπλής ιδιότητας του δεξιότεχνι σολίστ και συνθέτη. Σε κάθε περίπτωση, η καταλυτική επίδραση που άσκησε η όπερα στην οργανική παραγωγή του 19ου αιώνα είναι αδιαμφισβήτητη.

Η *Φαντασία* του σχετικά άγνωστου μέχρι σήμερα Δημητρίου Αγαθίδη, μαθητή του Νικολάου Μάντζαρου, εντάσσεται στη δεύτερη κατηγορία. Η παρούσα μελέτη εστιάζει στο συγκεκριμένο έργο, πρόσφατο εύρημα στα αρχεία της βιβλιοθήκης του Κονσερβατόριου του Μιλάνου· το ξετάζει συγκριτικά, τόσο με την πρωτότυπη όπερα του Rossini, όσο και με άλλες δεξιότεχνικές μεταγραφές του έργου του ιταλού δασκάλου από πιανίστες της γενιάς του Αγαθίδη. Οι πιανιστικές τεχνικές, οι θεματικές επιλογές και οι συνθετικές πρακτικές αποτελούν τρεις παραμέτρους που οδηγούν σε σαφή συμπεράσματα περί επιδράσεων και πιθανών αλληλεπιδράσεων.

3. Νικόλαος Αθ. Μάμαλης: «Η μπάντα της Φιλαρμονικής Εταιρίας Αθηνών (1888-1896): ερασιτεχνισμός, ευρωπαϊσμός, δημιουργία και ερμηνεία ως εκφάνσεις ιστορικών, πατριωτικών και καλλιτεχνικών γεγονότων»

Σκοπός της συγκεκριμένης παρέμβασης είναι η ανάδειξη του ρόλου και των δραστηριοτήτων του Μουσικού Σωματείου της «Φιλαρμονικής Εταιρίας Αθηνών». Η σωζόμενη συλλογή μουσικών χειρογράφων αναδεικνύει τον ρόλο των ερασιτεχνών του Σωματείου. Τα καταστατικά, η λειτουργία και η δραστηριότητα της μπάντας της ΦΕΑ δικαιώνουν την άποψη ότι η Φιλαρμονική φιλοδοξούσε να αναλάβει ηγετικό ρόλο στη μουσική ζωή των Αθηνών στις αρχές της δεκαετίας του 1890· αποτελούσε πόλο έλξης και συσπείρωσης νέων ερασιτεχνών, ενώ μέσα από τις μουσικές της σχολές προσδοκούσε να μεταλαμπαδεύσει τις αρχές της ευρωπαϊκής μουσικής. Η σωζόμενη συλλογή των μουσικών χειρογράφων επιβεβαιώνει την οργάνωση, τη λειτουργία και τις δραστηριότητες του σωματείου μέσα από την εγκόλπωση στο ρεπερτόριο της αναγωγών μουσικών τεμαχίων καταξιωμένων μουσουργών. Ωστόσο οι ιδιαίτερες συνθήκες, οι ιστορικές και πολιτικές συγκυρίες, οι πολιτικές δεσμεύσεις, οι προσωπικές φιλοδοξίες και συγκρούσεις μεταξύ των αρχιμουσικών, αλλά και η επικράτηση στις αίθουσες των Αθηνών κυρίως γαλλικών και ιταλικών μελοδραμάτων αντανakλούν ένα ιδιαίζον μουσικό «μωσαϊκό» που επικρατούσε και αποκαλύπτουν το ετερογενές κράμα που συγκροτούσε τις λαοφιλείς συναυλίες της: οι ευρωπαϊκές μουσικές συνθέσεις εναλλάσσονταν με πατριωτικά μουσικά τεμάχια που συνθέταν οι αρχιμουσικοί της, τα εμβατήρια που συνόδευαν την μπάντα σε διαδηλώσεις και εθνοπατριωτικές γιορτές συνδυάζονταν με χορευτικά έργα της παριζιάνικης και βιεννέζικης *belle époque*, οι θούριοι και οι πατριωτικοί ύμνοι με εισαγωγές μελοδραμάτων αλλά και αφιερώσεις προς ντόπιους και ξένους ηγεμόνες.

4. Δημοσθένης Κ. Φιστουρής: «Σαμάρας – Puccini: Βίοι παράλληλοι σε δράσεις, επιδράσεις και αλληλεπιδράσεις»

Ο Σαμάρας και ο Puccini ξεκίνησαν τις καλλιτεχνικές τους δραστηριότητες εν μέσω των καλλιτεχνικών κινημάτων του γαλλικού συμβολισμού και νατουραλισμού καθώς και της ιταλικής *scapigliatura* και του βερισμού. Μέσα στο πεδίο των καλλιτεχνικών αγώνων και ανταγωνισμών, ο κάθε ένας αντιδρώντας ξεχωριστά στην ανάπτυξη της τεχνικής και του ύφους του άλλου, εν είδει μιας δευτερογενούς μίμησης, καταπιάστηκε με την ανύψωση των δικών του εκφραστικών μέσων ή/και για την κατάθεση μιας νέας πρωτοποριακής πρότασης. Πρόκειται για δυο συνθέτες της γενιάς του '60 του 19ου αιώνα, σύγχρονους μεταξύ τους και χρονικά ενίοτε ασύμφωνους στις καλλιτεχνικές τους δημιουργίες στο διάβα της πορείας τους. Κάθε έργο τους είναι μοναδικό, αλλά σε ποια στοιχεία συναντώνται, σε ποια επικοινωνούν αντιθετικά, σε ποια διαφέρουν και υπό ποιές χρονικές φάσεις αντιδρούν; Τελικά, όπως αναφέρει ο Adorno, το ένα έργο είναι ο θανάσιμος εχθρός του άλλου;

Στην παρούσα εισήγηση γίνεται μια συγκριτική μελέτη σε θέματα, όπως: η μουσική δραματουργία, το συμφωνικό και λυρικό στοιχείο, οι δομές της άριας, του ντουέτου και των μεγάλων σκηνών, και, τέλος, η εμπορικότητα και η διαχρονική αναγνώριση, μεταξύ των έργων των δυο μεγάλων συνθετών όπερας που ήκμασαν στο διεθνές λυρικό στερέωμα την περίοδο 1880-1920.

5. Σπυριδούλα Κατσαρού: «Η χρήση αυθεντικών δημοτικών μελωδιών και βυζαντινών εκκλησιαστικών ύμνων στα ορχηστρικά έργα του Γεωργίου Καζάσογλου (1908/1909-1984). Ο συνθετικός τους ρόλος και οι σημασιολογικές τους προεκτάσεις»

Ο Γεώργιος Καζάσογλου ανδρώθηκε μουσικά την περίοδο ακμής της Εθνικής Σχολής και μαθητεύοντας κοντά στους σημαντικότερους εκπροσώπους της επηρεάστηκε βαθιά από τις αρχές και τα διδάγματά της. Όπως και πολλοί συνθέτες ανάλογων εθνικών κινημάτων, βασίστηκε στον μουσικό πλούτο της χώρας του και άντλησε υλικό από την δημοτική και βυζαντινή εκκλησιαστική παράδοση, αποφεύγοντας την στείρα μίμηση και μετουσιώνοντάς το σε πρωτότυπη μουσική δημιουργία.

Υπό αυτές τις συνθήκες, ο δανεισμός αυθεντικών δημοτικών και εκκλησιαστικών μελωδιών στο αρκετά εκτεταμένο έργο του, αν και σπάνιος, χρήζει ιδιαίτερας προσοχής. Σε αυτές τις περιπτώσεις οι προσεκτικά επιλεγμένες μελωδίες δεν αλλοιώνονται μουσικά, είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με ένα εξωμουσικό πρόγραμμα και σχετίζονται με συγκεκριμένες καταστάσεις και αξίες, λαμβάνοντας διαστάσεις συμβολικές και εξυπηρετώντας δραματουργικές σκοπιμότητες. Ως εκ τούτου, η παρούσα εισήγηση στοχεύει στο να καταδείξει την θέση, τον ρόλο και τις σημασιολογικές προεκτάσεις αυτών των δανεισμών, σε συνδυασμό με την καθεαυτό μουσική τους επεξεργασία μέσα στο έργο. Ως χαρακτηριστικά παραδείγματα θα χρησιμοποιηθούν τα έργα *Τελευταία νύχτα του Βυζαντίου* (1961), που αναφέρεται στις τελευταίες ώρες της Πόλης πριν την Άλωση, και το *Λυρικό Τρίπτυχο. Αρκάδι* (1966), το οποίο αναφέρεται στο ιστορικό γεγονός του ολοκαυτώματος της Μονής Αρκαδίου κατά την Κρητική Επανάσταση του 1866.

6. Γεωργία Μαρία Τσερπέ: «Υφολογικά και αισθητικά γνωρίσματα ρομαντισμού και γαλλικού ιμπρεσιονισμού στο έργο του Μ. Καλομοίρη»

Ο Μ. Καλομοίρης εμφανίστηκε στο ιστορικό προσκήνιο στις αρχές του 20ού αιώνα με στόχο τη δημιουργία εθνικής μουσικής που να βασίζεται σε στοιχεία της λαϊκής μουσικής παράδοσης και σε τεχνικές της ευρωπαϊκής μουσικής. Το έργο του διαπνέεται από στοιχεία της παραδοσιακής μουσικής, από στοιχεία του ιμπρεσιονισμού (μετά το 1930) και από συνεχή στοιχεία της τεχνοτροπίας του ύστερου ρομαντισμού της ευρωπαϊκής μουσικής, αλλά και της αισθητικής του γερμανικού ρομαντισμού, κάτι που οδηγεί στη θεώρηση ότι στο έργο του πραγματοποιείται ένας ρομαντικός μουσικός εθνικισμός.

Η μελέτη αυτή αποσκοπεί στο να εντοπιστούν και να συστηματοποιηθούν μέσα από έργα του Καλομοίρη: 1) ο τρόπος με τον οποίο στοιχεία της μουσικής του Καλομοίρη παραπέμπουν α) σε γνωρίσματα της τεχνοτροπίας του ύστερου ρομαντισμού της ευρωπαϊκής μουσικής (αρμονικό ιδίωμα, υφή), β) σε γνωρίσματα του κινήματος του λογοτεχνικού ρομαντισμού και γ) σε γνωρίσματα της αισθητικής του γερμανικού ρομαντισμού. Επίσης, 2) ο τρόπος με τον οποίο στοιχεία της μουσικής του Καλομοίρη παραπέμπουν α) σε γνωρίσματα της τεχνοτροπίας του ιμπρεσιονισμού και β) σε γνωρίσματα του ρεύματος του λογοτεχνικού συμβολισμού. Επιπλέον, 3) επιχειρείται η ποσοτική σύγκριση στοιχείων της τεχνοτροπίας του μουσικού ρομαντισμού και του ιμπρεσιονισμού στη μουσική του Καλομοίρη. Οι παραπάνω διαπιστώσεις συσχετίζονται με το ιστορικο-κοινωνικό πλαίσιο στην Ελλάδα, στις αρχές και στα μέσα του 20ού αιώνα.

7. Μαρία Ντούρου: «Το πρελούδιο και η φούγκα στη μουσική ελληνική εργογραφία του 20ού αιώνα. 6 Πρελούδια και Φούγκες σε αρχαίους ελληνικούς τρόπους για πιάνο της Μαρίας Καλογρίδου»

Η παρούσα εισήγηση είναι καρπός μίας σειράς ερευνών της γράφουσας που αφορούν στο πρελούδιο και τη φούγκα ως δομές που απαντούν στην εργογραφία ελλήνων συνθετών του 20ού αιώνα.

Η Μαρία Καλογρίδου (1922-2001), πιανίστα και συνθέτρια, ενσωματώνει στο έργο της βασικές αρχές της Εθνικής Σχολής Μουσικής. Εμπνέεται από την επτανησιακή παράδοση, τη βυζαντινή μελοποιία, ενώ συχνά υιοθετεί λαϊκούς ελληνικούς ρυθμούς οι οποίοι δύνανται να συνδυάζονται με τους αρχαίους ελληνικούς τρόπους, με αποτέλεσμα την σύνθεση έργων όπως το *Βυζαντινό κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα*, το *Κοντσέρτο για βιολοντσέλο και ορχήστρα*, τη *Σονάτα για βιολί και πιάνο*, την *Κρητική σουίτα για πιάνο κ.ά.*

Τα 6 *Πρελούδια και Φούγκες για πιάνο*, ορ. 2, αποτελούν έργο αντιπροσωπευτικό του ύφους της συνθέτριας. Το έργο, το οποίο δεν στερείται λυρισμού και εκφραστικότητας, κινείται πάνω σε αρχαίους ελληνικούς τρόπους στους οποίους αναπάντεχα παρεμβάλλεται η χρωματικότητα (πρελούδιο ορ. 2 αρ. 5), αλλά και μία μελωδία γνωστού τραγουδιού του Βασίλη Τσιτσάνη η οποία συνθέτει το θέμα της φούγκας ορ. 2 αρ. 6. Παράλληλα, μία έμμεση μνεία στον J. S. Bach αποτελεί η φούγκα ορ. 2 αρ. 4, της οποίας το θέμα και τα ρυθμικά μοτίβα παραπέμπουν ξεκάθαρα στην φούγκα σε ρε μείζονα (BWV 850) από το *Καλοσυγκερασμένο πληκτροφόρο I*.

8. Γιώργος Σακαλλιέρος: «Η μιμητική αντίστιξη στο έργο του Δημήτρη Μητρόπουλου: ζητήματα υφής, επιδράσεων, αισθητικής και μουσικής γλώσσας»

Οι συχνές αλλαγές ιδιώματος και μουσικής γλώσσας στη σύντομη – χρονικά – διαμόρφωση της συνθετικής δημιουργίας του Δημήτρη Μητρόπουλου δεν τον εμπόδισαν να εντάξει μορφές μιμητικής αντίστιξης και φούγκας στο σύνολο, σχεδόν, όλων των σημαντικών έργων του. Από τον ρομαντικό, χρωματικά τονικό χαρακτήρα της *Ταφής* (1915) στις – νεοκλασικά επανατοποθετημένες – φολκλορικές εκφάνσεις των *Τεσσάρων Κυθηραϊκών Χορών* (1926), και από τον ατονικό εξπρεσιονισμό της *Passacaglia, Intermezzo και Fuga* (1924) των *14 Invenzioni* (1925) και της δωδεκαφθογγικής *Ostinata in tre parti* (1926-27) ως τις διάφωνα χρωματικές, πολυρυθμικές αλλά και επανεμφανιζόμενες τροπικά /

φοκλορικά, εφαρμογές του *Concerto Grosso* (1928), η μιμητική αντίστιξη είναι σταθερά παρούσα, υπό διάφορες εκδοχές: υφή, μορφοδότηση μέρους έργου (φούγκα, κανόνας), νεοκλασική αναφορά, συμβολιστικός υπαινιγμός αντιπαρατιθέμενος προς (ή συμπορευόμενος με) ποιητικό κείμενο ή εξωμουσική ιδέα.

Στην παρούσα ανακοίνωση εξετάζεται η μεθοδολογία και τυπολογία των μιμητικών αντιστικτικών εφαρμογών στο συνθετικό έργο του Μητρόπουλου, με άξονες το ιδίωμα και τη μουσική γλώσσα (τονικότητα, τροπικότητα, ατονικότητα – δωδεκαφθογγισμός, μίξη τεχνικών), το μορφολογικό πλαίσιο, τις ιστορικιστικές αλλά και σύγχρονες επιδράσεις από την ευρωπαϊκή μουσική, αλλά και των συσχετισμών ανάμεσα στα ίδια τα έργα. Παράλληλα, επιχειρείται και μία ερμηνευτική ανάδειξη της αντίληψης του Μητρόπουλου για τη χρήση της αντίστιξης στη σύνθεση μέσα από τον κριτικό (συν)σχολιασμό κειμένων και μουσικών τεκμηρίων του.

9. Γιώργος Κωνσταντίνος: «Μαριώ Φωσκαρίνα Δαμασκηνού»

Μαριώ Φωσκαρίνα Δαμασκηνού: (21/1/1850 – 6/1/1921): Ο πατέρας της Σπυρίδων Δαμασκηνός ήταν Κερκυραίος μεγαλέμπορος Η μητέρα της ήταν η Caroline de Civini από αρχοντική οικογένεια της Πελοποννήσου. Ήταν αδελφή του Θεόδωρου Φραγκίσκου Δαμασκηνού, διάσημου γιατρού και ακαδημαϊκού. Το Mario Foscariνα δεν είναι ψευδώνυμο, αφού και τα δύο ήταν τα μικρά της ονόματα (Μαριώ Φωσκαρίνα). Απλώς δεν χρησιμοποιούσε το επώνυμο Δαμασκηνού, ίσως για να μην γίνει εμπόδιο στην ανερχόμενη καριέρα του αδελφού της. Τα πρώτα της τυπωμένα έργα χρονολογούνται από το 1871. Σπούδασε μουσική σε μικρή ηλικία με τον Jacques Herz (1794-1880) και συνέχισε με τον Ernest Guiraud (1837-1892) στο Conservatoire de Paris. Η παρουσία της συνεχίζεται έντονη μέχρι το 1891. Έχει εκδώσει περί τα 60 έργα, κυρίως τραγούδια, κομμάτια για πιάνο, για βιολί και πιάνο, για κουαρτέτο εγχόρδων και για ορχήστρα. Αν και γεννημένη στη Γαλλία, ενδιαφερόταν για τα τεκταινόμενα στην πατρίδα. Έτσι συνέθεσε τρία έργα εμπνευσμένα από τη δεύτερη εξόρμηση των Ελλήνων για την απελευθέρωση αλυτρώτων εδαφών. Πολλά από τα έργα της εκτελέστηκαν σε επίσημες συναυλίες στη Γαλλία. Είχε συμμετάσχει στον Μουσικό Διαγωνισμό των Γ' Ολυμπίων και είχε λάβει ως βραβείο αργυρό νομισματόσημο Α' τάξεως. Έχουν γραφτεί γι' αυτήν και πολλά εγκωμιαστικά άρθρα στο γαλλικό τύπο.

10. Νίκος Α. Δοντάς: «Η συμβολή του Μανώλη Καλομοίρη στην ίδρυση της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και τη διαμόρφωση του δραματολογίου της κατά τις πρώτες δύο δεκαετίες λειτουργίας της»

Η αγάπη του Μανώλη Καλομοίρη για το λυρικό θέατρο και γενικότερα για την ανθρώπινη φωνή πιστοποιείται αφενός από το δημιουργικό του έργο (όπερες, πλήθος συνθέσεων με τη φωνή σε κύριο ρόλο), αφετέρου από τη δημιουργία ιδιωτικού λυρικού θιάσου και τη συμμετοχή του σε συζητήσεις για την ίδρυση εθνικού μελοδραματικού θιάσου κατά το μεσοπόλεμο. Κορύφωση αυτών υπήρξε η ενεργός ανάμειξη του στην ίδρυση της Εθνικής Λυρικής Σκηνής (ΕΛΣ). Συνεργάστηκε στενά με τον ιδρυτή της, Κωστή Μπαστιά, κατά την πρώτη φάση λειτουργίας του νεοσύστατου οργανισμού και στη συνέχεια διαμόρφωσε το προφίλ αλλά και το δραματολόγιό του, είτε ως Γενικός Διευθυντής είτε ως Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου. Σε ορισμένες περιπτώσεις η συμβολή του υπήρξε φανερή, οπότε όσα έχουν καταγραφεί του πιστώνονται άμεσα, ενώ σε άλλες η συνεισφορά του τεκμηριώνεται από έγγραφα και αλληλογραφία που έχουν διασωθεί.

11. Μαντώ Πυλιαρού: «Ιωσήφ Παπαδόπουλος-Γκρέκας: Ενέργειες και επιδράσεις στο μουσικό γίγνεσθαι του 20ού αιώνα»

Η παρούσα εισήγηση παρουσιάζει και αναλύει τη δράση του Ιωσήφ Παπαδόπουλου-Γκρέκα (1897-1981), μιας πολύπλευρης προσωπικότητας, της οποίας οι ενέργειες επέδρασαν στα μουσικά δρώμενα του 20ού αιώνα. Μουσικός, συνθέτης, καθηγητής, εκδότης, συγγραφέας και δημοσιογράφος, προσέφερε με επιτυχία στο χώρο της μουσικής και της τέχνης γενικότερα. Με κάποιες μάλιστα από τις πρωτοβουλίες του συνεχίζει να επιδρά – με ποικίλους τρόπους – και σήμερα. Άλλοτε ως ιδρυτής, άλλοτε ως διευθυντής και άλλοτε ως μέλος διοικητικών συμβουλίων οργανισμών, εκδοτικών κινήσεων ή μουσικών σχημάτων, συνέβαλε στην οργάνωση και την προώθηση της τέχνης. Θέτοντας ως προτεραιότητα τη διδασκαλία και τη διάδοση της μουσικής σε ευρύτερα κοινωνικά στρώματα, παρέδιδε μαθήματα μουσικής δωρεάν και καθιέρωσε Λαϊκές Συμφωνικές Συναυλίες με φθινό εισιτήριο στον Πειραιά. Παράλληλα, αγωνίστηκε ποικιλοτρόπως για την προβολή του έργου των ελλήνων συνθετών. Η δραστηριοποίησή του στο χώρο των εκδόσεων, σε συνδυασμό με το συνθετικό του έργο και τις συνεργασίες του στο θέατρο, αποκαλύπτουν μία πολυσχιδή προσωπικότητα, η οποία σφράγισε την εποχή της. Για την εισήγηση αυτή χρησιμοποιήθηκαν ως εργαλεία κείμενα, έργα και εκδοτικές πρωτοβουλίες του Ιωσήφ Παπαδόπουλου-Γκρέκα, καθώς και υλικό από το αρχείο του, το οποίο φυλάσσεται στο Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο (ΕΛΙΑ).

12. Πάρις Κωνσταντινίδης: «Η Τυραννία της Ευρώπης επί της ελληνικής μουσικής: ο ευρωκεντρισμός των αντιμαχόμενων εκδοχών της ελληνικότητας»

Το 1935 η Eliza Marian Butler δημοσίευσε την περίφημη μελέτη της *Η Τυραννία της Ελλάδας επί της Γερμανίας* για να καταδείξει το μέγεθος της επιρροής της Αρχαίας Ελλάδας στη μορφωμένη αστική τάξη της Γερμανίας. Οι ανερχόμενοι μορφωμένοι αστοί, ως απάντηση στη σχετικά ανελεύθερη πραγματικότητα που βίωναν, επινόησαν την εξιδανικευμένη «Ελλάδα» ως πολιτισμικό και πολιτικό ιδεώδες. Όση σημασία είχε η «Ελλάδα» για τους Γερμανούς διανοούμενους, είχε αντιστοίχως κι η ιδέα της «Ευρώπης» για τους Έλληνες.

Από τον Μανώλη Καλομοίρη μέχρι τον Μάνο Χατζιδάκι και τον Μίκη Θεοδωράκη, οι αναζητήσεις για την ελληνικότητα στη μουσική ήταν ταυτόχρονα και αναζητήσεις για μία νέα θέση της Ελλάδας στην Ευρώπη· διαφορετική από αυτήν που γνώριζαν. Οι παραπάνω μουσουργοί επεδίωξαν να ενσωματώσουν στο ευρωπαϊκό ιδεώδες της μουσικής-ως-τέχνης, αυτό που θεωρούσαν ως ελληνικό στοιχείο στη μουσική. Στις αντιλήψεις τους, καθοριστικό ρόλο έπαιξαν δύο διαφορετικές, ευρωπαϊκής προέλευσης, αντιλήψεις για το τί είναι ελληνικό, οι οποίες είχαν ήδη αναμετρηθεί στη διαμάχη για το Γλωσσικό Ζήτημα.

13. Στρογγυλή Τράπεζα: «Η επιστημονική έρευνα για τη Νεοελληνική Έντεχνη Μουσική σήμερα»

Τα τελευταία τριάντα, περίπου, χρόνια, από την ίδρυση των Τμημάτων Μουσικών Σπουδών στα ελληνικά πανεπιστήμια, η μουσικολογική έρευνα στην Ελλάδα έχει προοδεύσει με μεγάλα άλματα. Ένας από τους κλάδους που σημειώνει την μεγαλύτερη πρόοδο είναι η έρευνα για την Νεοελληνική Έντεχνη Μουσική. Με τη σύνταξη εκατοντάδων σεμιναριακών, πτυχιακών / διπλωματικών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών εργασιών, αλλά, και κυρίως, με την ενδελεχή έρευνα των καταξιωμένων, παλαιότερων και νεότερων ελλήνων μουσικολόγων, το πολύ λίγο ερευνημένο και με συχνά ελλιπή αποτελέσματα πεδίο της έρευνας έχει διευρυνθεί και εμβαθυνθεί σε σημαντικότατο βαθμό, έτσι ώστε να μπορούμε να μιλούμε σήμερα για έναν ολοκληρωμένο κλάδο της μουσικολογικής έρευνας. Μέσω της έρευνας αυτής έχουν διανοιχτεί και διάδρομοι επιστημονικής επικοινωνίας με άλλους κλάδους έρευνας της ελληνικής μουσικής, όπως είναι η βυζαντινή ή η παραδοσιακή, διάδρομοι που ήδη άρχισαν να δίνουν ερεθίσματα για περαιτέρω προσεγγίσεις.

Στο πλαίσιο αυτό, ανεκτίμητη, φυσικά, είναι η συμβολή και η συνδρομή των χαλκέντερων παλαιότερων ερευνητών της Νεοελληνικής Έντεχνης Μουσικής, που εργάστηκαν για πολλές δεκαετίες και δημιούργησαν τις υποδομές εκείνες, επί των οποίων βασίστηκε η νεότερη έρευνα. Επίσης, σημαντική είναι και η συμβολή των ερευνητικών πτυχών που προήλθαν και εξακολουθούν να προέρχονται από πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα του εξωτερικού, πράγμα που, ει μη τι άλλο, αποδεικνύει ότι η έρευνα αυτή απέκτησε ήδη και την διεθνή της διάσταση.

Όλα αυτά δεν σημαίνουν, φυσικά, ότι οι δυσκολίες ξεπεράστηκαν. Και μια από τις σημαντικότερες είναι η σωστή προσέγγιση των μουσικών αρχείων, αλλά και η σωστή χρήση του υλικού που εκπορεύεται από αυτά, χωρίς την οποία η έρευνα στις περισσότερες περιπτώσεις οδηγείται σε αδιέξοδο.

Σήμερα, μετά από τόσα χρόνια, έχει φτάσει πλέον ο καιρός η με τόσο βαθιές ρίζες έντεχνη μουσική του τόπου μας να αναδειχθεί οργανωμένα, να εξεταστεί παράλληλα και η κοινωνική διάστασή της, αλλά και να γίνει σαφής η ανάγκη της συλλογικής προσπάθειας. Η Ερευνητική Ομάδα για την Νεοελληνική Μουσική (19ος-21ος αιώνας) της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας θεωρεί ότι η πραγματοποίηση του 8ου Διατμηματικού Μουσικολογικού Συνεδρίου παρέχει την ευκαιρία να κατατεθούν και να ανταλλάγουν αμοιβαία οι εμπειρίες της μέχρι τώρα πορείας, να εξεταστούν τα επιτεύγματα αλλά και οι τυχόν αστοχίες, να υπάρξει αφενός μια αλληλοενημέρωση για τις επιμέρους δραστηριότητες, αλλά και αναστοχασμός και προβληματισμός για το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον. Ελπίζουμε ότι η στρογγυλή αυτή τράπεζα θα δώσει το έναυσμα για θα παραχθεί πραγματικά ενδιαφέρον και ζωντανός, αλλά και δημιουργικός διάλογος σε πολλά και διαφορετικά επίπεδα και κατευθύνσεις επάνω στο πεδίο της Νεοελληνικής Έντεχνης Μουσικής.

Συμμετοχές:

- Γιώργος Σακαλιέρος: «Η διάχυση της έρευνας για τη Νεοελληνική Μουσική στον διεθνή μουσικολογικό χώρο: Με αφορμή πρόσφατα ερευνητικά αποτελέσματα επάνω στο έργο του Δημήτρη Μητρόπουλου»
- Κώστας Χάρδας: «(Ξανα)Γράφοντας την ιστορία: Προβληματισμοί, αποφάσεις και εμπειρίες από τη συγγραφή λημμάτων για έλληνες συνθέτες στην πρόσφατη έκδοση του *Grove Music Online*»
- Κώστας Καρδάμης: «Προαπαιτούμενα, “εργαλεία” και εμπόδια για την ενδελεχή έρευνα της Νεοελληνικής Έντεχνης Μουσικής»
- Νίκος Μαλιάρας: «Οι ερευνητικές, εκπαιδευτικές, καλλιτεχνικές και εκδοτικές δραστηριότητες του Εργαστηρίου Μελέτης της Ελληνικής Μουσικής του ΤΜΣ του Πανεπιστημίου Αθηνών»

- Χάρης Ξανθουδάκης: «Οι δραστηριότητες του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής του ΤΜΣ του Ιονίου Πανεπιστημίου από τη ίδρυσή του έως σήμερα και οι προοπτικές και τα ερευνητικά projects που υλοποιούνται ήδη ή ξεκινούν»
- Μαρία Ασλανίδη: «Η διαχείριση του αρχειακού υλικού ιδιωτών, ιδιωτικών φορέων και κρατικών φορέων. Οργάνωση (ταξινόμηση, καταλογογράφηση κ.λπ.) και θέματα νομικού καθεστώτος και νομικά ορθής χρήσης του υλικού»

Ερευνητικές προσεγγίσεις στη μουσική εκτέλεση

1. Κώστας Χάρδας: «Με επίκεντρο τον ήχο: Η κριτική κατανόηση των ηχογραφήσεων ως εργαλείο ερμηνείας»

Η ανακοίνωση εντάσσεται στην πρόσφατη στροφή μέρους της μουσικολογικής έρευνας στη μελέτη του ήχου και όχι μόνο της γραπτής του αποτύπωσης από τη μουσική σημειογραφία. Η ηχητική πληροφορία είναι σήμερα πολύ πιο εύκολα προσβάσιμη σε σχέση με το παρελθόν. Για παράδειγμα, το Youtube κατακλύζεται από εκτελέσεις όλων των εποχών, ενώ σύγχρονες ηχητικές πλατφόρμες (όπως το Soundcloud) επιτρέπουν την άμεση πρόσβαση σε σύγχρονες ερμηνευτικές προσεγγίσεις ταυτόχρονα σε όλο τον κόσμο. Ωστόσο, το εύρος της ηχητικής παλέτας που έχουμε σήμερα εγγυάται μόνο την πρόσβαση του πρωτογενούς υλικού και όχι την κατανόηση των ιστορικών, αισθητικών και δομικών παραμέτρων που φέρει η κάθε εκτέλεση. Η παρούσα ανακοίνωση συνοψίζει τις κατακτήσεις της μουσικολογικής έρευνας για το τί μπορεί ο ήχος να μας μεταφέρει σχετικά με αυτές τις παραμέτρους. Επίσης, εγείρονται ερωτήματα τα οποία άπτονται της προετοιμασίας της μουσικής εκτέλεσης που λαμβάνει υπόψη της με δημιουργικό τρόπο τις πρότερες ηχητικές εκδοχές του υπό μελέτη μουσικού έργου. Περίπτωση παραδείγματος για τη συζήτηση των παραπάνω θα αποτελέσει το *Πρελούδιο* op. 23 αρ. 5 του Σ. Ραχμάνινοβ και διαφορετικές εκτελέσεις του: από αυτή του ίδιου του συνθέτη έως σημερινές.

2. Λορέντα Ράμου: «Πιανιστική ερμηνεία της “Νέας Μουσικής” στο Βερολίνο του Μεσοπολέμου»

Από την αρχή της δεκαετίας του 1920 ως το 1933 το Βερολίνο απετέλεσε μια μοναδική καλλιτεχνική κοιτίδα. Συνθέτες όπως ο Schreker και ο Hindemith δίδασκαν στην Ανώτατη Μουσική Ακαδημία, ο Busoni και στη συνέχεια ο Schoenberg στην Πρωσική Ακαδημία των Τεχνών. Πιανίστες όπως ο Eduard Steuermann, ο Franz Osborn, ο Eduard Erdmann και η Else C. Kraus συνεργάζονταν στενά με αυτούς τους συνθέτες και τους μαθητές τους. Με την ερμηνευτική τους στάση πρότειναν ένα νέο μοντέλο εκτελεστή που χαρακτηριζόταν από την απόλυτη αφοσίωση στη θέληση του συνθέτη. Έχοντας σαν βάση ιστορικές ηχογραφήσεις, προσωπική αλληλογραφία, άρθρα συνθετών / εκτελεστών και κριτικές της εποχής, θα επιχειρηθεί μια παρουσίαση του έργου και της προσφοράς αυτών των πιανιστών. Ο σκοπός της έρευνας είναι να συμβάλει σε μια ιστορικά ενημερωμένη ερμηνεία του πιανιστικού ρεπερτορίου εκείνης της εποχής, δίνοντας το έναυσμα για την εκτέλεσή του και στους σημερινούς πιανίστες.

3. Δανάη Στεφάνου: «Συνθέσεις ανοιχτής φόρμας και πολυμεσικά δρώμενα: σύγχρονες ερμηνευτικές προσεγγίσεις»

Η ανακοίνωση εστιάζει στις ιδιαιτερότητες που χαρακτηρίζουν την προσπάθεια για συστηματικές, ιστορικά ενημερωμένες ερμηνευτικές προσεγγίσεις σε έργα «απροσδιόριστα ως προς την εκτέλεσή τους». Πρόκειται για έργα με ανοιχτή φόρμα ή και μεταβαλλόμενες παραμέτρους, ή ακόμη για συνθέσεις που σκιαγραφούν πολλαπλές, και όχι αμιγώς ηχητικές δράσεις, όπως π.χ. τα δρώμενα μεγάλης κλίμακας του John Cage. Με αφορμή πρόσφατα και παλαιότερα παραδείγματα υλοποίησης σχετικού ρεπερτορίου στην Ελλάδα, αποτιμώνται επίσης οι διαθέσιμες μεθοδολογικές επιλογές για την ανάλυση και την ιστορική καταγραφή σχετικών ερμηνευτικών πρακτικών, με επίκεντρο ζητήματα σημειογραφίας, ορολογίας, καταγραφής, αισθητικής ταυτότητας και ιστορικού / κοινωνικού πλαισίου.

Γιώργος Κίτσιος & Γιάννης Βαλιάντζας: «Το ψηφιακό παρόν του πολιτισμικού παρελθόντος: Σχεδιάζοντας μια ηλεκτρονική πύλη για τη Θεσσαλονίκη (τέλη 19ου αιώνα - 1912)»

Η Ομάδα Ιστορικής Εθνομουσικολογίας (Ο.Ι.Ε.) του Τμήματος Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ. συστήθηκε το 2013 έχοντας ως αρχικό στόχο τη συγκέντρωση και ταξινόμηση υλικού που αφορά στο πολιτισμικό παρελθόν της Θεσσαλονίκης κατά τις τελευταίες δεκαετίες της οθωμανικής κυριαρχίας, με αφετηρία την εξέλιξη των αστικών μορφών διασκέδασης. Τα πρακτικά και μεθοδολογικά ζητήματα που σχετίζονται με τον εντοπισμό και τη διαχείριση ποικιλίας πηγών και τεκμηρίων κρύβουν περαιτέρω προκλήσεις, υπό το πρίσμα της διάθεσης της πληροφορίας στην κατεύθυνση της υλοποίησης μιας ψηφιακής συλλογής με πολιτισμικό περιεχόμενο.

Τι υλικό μπορεί να ενταχθεί σε αυτή και πώς επηρεάζεται η έρευνα πεδίου από το στόχο της ψηφιακής υλοποίησης; Πώς τα μεταδεδομένα που θα συλλεγούν και ο προβληματισμός για το μοντέλο δεδομένων που θα χρησιμοποιηθεί βοηθά στην αναλυτική μεθοδολογία της ίδιας της έρευνας; Με ποιο τρόπο η χρήση λογισμικού περιεχομένου ανοιχτού κώδικα συμβάλλει στην παραγωγή μιας ψηφιακής πλατφόρμας πολιτισμικών δεδομένων που μπορεί να απευθύνεται τόσο στον ειδικό επιστήμονα όσο και στο ευρύ κοινό;

Ναυσικά Χατζηχρήστου: «Η επίδραση της ιδιωτικής συμμετοχής στη δημόσια: η σπουδαιότητα της ακρόασης με ηλεκτρονικά μέσα για το ελληνικό κοινό κλασικής μουσικής και όπερας»

Επίσημα στατιστικά αμερικανικά και ευρωπαϊκά δεδομένα αποκαλύπτουν ένα χάσμα εκατομμυρίων ανθρώπων μεταξύ ιδιωτικής ακρόασης κλασικής μουσικής και συμμετοχής σε ζωντανές συναυλίες ενώ, παράλληλα, ο λόγος περί κρίσης για το μέλλον της έντεχνης μουσικής γιγαντώνεται λόγω της συρρίκνωσης και της γήρανσης του φιλόμουσου κοινού, μεταξύ άλλων. Εξαιτίας των μεταβαλλόμενων κοινωνικών αλλαγών, σύγχρονοι ερευνητές προσανατολίζονται στη διεύρυνση της έννοιας της καλλιτεχνικής συμμετοχής που περιλαμβάνει, εκτός από την συμμετοχή στις παραδοσιακές δομές των καλλιτεχνικών οργανισμών, την εκτίμηση και ενθάρρυνση για τις τέχνες στην καθημερινή ζωή. Ως ένας δείκτης ελέγχου της κινδυνολογίας στο ελληνικό έδαφος προβάλλει ο βαθμός ιδιωτικής ακρόασης σοβαρής μουσικής, καθώς δύναται να αποκαλύψει το βάθος του ενδιαφέροντος του κοινού για την μουσική τέχνη και τον τρόπο που αυτό εκδηλώνεται στην καθημερινότητα, πέρα από τη δημόσια συμμετοχή. Η διάλεξη παρουσιάζει ένα μέρος των αποτελεσμάτων της εμπειρικής έρευνας που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο διδακτορικής διατριβής στο ελληνικό κοινό κλασικής μουσικής και όπερας με τη συμβολή της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και του Μεγάρου Μουσικής Αθηνών. Θα αναλυθεί διεξοδικά η σχέση της συχνότητας ακρόασης με τη συχνότητα παρακολούθησης, η σημασία του εκπαιδευτικού και του κληρονομημένου κεφαλαίου για την ακρόαση κ.ά. Η διάλεξη ολοκληρώνεται με προτάσεις ανάπτυξης κοινού, ώστε οργανισμοί και φορείς να διαδραματίσουν έναν πιο ενεργητικό ρόλο στον εμπλουτισμό της καθημερινότητάς του.

Έλλη Παπαγρηγορίου: «Μουσική εκπαίδευση και επαγγελματικές ορχήστρες: δύο αλληλεξαρτώμενα συστήματα»

Η παρούσα μελέτη διερευνά τους ορχηστρικούς μουσικούς υπό το θεωρητικό πρίσμα της κοινωνιολογίας της τέχνης, εστιάζοντας στον τρόπο που η μουσική εκπαίδευση επιδρά και αλληλεπιδρά με τη συλλογικότητα της ορχήστρας, ως προς τις συμβάσεις, τις αξίες και τις ιεραρχικές δομές που διέπουν τη δεύτερη. Αναγνωρίζοντας την κεντρική θέση που κατέχει η εκπαίδευση των μουσικών για την ανατροφοδότηση του συστήματος της μουσικής παραγωγής και συνεπακόλουθα των ορχηστρών, η παρούσα έρευνα πραγματεύεται τον ρόλο της εκπαίδευσης, όπως αυτός γίνεται αντιληπτός από τους ίδιους τους μουσικούς. Αναλύοντας το υλικό που προέκυψε από συνεντεύξεις σε βάθος με επαγγελματίες μουσικούς εκτελεστές εγχόρδων που εργάζονται στις κύριες ορχήστρες της Αθήνας, εξετάζεται η σημασία της εκπαίδευσης και του δασκάλου για τη μετάδοση συμβάσεων και αξιών που αφορούν τη συμπεριφορά στην ορχήστρα, όπως η αντίληψη της εξουσίας και της ιεραρχίας. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η αξιολογική κρίση και η ιεράρχηση του ταλέντου στην τάξη, αλλά και σε μαθητικούς διαγωνισμούς, ορχήστρες κ.ο.κ., αποτελούν δομικά στοιχεία της μουσικής εκπαίδευσης, διερευνάται η λειτουργία της να κατατάσσει τους μουσικούς σε ιεραρχικές κατηγορίες ταλαντούχων και λιγότερο ταλαντούχων μαθητών. Σε αυτό το πλαίσιο, μελετώνται οι προσδοκίες που καλλιεργούνται μέσω αυτής της εκλεκτικής διαδικασίας και η διχοτέυση των μουσικών σε διαφορετικές θέσεις στο πεδίο της μουσικής.

Μάρκος Τσέτσος: «Η μουσική στην κλασική αξιολογία»

Με γλώσσα όσο γίνεται απλή και προσιτή, θα επιχειρηθεί η συνοπτική παρουσίαση μιας σπάνιας, πλην όμως πάντοτε επίκαιρης θεματικής. Αρχής γενομένης από τον Hermann Lotze (1817-1881), ο όρος «αξία» τοποθετείται στο επίκεντρο της νεότερης φιλοσοφίας, ιδιαίτερα σε σχέση με την ηθική και κοινωνική θεωρία και την αισθητική. Στην «κλασική» γερμανόφωνη συζήτηση, που έλαβε χώρα, χονδρικά, κατά το δεύτερο ήμισυ του 19ου και το πρώτο ήμισυ του 20ού αιώνα, τρία κύρια ρεύματα θεωρίας της αξίας ή αξιολογίας διαμορφώθηκαν: το ψυχολογικό (Lipps, Volkelt, Meinong Ehrenfels κ.ά.), το νεοκαντιανό ή υπερβατολογικό (κυρίως Windelband και Rickert) και το φαινομενολογικό (Brentano, Husserl, Scheler, Hartmann, Ingarden κ.ά.) Στο εσωτερικό καθενός από τα τρία αυτά ρεύματα, ιδιαίτερη μέριμνα δόθηκε και στο ζήτημα της αισθητικής αξίας, με αρκετές και ενδιαφέρουσες αναφορές, μεταξύ άλλων, και στη μουσική. Τα συμπεράσματα που συνάγονται από τη μελέτη των σχετικών αναφορών μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στην κατανόηση των σχετικών με τη μουσική αξιολογικών ζητημάτων.

Αναστασία Σιώψη: «Όταν η τέχνη κραυγάζει: Η κραυγή ως ήχος και εικόνα, με αφετηρία την Κραυγή (Der Schrei der Natur, 1893) του Edvard Munch (1863-1944)»

Στο έργο με τίτλο *Κραυγή (Der Schrei der Natur, 1893* – ο αρχικός γερμανικός τίτλος που δόθηκε στον πίνακα από τον Edvard Munch), μια μορφή, ενώ περπατάει κατά μήκος της παραλίας, πιάνει με τα χέρια το κεφάλι ξεσπώντας σε μια κραυγή αγωνίας χωρίς όμως ήχο. Στο κείμενο του καλλιτέχνη διαβάζουμε: «Σταμάτησα και έγειρα στα κάγκελα, σχεδόν πεθαμένος από την κούραση. Επάνω από το μαύρο-μπλε φιόρδ κρέμονταν τα σύννεφα, κόκκινα σαν το αίμα και τις γλώσσες της φωτιάς. Οι φίλοι μου με είχαν εγκαταλείψει και μόνος, τρέμοντας με αγωνία, συνειδητοποίησα την απέραντη, ατέλειωτη κραυγή της φύσης». Το έργο αυτό είναι η απόλυτη ενσάρκωση του φόβου, της αγωνίας και της αποξένωσης. Θεωρείται από μερικούς πως συμβολίζει το ανθρώπινο είδος κάτω από τη συντριβή του υπαρξιακού τρόμου.

Η λεγόμενη *Ur-schrei*, δηλαδή η «πρωτογενής» κραυγή, εμφανίζεται ως εκφραστικό μοτίβο στην εξπρεσιονιστική λογοτεχνία, στη ζωγραφική και στη μουσική για να δηλώσει την πιο ακραία έκφραση της συναισθηματικής έντασης. Στην παρούσα ανακοίνωση θα ασχοληθώ με εκφάνσεις της στη ζωγραφική και τη μουσική.

Δημοσθένης Σπανουδάκης: «Ακρόαση Βυζαντινής Μουσικής προεγχειρητικά και μετεγχειρητικά ορθοπεδικών παθήσεων. Η αντιμετώπιση του άγχους και του πόνου. Προσέγγιση της μελισματικότητας»

Οι διεπιστημονικές έρευνες μουσικής και ιατρικής αποδεικνύουν ποικιλοτρόπως την πολύπλευρη ευεργετική επίδραση της μουσικής στην υγεία των ανθρώπων, αναδεικνύοντας τη μουσική ως ένα μέσο αντιμετώπισης πολλών ειδών παθήσεων.

Η παρούσα έρευνα πραγματοποιήθηκε εγκρίσει της Επιτροπής Ηθικής και Δεοντολογίας του Γενικού Νοσοκομείου Παπανικολάου Θεσσαλονίκης και εξετάζει: α) το κατά πόσο η ακρόαση της Βυζαντινής Μουσικής μπορεί να επιδρά στο σφυγμό, καθώς και στην αντιμετώπιση του άγχους και του πόνου ασθενών με ορθοπεδικές παθήσεις, προ- και μετεγχειρητικά, β) παράγοντες που σχετίζονται με την αντίληψη της μελισματικότητας.

Συγκεκριμένα, είκοσι άτομα νοσηλεύόμενα στο Γ. Ν. Παπανικολάου Θεσσαλονίκης (Τμήμα Ορθοπεδικής) ακούνε κατά τη νοσηλεία τους, εθελοντικά και καθημερινά, Βυζαντινή Μουσική για ενενήντα λεπτά (συνολικά πρωί-βράδυ). Στους εθελοντές, των οποίων καταγράφονται το φύλλο, η ηλικία, η τυχόν μουσική παιδεία κ.ά., γίνονται μετρήσεις του σφυγμού, της αίσθησης του πόνου και του άγχους. Οι ύμνοι είναι διαχωρισμένοι σε συλλαβικά μέλη και μέλη διαφορετικών επιπέδων μελισματικότητας. Κατά την αποχώρησή τους, οι συμμετέχοντες αξιολογούν και σχολιάζουν την εμπειρία της ακρόασης Βυζαντινής Μουσικής.

Στην παρουσίαση αναλύονται το αντικείμενο, η μεθοδολογία και τα συμπεράσματα της έρευνας, προβληματισμοί, προτάσεις, στόχοι και ανοίγματα μελλοντικών ερευνών.

Ντόρα Ψαλτοπούλου-Καμίνη & Ευαγγελία Χατζηιωαννίδου: «Μουσικοθεραπεία – Κοινωνία – Φοιτητές Μουσικολογίας: Αλληλεπιδράσεις»

Στη διαδραστική-δημιουργική μουσικοθεραπεία καθώς και στην κοινωνική μουσικοθεραπεία προκύπτουν στιγμές με ουσιαστικό νόημα, οι οποίες αγγίζουν ένα βαθύ σωματικό, συναισθηματικό και διανοητικό επίπεδο με ουσιαστική συμβολή και επίδραση στη μείωση της εικόνας της αναπηρίας, στη βελτίωση της σχέσης γονιών – παιδιών, στη στάση της κοινωνίας απέναντι στα άτομα με αναπηρία, καθώς και στην προσωπική και επαγγελματική εξέλιξη των φοιτητών μουσικολογίας.

52 φοιτητές (ΤΜΣ-ΑΠΘ) με πρωταρχική εκπαίδευση στη μουσικοθεραπεία παρακολούθησαν παράσταση κοινωνικής μουσικοθεραπείας, μίλησαν με τα παιδιά και τους γονείς τους και σε δεύτερο χρόνο παρακολούθησαν εκ νέου τη βιντεοσκοπημένη παράσταση. Όλοι οι φοιτητές συμμετείχαν σε μια ημι-δομημένη ατομική συνέντευξη διάρκειας 45-60 λεπτών με σκοπό τη διερεύνηση του βιώματος και της υποκειμενικής εμπειρίας από την πρωταρχική τους εκπαίδευση στη μουσικοθεραπεία και από την παράσταση. Ακολούθηθηκε επαγωγική, νατουραλιστική προσέγγιση – φαινομενολογική τεχνική ανάλυσης, Diekelmann, Allen και Tanner (1989). Οι ημι-δομημένες συνεντεύξεις αποτέλεσαν βασικά εργαλεία συλλογής δεδομένων στην ερμηνευτική-φαινομενολογική ανάλυση.

Μέσα από μαθήματα, πρακτική και παραστάσεις κοινωνικής μουσικοθεραπείας με ΑμεΑ, ανεξάρτητα από το αν ο φοιτητής θα επιλέξει ως επάγγελμα τη μουσικοθεραπεία, παρατηρούνται βαθιές αλλαγές σε κοινωνικό, προσωπικό και επαγγελματικό επίπεδο. Μέσα από παραστάσεις κοινωνικής μουσικοθεραπείας παρατηρείται προσωπική και διαπροσωπική εξέλιξη σε ΑμεΑ και στους γονείς τους. Η έρευνα παρουσιάζει σημαντικές αλληλεπιδράσεις σε πολλαπλά επίπεδα.

Μουσική Θεωρία και Ανάλυση

1. Σόλων Ραπτάκης & Ιωάννης Φούλιας: «Όψεις της συνθετικής εξέλιξης του Carl Nielsen μέσα από τα τέσσερα κουαρτέτα εγχόρδων του»

Τα τέσσερα κουαρτέτα εγχόρδων του Δανού Carl Nielsen (1865-1931), σε αντίθεση με τις συμφωνίες του, δεν έχουν μέχρι τούδε αποτελέσει αντικείμενο συστηματικής αναλυτικής διερεύνησης. Εντούτοις, η συγκριτική μελέτη αυτών των σχετικά νεανικών έργων μουσικής δωματίου αναδεικνύει την αξιοθαύμαστη συνέχεια της σκέψης του συνθέτη καθώς και τον τρόπο με τον οποίον αυτός αφομοιώνει και εξελίσσει διαρκώς τις καθιερωμένες στην εποχή του μουσικές μορφές σε διάστημα δύο δεκαετιών (από το 1887 μέχρι το 1906). Δεδομένου του ότι και στα τέσσερα αυτά κουαρτέτα διατηρείται η ίδια πάντοτε τετραμερής διάρθρωση, οι αναλυτικές παρατηρήσεις επικεντρώνονται εδώ κατά σειράν: α) στα γρήγορα εναρκτήρια μέρη, τα οποία εκκινούν από την τριμερή μορφή σονάτας αλλά παραδόξως εξελίσσονται προς την μεικτή μορφή της σονάτας-ρόντο, β) στα αργά δεύτερα μέρη, που στο σύνολό τους βασίζονται στις (ουδόλως μονοδιάστατες) προδιαγραφές της τριμερούς μορφής, γ) στα τρίτα μέρη, όπου η παραδοσιακή *da capo* μορφή του *scherzo* σταδιακά υποχωρεί έναντι μιας συνεκτικότερης τριμερούς μορφολογικής κατασκευής, και τέλος δ) στα γοργά τελικά μέρη, στα οποία ο συνθέτης καταγίνεται κατά τρόπον προνομιακό με την μορφή της τριμερούς σονάτας, ακολουθώντας εντούτοις μιαν αξιοσημείωτη πορεία από σχετικά αποδομητικές και κυκλικά ανατρέχουσες σε προηγούμενα μέρη περιπτώσεις προς έναν τύπο δομικώς κανονιστικού και απολύτως αυτόνομου καταληκτικού μέρους.

2. Δέσποινα Παναγιωτίδου & Πέτρος Βούβαρης: «Ζητήματα μορφολογικής και μοτιβικής δομής στη Σονάτα για πιάνο και βιολοντσέλο αρ. 1 του Κωνσταντίνου Κυδωνιάτη»

Η μουσική του Κωνσταντίνου Κυδωνιάτη παραμένει εν πολλοίς ανέκδοτη, αδιασκογράφητη και αδιερεύνητη. Ειδικά αναφορικά με ζητήματα δομικής οργάνωσης, οι λιγιστές σχετικές δημοσιεύσεις περιορίζονται σε γενικές περιγραφές των δομικών της παραμέτρων, χωρίς να προχωρούν σε εμβριθείς και συστηματικές αναλύσεις της δομής της. Στόχος της παρούσας ανακοίνωσης είναι να συμβάλει στην πλήρωση αυτού του ερευνητικού κενού, διερευνώντας περιπτωσιολογικά τη μορφολογική και μοτιβική δομή της *Σονάτας για πιάνο και βιολοντσέλο αρ. 1*, ΚΚ 21 (1962). Υπό το πρίσμα της θεωρίας των Herokoski & Darcy (2006), επιχειρείται να προσεγγιστεί ερμηνευτικά ο τρόπος κατά τον οποίο ο Κυδωνιάτης αντιλαμβάνεται και χρησιμοποιεί τη ρυθμιστική ιδέα της σονάτας για τη μορφολογική οργάνωση του υλικού του πρώτου μέρους. Από την άλλη μεριά, με αφορμή κριτικά σχόλια της εποχής που αναγνωρίζουν την επίδραση του Brahms στον τρόπο διαχείρισης του μοτιβικού υλικού των τμηματικών παραλλαγών του δεύτερου μέρους, υιοθετείται η τεχνική της αναπτυσσόμενης παραλλαγής (*developing variation*) ως μεθοδολογικό εργαλείο για την ανάδειξη των δομικών συνθηκών που διασφαλίζουν ή/και υπονομεύουν τη δομική συνοχή της σονάτας.

3. Γιώργος Ζερβός: «Μεταξύ εξπρεσιονισμού και νεοκλασικισμού: η επίδραση του αρχικού θεματικού υλικού στη διαμόρφωση νέων και παλαιότερων μορφολογικών προτύπων, στο 1ο και 5ο από τα Πέντε κομμάτια για πιάνο, op. 23 (1920-1923), του Arnold Schönberg»

Τα *Πέντε κομμάτια για πιάνο*, op. 23, αποτελούν ορόσημο στην εξέλιξη της μουσικής του Schönberg για δύο κυρίως λόγους: α) σηματοδοτούν το τέλος της εξπρεσιονιστικής περιόδου και την αρχή μιας νέας περιόδου με έντονα νεοκλασικά στοιχεία, τα οποία εμφανίζονται εν μέρει παράλληλα, αλλά εν μέρει και σταδιακά στα op. 24, 25 και 26 (γραμμένα όλα μεταξύ του 1920 και του 1924), β) το πέμπτο κομμάτι γραμμένο το 1923, αποτελεί την πρώτη ολοκληρωμένη προσπάθεια εφαρμογής της μεθόδου σύνθεσης με τους δώδεκα φθόγγους που επιχειρεί ο συνθέτης, εάν λάβουμε υπόψη ότι η *Σουίτα για πιάνο*, op. 25 (το πρώτο μέρος της οποίας, με τίτλο *Präludium*, οφείλουμε να σημειώσουμε ότι αποτελεί ουσιαστικά τη πρώτη δωδεκαφθογγική σύνθεση του Schönberg, προηγούμενη χρονικά κατά ενάμιση περίπου χρόνο από το 5ο κομμάτι του op. 23), ολοκληρώνεται και αυτή μέσα στο 1923, αλλά μερικές ημέρες αργότερα από το 5ο κομμάτι για πιάνο. Στο παρόν κείμενο θα επιχειρήσουμε να αναδείξουμε τις μορφολογικές συνέπειες αυτής της μετάβασης, συγκρίνοντας (μέσα από δύο ομοειδή έργα) τα μορφολογικά πρότυπα τα οποία διαγράφονται στο πρώτο (1920) και στο πέμπτο (1923) κομμάτι, εξετάζοντας παράλληλα τη δομή των αρχικών μουσικών ιδεών (θεμάτων), καθώς και τις «μουσικές συνέπειες» των κύριων χαρακτηριστικών αυτών των δομών, όσον αφορά στη διαμόρφωση των επί μέρους δομικών ενοτήτων και τον τρόπο αλληλοδιαπλοκής τους.

4. Πηνελόπη Παπαγιαννοπούλου: «Διαστηματικά και φθογγικά σύνολα ως μεθοδολογικό εργαλείο ανάλυσης ατονικής μουσικής. Εφαρμογή στο *Romance-Lied* από τα 32 κομμάτια για πιάνο του Νίκου Σκαλκώτα»

Η παρούσα ανακοίνωση εστιάζει στη δομική σημασία και τις σχέσεις που μπορεί να έχουν

διαφορετικά φθογγικά σύνολα μέσα σε ένα έργο, με αφορμή τα διαστηματικά σύνολα του Alan Chapman (JTM, 1981). Η θεωρία φθογγικών συνόλων, το πλέον διαδεδομένο μεθοδολογικό εργαλείο για την ανάλυση της ατονικής μουσικής, βασίζεται σε πρωταρχικές μορφές συνόλων και διαστηματικά διάνυσματα αυτών, βάσει των οποίων προκύπτει και το σύνολο των σχέσεων που μπορεί να συνδέουν δύο συνηχήσεις (R_p, R_0, R_1, R_2, Z). Ωστόσο, το διαστηματικό διάνυσμα μιας πρωταρχικής μορφής ενός φθογγικού συνόλου δεν αποτελεί παρά μια επιφανειακή απεικόνιση του διαστηματικού περιεχομένου της εκάστοτε συνηχήσης, που οδηγεί σε αφηρημένους συσχετισμούς.

Μέσω της εφαρμογής των βασικών αρχών των διαστηματικών συνόλων και της πιθανής επέκτασης αυτών σε επίπεδο μελωδικής γραμμής και κατώτερου επιπέδου συνοδείας, στο κομμάτι για πιάνο υπ' αριθμόν 21 (*Romance-Lied*) από τα 32 κομμάτια για πιάνο του Νίκου Σκαλκώτα θα επιχειρηθεί να καταδειχθούν οι σχέσεις που μπορεί να συνδέουν συνηχήσεις διαφορετικών φθογγικών συνόλων στη μουσική επιφάνεια δημιουργώντας οικογένειες αρμονικών δομών. Παράλληλα, η ανακοίνωση θα εστιάσει στις διαστηματικές διεργασίες που συνεχώς μετασχηματίζουν το υλικό, την ανάδειξη συσχετισμών μεγάλης κλίμακας στη μουσική επιφάνεια και τον τρόπο πραγμάτωσής τους.

5. Κώστας Τσούγκρας: «Η Γενετική Θεωρία της Τονικής Μουσικής ως μεθοδολογία για την ανάλυση της ηπειρώτικης πολυφωνίας»

Η Γενετική Θεωρία της Τονικής Μουσικής (ΓΘΤΜ) των Lerdahl & Jackendoff (GTTM, 1983), μια αναγωγική θεωρία μουσικής ανάλυσης που βασίζεται στις αρχές της γνωστικής ψυχολογίας και της γλωσσολογίας, παρά το ότι αναφέρεται κυρίως στην δυτική τονική μουσική, έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθεί για την ανάλυση και άλλων μουσικών ιδιωμάτων. Αυτό οφείλεται στο ότι ένα σημαντικό μέρος των κανόνων της έχει καθολική ισχύ, διότι οι αρχές βάσει των οποίων οι έμπειροι ακροατές οργανώνουν τις μουσικές επιφάνειες που προσλαμβάνουν είναι σταθερές, καθώς σχετίζονται με την έμφυτη και ανεξάρτητη από πολιτιστικές ιδιαιτερότητες μουσική γνωστική ικανότητα του ανθρώπου. Συνεπώς, η εφαρμογή της θεωρίας σε ένα άλλο μουσικό ιδίωμα είναι εφικτή μετά από την διατύπωση των ειδικών κανόνων καλού σχηματισμού και προτίμησης και της ειδικής τονικής ιεραρχίας του ιδιώματος.

Το ηπειρώτικο πολυφωνικό τραγούδι είναι ένα εγγενώς πολυφωνικό παραδοσιακό ιδίωμα που βασίζεται σε ανημιτονικούς πεντατονικούς τρόπους και εκτελείται από ομάδες 2 έως 4 φωνών, όπου κάθε φωνή έχει έναν καθορισμένο μουσικό και αφηγηματικό ρόλο. Η αναγωγική μεθοδολογία της ΓΘΤΜ αποκαλύπτει το αρμονικό υπόβαθρο του ιδιώματος, καθώς και τις φραστικές / ομαδοποιητικές / προεκτασιακές δομές του. Επίσης, αποκαλύπτει και εξηγεί την τονική του ιεραρχία μέσα από την κατηγοριοποίηση των τροπικών συνηχήσεων και των πτωτικών μοντέλων που περιλαμβάνει, αποδίδοντας μια ολιστική μουσική ανάλυση του ιδιώματος. Η ανάλυση βασίζεται σε μεταγραφές πολυφωνικών τραγουδιών από την βιβλιογραφία.

Χαράλαμπος Χ. Σπυρίδης: «Ποιητικά αίτια και δυνάμεις φθόγγων δια τον διττόν ορισμόν του αρχαιοελληνικού μουσικού διαστήματος»

Οι αρχαιοέλληνες μουσικοί εθεμελίωσαν την ακουστική επιστήμη επί των εγχόρδων μουσικών οργάνων. Δύο είναι οι πυλώνες της αρχαιοελληνικής μουσικής: ο Πυθαγόρειος και ο Αριστοξένιος. Κατά τους Πυθαγορείους, το μουσικόν διάστημα δύο φθόγγων ορίζεται ως ο λόγος των ποιητικών των αιτίων, ήτοι ο λόγος των μηκών των ταλαντουμένων τμημάτων χορδής. Οι Αριστοξένιοι, εδραζόμενοι και εις την αίσθησιν της ακοής και εις την διάνοιαν (Αριστόξενος, *Αρμονικά*), ορίζουν το μουσικόν διάστημα ως την διαφοράν του ψυχοακουστικού μεγέθους («δύναμις») εκάστου των δύο φθόγγων.

Προκειμένου τα αποτελέσματα εκ των δύο ορισμών να είναι ισοδύναμα, ελλείψει ετέρας πληροφορήσεως, ωδηγήθην εις την παραδοχήν ότι η «δύναμις» εκάστου φθόγγου είναι ανάλογος του λογαρίθμου ως προς βάσιν τον αριθμόν 2 – λόγω οκτάβας – του ποιητικού του αιτίου. Εγνώριζον οι Πυθαγόρειοι τους λογαρίθμους είκοσι αιώνες προ του John Napier; Κατ' εμέ ΝΑΙ. Κατώρθωσα να ανακαλύψω την Πυθαγόρειον διαδικασίαν υπολογισμού των λογαρίθμων ως προς βάσιν τον αριθμόν 2, τους οποίους απεκάλεσα *spyrllog*, με ακρίβειαν πρώτου δεκαδικού ψηφίου. Οι *spyrllog*, κατά δήλωσιν του Πορφυρίου, απεκαλούντο «εικόνες αριθμητικών λόγων» και απεφεύγετο η αναφορά εις αυτούς. Η διττότης της μετρήσεως των μουσικών διαστημάτων (Πυθαγόρειος και Αριστοξένιος) εξεφράζετο δια του ρήματος παραμετρέω-ῶ (Πτολεμαίος, *Αρμονικά*) και, κατά την άποψίν μου, επραγματοποιείτο δι' ενός μονοχόρδου μουσικού οργάνου, πιθανώς δια του αποκαλουμένου «αρμονικού κανόνος».

Γρηγόριος Θ. Στάθης: «Η ανάπτυξη του γνωστικού αντικειμένου της “Βυζαντινής Μουσικολογίας – Ψαλτικής Τέχνης” σε πλήρη Τομέα. Μνημονάρι της 9ης Απριλίου 2002»

Πρώτα σε “προοίμιο” αναφέρονται τα σχετικά με την δομική ενασχόλησή μου για καταρτισμό Προγραμμάτων Σπουδών και άρα ανάπτυξης συγκεκριμένων γνωστικών αντικειμένων, μέσα στο

γενικότερο πλαίσιο ανάπτυξης παρεμφερών και συγγενών κλάδων της επιστήμης. Ύστερα μεταφέρονται αυτούσιες οι σελίδες απ' το ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΜΝΗΜΟΝΑΡΙ μου της 9ης Απριλίου 2002, που αφορούν στον καταρτισμό ενός πλήρους Προγράμματος ανάπτυξης του γνωστικού αντικειμένου "Βυζαντινή Μουσικολογία – Ψαλτική Τέχνη", προς υποβολή τότε στην Γενική Συνέλευση του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, προκειμένου να ενταχθεί στον καταρτισμό του πλήρους Προγράμματος Σπουδών "δύο κύκλων" και "τεσσάρων Τομέων".

Ομάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής από το Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ.: «Παλαιογραφία Βυζαντινής Μουσικής: ένα ταξίδι στον χρόνο και τον χώρο»

Η παρούσα εισήγηση εστιάζει στο θέμα της διδασκαλίας της βυζαντινής μουσικής παλαιογραφίας σε διάφορα επίπεδα, ειδικά στην ανώτατη εκπαίδευση. Η παλαιογραφία μπορεί να αποτελέσει ένα χρυσό κλειδί για τη συστηματική μελέτη πρακτικών και μουσικοθεωρητικών πηγών, τροφοδοτώντας την ιστοριογραφία, μορφολογία και ανάλυση, καθώς και πολλούς άλλους κλάδους των Βυζαντινών Μουσικών Σπουδών, θεωρητικούς και εφαρμοσμένους. Με βάση επιλεγμένα παραδείγματα δείχνεται η ωφέλεια της παλαιογραφίας για το σύγχρονο μουσικολόγο και ψάλτη, και θίγονται διάφοροι προβληματισμοί που αφορούν στη μεθοδολογία διδασκαλίας του αντικειμένου.

Εμμανουήλ Γιαννόπουλος: «Η επίδραση του έργου του Πέτρου του Βυζαντίου († 1808) στην διαμόρφωση της Νέας Μεθόδου της Ψαλτικής (1814 κ.ε.)»

Ο Πέτρος ο Βυζάντιος υπήρξε ο κύριος μαθητής του περίφημου μουσικού Πέτρου του Πελοποννησίου και ακολούθως λαμπαδάριος και πρωτοψάλτης στον Πατριαρχικό ναό, στο Φανάρι. Διακρίθηκε ως εκτελεστής και δάσκαλος της ψαλτικής, ικανός συνθέτης, συστηματικός εξηγητής παλαιότερων μελών σε αναλυτικότερη μουσική σημειογραφία, φιλόπονος και τεχνικότατος κωδικογράφος. Με την δράση του βοήθησε τα μέγιστα στην διάδοση του εξαιρετικά σημαντικού και θεμελιώδους έργου του δασκάλου του, ενώ ταυτόχρονα απετέλεσε και τον κρίσιμο συνδετικό κρίκο μεταξύ εκείνου και των τριών δασκάλων (Χρυσάνθου, Γρηγορίου, Χουρμουζίου), οι οποίοι τελικά μορφοποίησαν και καθιέρωσαν την Νέα Μέθοδο αναλυτικής σημειογραφίας. Η νέα μέθοδος, με την οποία ευεργετήθηκε όχι μόνο η Ψαλτική αλλά και το σύνολο της ελληνικής μουσικής παράδοσης και δημιουργίας, δεν οφείλει την ύπαρξή της απλά στους τρεις, αλλά και στο υπόβαθρο το οποίο συστηματοποίησε και συνέχισε να δημιουργεί ο Πέτρος ο Βυζάντιος, διδάσκοντάς το σε αυτούς, κυρίως στον Χρυσάνθο και τον Γρηγόριο. Στην εισήγηση αυτή παρουσιάζεται το έργο του Πέτρου το οποίο κινείται σε αυτό το επίπεδο, γίνονται συγκρίσεις εξηγήσεων του και δίδονται νέα στοιχεία για την σπουδαιότητα της συμβολής του στην εξέλιξη της ψαλτικής σημειογραφίας.

Μέμα Παπανδρίκου: «Οι απεικονίσεις μουσικών οργάνων στα χειρόγραφα των ομιλιών του Γρηγορίου Ναζιανζηνού»

Ο Γρηγόριος Ναζιανζηνός ή Γρηγόριος ο Θεολόγος, ένας από τους τρεις Πατέρες της Ορθόδοξης Ανατολικής Εκκλησίας, γεννήθηκε το 329/330 μ.Χ. και πέθανε το 390/391 μ.Χ. Ως πολέμιος της ειδωλολατρίας και δεινός ρήτορας έδωσε μια σειρά από ομιλίες από το 362 έως το 385 μ.Χ. Οι ομιλίες του, 45 στο σύνολο, όπως και τα σχόλια, πάνω σε αυτές, ενός Ψευδο-Νόννου του 6ου αιώνα, έχουν διασωθεί σε 443 χειρόγραφα του 9ου-12ου αιώνα. Τα 225 είναι διακοσμημένα με μικρογραφίες. Μόλις σε 11 από αυτές απεικονίζονται μουσικά όργανα.

Αρκετοί μελετητές έχουν ασχοληθεί κατά καιρούς επιλεκτικά με κάποιες από αυτές τις μικρογραφίες, όπως οι W. Bachmann, Joachim Braun, Paul Huber και Νίκος Μαλιάρας. Σε αυτή την εργασία θα παρουσιαστούν συγκεντρωτικά και οι 11 μικρογραφίες με απεικονιζόμενα μουσικά όργανα από τους προαναφερόμενους κώδικες και θα επιχειρηθεί μια σφαιρική θεώρηση των απεικονίσεων τόσο στη θεματολογία και τη σχέση τους με το περιεχόμενο των ομιλιών του Γρηγορίου Ναζιανζηνού, όσο και στην καταγραφή των μουσικών οργάνων, τους συνδυασμούς αυτών και τη συχνότητα εμφάνισής τους.

Κόρινα Λατέλη: «"Θυμελική (λειτουργική) μουσική", "καλλιφωνία", "καλλίφωνοι", "καλόφωνοι": Μουσικοί επιτελεστές και ασματικές πρακτικές, αισθητικές και ερμηνευτικές αλληλεπιδράσεις και ανταλλαγές ανάμεσα στην κοσμική και στην εκκλησιαστική φωνητική μουσική κατά την ύστερη βυζαντινή περίοδο, μέσα από τη μελέτη της ορολογίας των πηγών»

Στις πηγές της υστεροβυζαντινής γραμματείας, κυρίως της εκκλησιαστικής, εντοπίζονται αρκετές αναφορές στη λειτουργική μουσική και στο "σωστό" ήχο και τρόπο εκτέλεσής της. Προκειμένου να γίνουν περισσότερο κατανοητοί, οι συγγραφείς συχνά αντιδιαστέλλουν τη λειτουργική με την κοσμική, σκηνική ή λαϊκή, μουσική της περιόδου. Οι συγγραφείς εστιάζουν το ενδιαφέρον τους αφενός στην ίδια τη μουσική και στην ιδιαίτερη ποιότητά της, και αφετέρου στους ερμηνευτές και στις τεχνικές που αυτοί ακολουθούν.

Αναφορές σε “καλλιφωνίας” και “καλλιφώνους”, σε “καλοφώνους” και σε “θυμελικά μέλη”, σε συνδυασμό με περιγραφές σχετικές με τους “παιγνιώτας”, κοσμικούς μουσικούς της εποχής, σκιαγραφούν συγκεκριμένες αισθητικές προτιμήσεις, καθώς και συγκεκριμένες απόψεις σχετικά με το ποια χαρακτηριστικά ή ερμηνευτικές τεχνικές – ή, σε κάποιες περιπτώσεις, ποιοι ερμηνευτές – θεωρούνται αποδεκτές και αποδεκτοί στο πλαίσιο της εκκλησιαστικής μουσικής και ποια χαρακτηριστικά ή τεχνικές, ή ποιοι ερμηνευτές, αντίθετα, θεωρούνται ότι προσιδιάζουν στην κοσμική μουσική και επομένως απορρίπτονται από την εκκλησία.

Μέσα από τη μελέτη και την ανάλυση της ορολογίας των πηγών καταδεικνύεται, έτσι, ένας διαρκής διάλογος και μία ανταλλαγή μεταξύ εκκλησιαστικής και κοσμικής μουσικής, που ξεπερνά τα όρια της απλής αισθητικής αλληλεπίδρασης και αγγίζει την ουσία του μουσικού γίνεσθαι και της ευρύτερης αντίληψης για τη θέση και το ρόλο της μουσικής και των μουσικών στην υστεροβυζαντινή κοινωνία.

Θωμάς Αποστολόπουλος: «Τροπικά σχήματα με το αποτύπωμα της Ψαλτικής σε δημοτικά και λαϊκά τραγούδια»

Πολλές φορές έχει διατυπωθεί η άποψη πως υπάρχει σχέση μεταξύ της Ψαλτικής και του κοσμικού μέλους της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής. Αυτή η υπόθεση αποδεικνύεται εξετάζοντας συγκεκριμένα τεχνικά χαρακτηριστικά, στον πυρήνα των οποίων βρίσκεται η ανάπτυξη της μελωδίας των επί μέρους ειδών κατά κοινές τροπικές δομές, τους γνωστούς από την Ψαλτική Ήχους. Κάποιες από αυτές τις δομές είναι σύνθετες και δεν έχουν παράλληλα πρότυπα και δείγματα σε άλλους χώρους, εντός ή εκτός ελληνικής παράδοσης, παρά μόνο σε Ψαλτικά τροπάρια, ενίοτε παλαιότατα και συνήθως δημοφιλή. Με ανάλυση σε μερικά χαρακτηριστικά δείγματα θα επιχειρηθεί να αποδειχθεί ότι η Ψαλτική κατά τη μακρόχρονη επαφή με τη δημοτική και κατά ένα μεγάλο μέρος με τη νεώτερη λαϊκή ελληνική μουσική, στον ίδιο χώρο και με τους ίδιους φορείς, αφήνει το αποτύπωμά της και σφραγίζει την συγγένεια των μερών της ελληνικής μουσικής παράδοσης.

Daniel Koglin: «Πορευόμενοι και πάλι από το Βυζάντιο στον Βαμβακάρη. Μία ψυχοπολιτισμική προσέγγιση στην υποτιθέμενη σχέση μεταξύ εκκλησιαστικής και λαϊκής μουσικής»

Ο γενικότερος προβληματισμός, ο οποίος ανελίσσεται στο πλαίσιο της εισήγησής μου, επιδιώκει να μας βοηθήσει να αντιληφθούμε τη μουσική ως ένα ειδικό μέσο συναισθηματικής κατανόησης του κόσμου. Αυτή η ιδιότητά της φαίνεται να είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική σε τελετουργικές περιστάσεις, όπου η μουσική λειτουργεί – χάρη στη σημασιολογική ασάφεια, πολυσημία και συγκινησιακή φόρτιση που την χαρακτηρίζουν – ως καταλυτικός παράγοντας για την προσωρινή γεφύρωση του σχίσματος μεταξύ του ιδανικού και του υπαρκτού, της φαντασίας και της πραγματικότητας, του μέσα και του έξω, του ανθρώπινου και του θείου. Με στόχο να σκιαγραφήσω τις βασικές διαστάσεις μίας χαρακτηριστικά ελληνικής κοσμοαντίληψης, εξετάζω και συγκρίνω δύο μορφές τελετουργικής μουσικής στον ελλαδικό χώρο: την εκκλησιαστική ψαλμωδία και το ρεμπέτικο τραγούδι. Στην εισήγησή μου προσπαθώ να ενισχύσω την υπόθεση ότι η σχέση μεταξύ των δύο παραδόσεων δεν είναι μία αιτιώδης συνάφεια (επίδραση), η οποία έχει ως αποτέλεσμα άμεσα μετρήσιμες ομοιότητες· αλλά είναι μάλλον η κοινή αναφορά τους σε μία γενική συναισθηματική κοσμοθεωρία στην οποία βασίζονται και τα κύρια συστατικά της οποίας μπορεί να περιγραφούν με σαφήνεια.

Καλλιτεχνικές αλληλεπιδράσεις και αρχαιοελληνική θεματολογία.

Διακαλλιτεχνικότητα και μοντερνισμός στις όπερες του Ρίχαρντ Στράους

Οι όπερες του Ρίχαρντ Στράους έχουν ερμηνευτεί τις τελευταίες δεκαετίες τόσο από καλλιτεχνική-ερμηνευτική θεώρηση όσο και από μουσικοδραματουργική σκοπιά υπό το πρίσμα ποικίλων και διαφορετικών προσεγγίσεων. Από την άποψη της διακαλλιτεχνικότητας, του ύφους και της υφής, οι όπερες του Ρίχαρντ Στράους θεωρήθηκαν άλλοτε «προκλητικές» και πρωτοπόρες και άλλοτε «συντηρητικές» ή «νεοκλασικιστικές», σε σύγκριση συνήθως με τις παράλληλες συνθετικές τάσεις της εποχής του. Λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλομορφία των καλλιτεχνικών και επιστημονικών προσεγγίσεων, η θεματική ενότητα που εξετάζει την παράμετρο «Διακαλλιτεχνικότητα και μοντερνισμός στις όπερες του Ρίχαρντ Στράους» θα εστιάσει κυρίως σε ζητήματα που αναδεικνύουν τις καλλιτεχνικές αλληλεπιδράσεις, τη σχέση του Ρίχαρντ Στράους με τη μοντέρνα τέχνη και τη σημασία της διακαλλιτεχνικότητας στο έργο του. Η έννοια του «μοντερνισμού» εξετάζεται, μεταξύ άλλων, μέσα από το νέο ρόλο των αρχαιοελληνικών θεμάτων στη δραματουργία της όπερας του πρώιμου 20ού αιώνα και την ανάδειξή τους στο νεωτερικό καλλιτεχνικό περιβάλλον της νέας εποχής.

1. Εύη Νίκα-Σαμψών: «Διακαλλιτεχνικότητα και μοντερνισμός στην *Ηλέκτρα* του Ρίχαρντ Στράους»

Ο μοντερνισμός του Ρίχαρντ Στράους συμπορεύτηκε με τη λογοτεχνική πρωτοπορία της εποχής του και ιδιαίτερα με τη νεωτερικότητα του Χούγκο φον Χόφμανσταλ· η εικοσάχρονη συνεργασία τους, που λειτούργησε στο δημιουργικό πλαίσιο γόνιμων αλληλεπιδράσεων, ανέδειξε όπερες που εστίασαν κατά κύριο λόγο σε γυναικείους χαρακτήρες και δραματικές μορφές από την αρχαιοελληνική θεματολογία.

Η *Ηλέκτρα* (μονόπρακτη τραγωδία, 1909) είναι η πρώτη όπερα σε ποιητικό κείμενο του Χούγκο φον Χόφμανσταλ που προσεγγίζει τον μύθο των Ατρείδων, μέσα από μια πρωτοποριακή δραματουργική διάσταση. Η εισήγηση επιχειρεί να αναδείξει τα στοιχεία του μοντερνισμού και των διακαλλιτεχνικών επιδράσεων στη μουσική δραματουργία της *Ηλέκτρας*, εξετάζοντας, μεταξύ άλλων, τους ποικίλους συσχετισμούς ανάμεσα στην αρχαία τραγωδία του Σοφοκλή, στη θεατρική εκδοχή του Χόφμανσταλ και στην όπερα του Στράους υπό το πρίσμα των σύγχρονων αισθητικών τάσεων και υφολογικών ιδιωμάτων της εποχής του.

2. Σταματία Γεροθανάση: «Πολιτισμικές διαμεσολαβήσεις και αρχαιοελληνικές αλληλεπιδράσεις στην όπερα *Αριάδνη στην Νάξο* του Ρίχαρντ Στράους (1912)»

Το θέμα της παρουσίασης αφορά στις πολιτισμικές διαμεσολαβήσεις και στις αρχαιοελληνικές αλληλεπιδράσεις στη μονόπρακτη όπερα *Αριάδνη στην Νάξο* του συνθέτη Richard Strauss και του λιμπρετίστα Hugo von Hofmannstahl. Με βάση τις μουσικοδραματουργικές προθέσεις που οδήγησαν στις διαφοροποιήσεις μεταξύ της πρώτης και της δεύτερης εκδοχής, θα εξεταστεί ο τρόπος της υιοθέτησης του θέματος του αρχαίου μύθου και της προσαρμογής του έργου του Μολιέρου *Le Bourgeois gentilhomme* ώστε να συσταθεί η πλοκή της όπερας. Επιπλέον, θα εξεταστεί ο τρόπος της μεταφοράς και της διαμόρφωσης εκείνων των γλωσσικών και δραματουργικών στοιχείων που συστήνουν το λιμπρέτο και για τις δύο εκδοχές της όπερας και πώς αυτά αντανακλούν τις σύγχρονες πολιτισμικές και κοινωνικές επιρροές που δέχτηκαν ο συνθέτης και ο λιμπρετίστας. Η συνεργασία συνθέτη και λιμπρετίστα για τη δημιουργία της *Αριάδνης στην Νάξο*, όπως περιγράφεται στη μεταξύ τους αλληλογραφία, στόχο δεν είχε μόνο το δανεισμό, την τροποποίηση και την αναμόρφωση του αρχαίου μύθου ή την απλή αναπροσαρμογή του έργου του Μολιέρου, αλλά τη δημιουργία ενός μουσικοδραματουργικού έργου με διπλή υπόσταση (τραγωδία και κωμωδία), που συνιστά τεκμήριο πολιτισμικών διαμεσολαβήσεων με αρχαιοελληνικές αλληλεπιδράσεις.

3. Μηνάς Ι. Αλεξιάδης: «*Η Αιγυπτία Ελένη* του Ρίχαρντ Στράους: Λωτοφάγοι και μαγικά φίλτρα στην αρχαιόθεμη όπερα του 20ού αιώνα»

Κατά την δεύτερη επίσκεψή του στην Ελλάδα, ο Ρίχαρντ Στράους συνάντησε το ζεύγος Σικελιανού στους Δελφούς (19 Μαΐου 1926) και πρότεινε να καθιερωθεί εδώ ένα μόνιμο φεστιβάλ κλασικής μουσικής, έχοντας ως στόχο την πρεμιέρα της όπερας *Η Αιγυπτία Ελένη* στην Αθήνα, αφού τότε το λιμπρέτο προέβλεπε να παρασταθεί η τελευταία σκηνή του έργου μέσα στο Καλλιμάρμαρο Στάδιο.

Η ανακοίνωση εξετάζει κυρίως τα μουσικοδραματουργικά χαρακτηριστικά της όπερας και μερικές σημαντικές-ιδιαίτερες πλευρές της. Συγκεκριμένα, στην όπερα αυτή ένα μαγικό φίλτρο (εδώ, ο χυμός του λωτού) όχι μόνο προωθεί αλλά δημιουργεί και καθορίζει τη δραματική πλοκή σε συναπτές-κρίσιμες φάσεις. Στο πλαίσιο αυτό, η εισήγηση θα παρουσιάσει αλληλεπιδράσεις και συσχετισμούς με άλλες όπερες που δημιουργήθηκαν εκείνη την περίοδο. Η *Αιγυπτία Ελένη* (*Die ägyptische Helena*, 1928· αναθεωρημένη εκδοχή: 1933) ταιριάζει αντίστοιχα με την όπερα *Υπόθεση Μακροπούλου* (*Věc Makropulos*, 1926) του Λέος Γιάνατσεκ, έτσι ώστε να είναι αυτές οι δύο κατεξοχήν όπερες ρεπερτορίου του 20ού αιώνα, όπου “μαγικά φίλτρα” κυριαρχούν στη δραματική πλοκή. Περαιτέρω, στην *Αιγυπτία Ελένη*, μέσω του μαγικού ποτού προκαλείται η γνωστή (κυρίως στην opera buffa) “πλάνη περί την ταυτότητα”: αντίστοιχες δραματουργικές ιδιότητες των προσώπων του δράματος συνδέουν την εν λόγω (αρχαιόθεμη) όπερα με την αντίστοιχη “διτή” δραματουργική πλοκή της προγενέστερης όπερας των Στράους – Χόφμανσταλ *Η Αριάδνη στην Νάξο* (1912 / 1916).

4. Νίκος Μαλιάρης: «Η όπερα *Die Liebe der Danae* του Richard Strauss και οι ιστορικο-αισθητικές της παράμετροι»

Η όπερα *Ο Έρωτας της Δανάης* είναι η τελευταία μυθολογική όπερα του Richard Strauss. Η αρχική ιδέα βασίζεται σε ένα σενάριο του μόνιμου συνεργάτη του Strauss, Hugo von Hofmannsthal, από την περίοδο 1919-1920, το οποίο όμως ανέλαβε να διαμορφώσει και να ολοκληρώσει μετά τον θάνατο του ποιητή ο Joseph Gregor. Ο συνθέτης άρχισε να επεξεργάζεται το κείμενο και να δημιουργεί το μουσικό υλικό του το 1936 και η όπερα ολοκληρώθηκε το 1944. Πρόκειται για μια χρονική περίοδο κατά την οποία ο συνθέτης καλείται, μεταξύ άλλων, να λάβει θέση έναντι του φαινομένου και της κατάστασης του Ναζισμού και του Πολέμου που προκλήθηκε από αυτόν.

Ο συνθέτης συνενώνει μέσα στην υπόθεση εκ πρώτης όψεως διαφορετικά, ποικίλα και ετερόκλητα μυθολογικά στοιχεία, δημιουργώντας ένα έργο με σαφέστατα εύθυμη, χαρούμενη, συχνά κωμική ή και ειρωνική διάθεση, σε σημείο που να μπορεί, ενίοτε, να χαρακτηριστεί και ως οπερέτα. Στην προσέγγισή μας θα προσπαθήσουμε να δείξουμε την αντίληψη του Strauss για την ελληνικότητα και την γερμανικότητα που απορρέει από το έργο του αυτό, αλλά και τις αισθητικές παραμέτρους που φαίνεται να υποφώσκουν εδώ κι εκεί, όπως είναι η αισθητική του ύστερου ρομαντισμού, βασισμένου πάνω στα βαγκνερικά πρότυπα, ενός ιδιότυπου νεοκλασικισμού και μιας νεοαναγεννησιακής-νεοαρκαδικής προσέγγισης που φαίνεται να διεγείρει το ενδιαφέρον του συνθέτη στην ύστερη περίοδο της ζωής του.

Θεόδωρος Κίτσος & Όλγα Παπακωνσταντίνου: «Bernardo Pasquini, *La Tessalonica*: προετοιμασία κριτικής έκδοσης»

Η όπερα *La Tessalonica* (1683), σε μουσική του Bernardo Pasquini και λιμπρέτο του Niccolò Minato, είναι η μοναδική σωζόμενη όπερα που έχει κεντρική ηρωίδα την ομώνυμη ετεροθαλή αδελφή του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Αναγνωρίζοντας την ιδιαίτερη σημασία που έχει η συγκεκριμένη όπερα για την πόλη της Θεσσαλονίκης, η Επιτροπή Ερευνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου ενέκρινε την χρηματοδότηση για την προετοιμασία μιας κριτικής έκδοσης της όπερας, η πρώτη εκδοχή της οποίας ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο του 2015.

Στην παρουσίαση για την προετοιμασία της κριτικής έκδοσης πρόκειται να συζητηθούν: α) το ιστορικό-κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο δημιουργήθηκε και παρουσιάστηκε η όπερα (πρεμιέρα και μετέπειτα παραγωγές), β) ο προβληματισμός γύρω από τις πηγές που παραδίδουν τόσο το μουσικό όσο και το ποιητικό κείμενο (περίπου είκοσι στον αριθμό) και η αξιολόγησή τους, γ) θέματα που αφορούν την πρακτική της εκτέλεσης και δ) οι συμβάσεις που ακολουθήθηκαν προκειμένου να δημιουργηθεί μια έκδοση που παρουσιάζει ένα ευανάγνωστο, προοριζόμενο για πρακτική χρήση, μουσικό κείμενο και ταυτόχρονα περιλαμβάνει ένα αναλυτικό κριτικό υπόμνημα, στο οποίο καταγράφονται οι διαφοροποιήσεις που εντοπίζονται στις διάφορες πηγές και αναλύονται οι παρεμβάσεις του επιμελητή. Επιπλέον, για την καλύτερη επικοινωνία της όπερας, θα παρουσιαστούν σε πρώτη εκτέλεση ορισμένες άριες για σοπράνο και basso continuo από τους ομιλητές.

Βασίλης Βαβούλης: «Ο Χέντελ και οι λογοτεχνικές παραδόσεις της Αγγλίας, της Γερμανίας και της Ιταλίας»

Παρά τη μεγάλη παραγωγή του στο πεδίο της ενόργανης μουσικής, η δραστηριότητα του Χέντελ συνδέεται κυρίως με τα μεγάλα κέντρα όπερας του Αμβούργου, της Βενετίας, της Ρώμης και του Λονδίνου. Το συνθετικό του έργο είναι από την αρχή άρρηκτα συνυφασμένο με τον λόγο, ξεκινώντας από τις πρώτες γερμανικές όπερες της εποχής του Αμβούργου και καταλήγοντας στα αγγλικά ορατόρια της τελευταίας περιόδου.

Μελετώντας το “πλαίσιο του λόγου” μέσα στο οποίο λειτούργησε ο Χέντελ, βλέπουμε τρεις διαφορετικές παραδόσεις, της Αγγλίας, της Γερμανίας και της Ιταλίας, άλλα ταυτόχρονα και μια γενικότερη πορεία ευρωπαϊκών λογοτεχνικών ρευμάτων στο μεταίχμιο μεταξύ 17ου και 18ου αιώνα, και μεταξύ απολυταρχισμού και διαφωτισμού. Παρατηρούμε, παραδείγματος χάριν, τον αρκαδισμό, το τέλος της ρητορικής περιόδου, την ανάπτυξη της λιμπρετιστικής ως ξεχωριστής ποιητικής και τα διαφωτιστικά και νεοκλασικά ρεύματα που αλλάζουν για πάντα τη λογοτεχνία της Ευρώπης.

Θα επιχειρηθεί η αποτύπωση μιας “συγχρονίας”, γύρω στα 1710-1730: τα διάφορα λογοτεχνικά ρεύματα και παραδόσεις που επιδρούσαν στα κείμενα καθώς αυτά έφταναν στον Χέντελ προς μελοποίηση (με αναφορά στους κυριότερους συνεργάτες του) και η ένταξή τους στο γενικότερο λογοτεχνικό πλαίσιο της εποχής.

Χαρούλα Σαββίδου: «Οι επιδράσεις της *Commedia dell' arte* στην *opera buffa* του 18ου αιώνα, με έμφαση στα έργα *Il filosofo di campagna* (1752) και *La buona figliuola* (1760) του Carlo Goldoni (1707-1793)»

Ο Κάρλο Γκολντόνι, ένας από τους πιο επιφανείς συγγραφείς θεατρικών έργων και λιμπρέτων όπερας κατά τον 18ο αιώνα, επηρέασε αποφασιστικά τη δραματουργία της κωμικής όπερας. Στον Γκολντόνι αποδίδεται η ανανέωση της ιταλικής κωμωδίας, ενώ τα λιμπρέτα του συνέβαλαν σημαντικά στη διαμόρφωση του ύφους της *opera buffa* του 18ου αιώνα. Στα λιμπρέτα της *opera buffa* του Γκολντόνι παρατηρείται ενσωμάτωση στοιχείων της *commedia dell' arte* κατά το πρότυπο των κωμικών θεατρικών του έργων. Στόχος της εισήγησης είναι να αναδείξει τα συγκεκριμένα κωμικά στοιχεία και τους χαρακτήρες της *commedia dell' arte* στις όπερες *Il filosofo di campagna* (1752) του Baldassare Galuppi και *La buona figliuola* (1760) του Niccolò Piccini, έργα που αποτελούν, αντίστοιχα, δύο χαρακτηριστικά δείγματα, αφού στηρίζονται σε δύο από τα πιο δημοφιλή κωμικά λιμπρέτα του

Γκολντόνι. Η σύγκριση της δομής του λιμπρέτου με τη δομή της όπερας, η ανάλυση επιλεγμένων αποσπασμάτων και η συγκριτική μελέτη των δύο έργων ως προς τα συνθετικά τους γνωρίσματα θα αναδείξουν τις τεχνικές, σε επίπεδο κειμένου και μουσικής, που χρησιμοποιήθηκαν ώστε να διαμορφωθούν οι υφολογικές και δραματουργικές ιδιαιτερότητες των δύο κωμικών έργων.

Στρογγυλή Τράπεζα: «Λόγια και λαϊκά διακείμενα στην νεοελληνική μουσική. Μελέτη περίπτωσης: Οι Έξι λαϊκές ζωγραφιές του Μάνου Χατζιδάκι»

Η στρογγυλή τράπεζα αυτή περιλαμβάνει μια ακολουθία εισηγήσεων και συζητήσεων που εμβαθύνουν στην επισκόπηση εκφράσεων, ιδεών, ρητορικών και νοοτροπιών οι οποίες σχετίζονται με την ενσωμάτωση της «λαϊκότητας» στη μουσική δημιουργία. Παραδειγματική αφετηρία του προβληματισμού αποτελούν οι Έξι λαϊκές ζωγραφιές του Μάνου Χατζιδάκι, που προσφέρουν τον καμβά προκειμένου να συζητηθούν ζητήματα ορολογίας (λόγιο, έντεχνο, λαϊκό κ.λπ.), αισθητικών εκφάνσεων του νεοελληνικού πολιτισμού, με τα ιδεολογικά και πολιτικά τους συμφραζόμενα, καθώς και θέματα που αφορούν την καθαυτή μουσική δημιουργία (οργανολόγιο – ενόρχηστρωση, μορφή, τροπικότητα, αρμονία, ρυθμολογική συγκρότηση κ.λπ.), όπως πλαισιώνεται από τον χορό και τη ζωγραφική. Κεντρικός άξονας όλων των παραπάνω είναι οι διακειμενικές σχέσεις του λόγιου και του λαϊκού, όπως διαμορφώνονται μετά την γενιά του '30, με κύριο όχημα την αστική λαϊκή μουσική..

Η στρογγυλή τράπεζα περιλαμβάνει εισηγήσεις και δομημένη συζήτηση από τους εξής συμμετέχοντες:

- Γιώργος Κοκκώνης (Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής ΤΕΙ Ηπείρου): «Λαϊκότητα, ελληνικότητα και “έντεχνη” νεοελληνική μουσική»
- Παναγιώτα Αναγνώστου (διδάσκουσα στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου, ερευνήτρια του Ινστιτούτου Ευρωπαϊκής Πολιτισμικής Ιστορίας της Λουνεβίλ [IHCE]): «Έξι λαϊκές ζωγραφιές και ρεμπέτικο: μεταβαλλόμενες κοινωνικές και μουσικές αναπαραστάσεις»
- Νίκος Ορδουλίδης (πανεπιστημιακός υπότροφος Τμήματος Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής ΤΕΙ Ηπείρου): «Αποδοχές και απορρίψεις στις διασκευές των ρεμπέτικων που συγκροτούν τις Έξι λαϊκές ζωγραφιές»
- Μαρίκα Ρόμπου-Λεβίδη (διδάκτωρ ανθρωπολογίας): «Η Ραλλού Μάνου και οι Έξι λαϊκές ζωγραφιές: Σε αναζήτηση μιας “καθαρώς ελληνικής χορευτικής τέχνης”»
- Μαρία Ζουμπούλη (Επίκουρη Καθηγήτρια Τμήματος Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής ΤΕΙ Ηπείρου): «Οι Λαϊκές ζωγραφιές του Χατζιδάκι και η ζωγραφική του Μόραλη»
- Πολίνα Ταμπακάκη (ερευνήτρια στο Κέντρο Ελληνικών Σπουδών, King's College, London): «Ο Χατζιδάκις, το λαϊκό τραγούδι και ο ευρωπαϊκός λογοτεχνικός μοντερνισμός»
- Δημήτρης Παπανικολάου (Καθηγητής Modern Greek Studies, St Cross College, University of Oxford): «Ακόμα λίγα για τον λαϊκό (κι ελάσσονα) μοντερνισμό»

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Μηνάς Ι. Αλεξιάδης: Διπλωματούχος σύνθεσης του Πανεπιστημίου Robert Schumann (Ντύσσελντορφ), πτυχιούχος της Νομικής Σχολής και διδάκτωρ μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι αναπληρωτής καθηγητής (Όπερα και Μουσικό Θέατρο) στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Συνθέσεις του έχουν παρουσιαστεί διεθνώς, έχουν βραβευθεί σε διαγωνισμούς, δισκογραφηθεί σε 24 δίσκους βινυλίου και CD σε Ελλάδα, Ιταλία, Ιαπωνία, Γερμανία, Αγγλία, και έχουν μεταδοθεί από ραδιοφωνίες και τηλεοπτικά δίκτυα. Έχει συνθέσει όπερες και μουσικοθεατρικά έργα, μουσική συμφωνική, δωματίου, ηλεκτρονική, μουσική για μπαλέτο, για το θέατρο και τον κινηματογράφο. Το 1994 η όπερα του *Viva la Vida* (πρώτο μουσικοθεατρικό έργο παγκοσμίως για την μεξικανή ζωγράφο Frida Kahlo) εγκαινίασε στην Alte Oper Frankfurt το εκεί Διεθνές Φεστιβάλ για τα 1.200 χρόνια της πόλης, μετά από παραγγελία των δύο αυτών φορέων. Το 1996 παρουσιάστηκε από την Εθνική Λυρική Σκηνή σε νέα παραγωγή. Έχει συμμετάσχει σε πανελλήνια και διεθνή μουσικολογικά και θεατρολογικά συνέδρια, άρθρα και μελέτες του έχουν δημοσιευθεί σε μουσικολογικές, θεατρολογικές και άλλες επιστημονικές εκδόσεις. Το 2003 εξεδόθη η μονογραφία του *Η Ιστορία του Στρατιώτη: Μορφή, περιεχόμενο και ανάλυση της μουσικής του Igor Stravinsky* και το 2010 ακολούθησε *Ο Μαγικός Αυλός του Ορφέα: 10 μελετήματα για την όπερα και το μουσικό θέατρο*.

Θωμάς Αποστολόπουλος: Επίκουρος και υπό διορισμό Αναπληρωτής Καθηγητής στο ΤΜΣ του ΕΚΠΑ στον τομέα της Βυζαντινής Μουσικολογίας. Σπούδασε Νομική στο ΑΠΘ (πτυχίο και μεταπτυχιακό) και είναι διδάκτωρ του ΤΜΣ του ΕΚΠΑ. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα, όπως αντανακλώνται και στο επιστημονικό του έργο, αφορούν την ψαλτική, την ελληνική δημοτική μουσική, τη λόγια μουσική της Κωνσταντινούπολης, την ελληνική οργανολογία, καταγραφές κοσμικού ρεπερτορίου με παρασημαντική, γενικότερες καταγραφές δημώδους παράδοσης, σχέσεις της ψαλτικής με τις συγγενείς παραδόσεις της Ανατολικής Μεσογείου, δισκογραφικές επιμέλειες και κυρίως το θέμα της ελληνικής μουσικής θεωρίας και τον τομέα των εξηγήσεων έργων ψαλτικής αλλά και κοσμικής μουσικής από τα χειρόγραφα της παλαιάς μεθόδου βυζαντινής παρασημαντικής στη νέα μέθοδο.

Βασίλης Βαβούλης: Σπούδασε τσέμπαλο και παλιά μουσική με τη Μαργαρίτα Δαλάμη (Ωδείο Athenaeum) και ιστορική μουσικολογία με τον Reinhard Strohm (Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης). Η διδακτορική του διατριβή είχε θέμα την όπερα στη Βενετία τον 17ο αιώνα. Έχει διδάξει ως βοηθός στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης και ως λέκτορας σε αυτά του Νότινγκαμ, του Δουβλίνου και του Regensburg της Γερμανίας. Έχει δημοσιεύσει τα βιβλία *Fortunato Chelleri: Printed Keyboard Works* (Madison, WI: A-R Editions, 2000) και *'Nel teatro di tutta l'Europa': Venetian-Hanoverian Patronage in 17th-Century Europe* (Lucca: LIM, 2010), ενώ άρθρα του υπάρχουν στα περιοδικά *Notes*, *RMA Research Chronicle*, *Music & Letters*, *Early Music*, *Schütz-Jahrbuch*, *Händel-Jahrbuch* και *Hamburger Jahrbuch für Musikwissenschaft*. Ασχολείται επίσης με τη βιβλιογραφία των ανθρωπιστικών επιστημών και έχει εργαστεί στα ερευνητικά προγράμματα *Oxford Dictionary of National Biography*, *Oxford English Dictionary*, *Early Music Online* (EMO), και *Big Data History of Music*. Είναι υπεύθυνος του προγράμματος RILM-Βρετανίας (University of Nottingham / British Library) και διδάσκει τσέμπαλο στο Ωδείο Athenaeum. Από το 2014 είναι στην επιστημονική επιτροπή του περιοδικού *Il Saggiatore musicale* (Bologna).

Γιάννης Βαλιάντζας: Διδάκτορας μουσικολογίας, με εξειδίκευση στην πληροφορική για τις ανθρωπιστικές επιστήμες και την διαχείριση πολιτισμικής πληροφορίας. Είναι υπεύθυνος ψηφιακής επιμέλειας και νέων τεχνολογιών στο Εργαστήριο Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει ιδρύσει τη NetGlobe, όπου ασχολείται ενεργά με την πληροφορική και την ανάπτυξη λογισμικού, ενώ από το 2003 δραστηριοποιείται στην παραγωγή πολιτιστικών γεγονότων έχοντας αναλάβει την οργάνωση και εκτέλεση παραγωγής για πολλές εκδηλώσεις όπερας, μουσικού θεάτρου και συμφωνικής μουσικής στο Φεστιβάλ Αθηνών, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και Θεσσαλονίκης, το Φεστιβάλ Ναυπλίου, τις Ημέρες Μουσικής Ρόδου, καθώς και μετακλήσεις ορχηστρών και μπαλέτων από χώρες του εξωτερικού, όπως Γαλλία, Γερμανία, Ρωσία, Τσεχία, Βουλγαρία, Αγγλία και Αυστρία. Έχει διατελέσει επί σειρά ετών καθηγητής κλασσικής κιθάρας και καλλιτεχνικός διευθυντής στο Ελληνικό Ωδείο Δάφνης. Μέλος της Ομάδας Ιστορικής Εθνομουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ.

Πέτρος Βούβαρης: Επίκουρος Καθηγητής στη Μορφολογία και Ανάλυση της Μουσικής στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος από το University of Wisconsin-Madison των ΗΠΑ και μεταπτυχιακού διπλώματος από το University of North Carolina-Greensboro των ΗΠΑ. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα αφορούν στην

ανάλυση και ερμηνευτική της μουσικής, με ιδιαίτερη έμφαση στον πρώιμο μοντερνισμό και ιδιαίτερα στη μουσική του Νίκου Σκαλκώτα. Ανακοινώσεις του έχουν παρουσιαστεί σε συνέδρια στην Ελλάδα, την Κύπρο, τη Σερβία, την Ολλανδία, το Βέλγιο και τις ΗΠΑ, ενώ άρθρα του έχουν δημοσιευτεί σε ελληνικά και ξένα περιοδικά (*Πολυφωνία*, *Muse-e-journal*, *American Music Teacher*). Η ενεργή καλλιτεχνική του δράση περιλαμβάνει ρεσιτάλ μουσικής για σόλο πιάνο και ρεσιτάλ μουσικής δωματίου τόσο στην Ελλάδα όσο και στις ΗΠΑ. Από τον Ιανουάριο του 2013 είναι μέλος του ΔΣ της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Βάλια Βράκα: Απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, κάτοχος πτυχίων Αρμονίας, Αντίστιξης και Φούγκας, και πτυχιούχος πιάνου. Εργάζεται στη Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη «Λίλιαν Βουδούρη» από το 2002, αρχικά ως βοηθός μουσικολόγου στο Αρχείο Μίκη Θεοδωράκη και από το 2006 έως σήμερα ως υπεύθυνη του Αρχείου Ελληνικής Μουσικής. Κατά την διάρκεια όλων αυτών των ετών συμμετείχε σε προγράμματα ψηφιοποίησης αρχαιακού υλικού, όπως το πρόγραμμα «Δημιουργία ολοκληρωμένης μονάδας τεκμηρίωσης και προβολής της ελληνικής μουσικής» που χρηματοδοτήθηκε από το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Κοινωνία της Πληροφορίας», και εν συνεχεία υπήρξε επικεφαλής της ομάδας που εργάστηκε για τον εμπλουτισμό της ψηφιακής συλλογής που πραγματοποιήθηκε με τη χορηγία της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος. Στο πρόγραμμα «Ευτέρπη: Ελληνικά τραγούδια για εκπαιδευτική χρήση – Ψηφιακό Μουσικό Ανθολόγιο» συμμετείχε ενεργά, έχοντας αναλάβει τη διαλεύκανση των πνευματικών δικαιωμάτων των τραγουδιών. Αυτή την περίοδο αποτελεί μέλος της ομάδας που εργάζεται στα ευρωπαϊκά προγράμματα *Europeana Sounds* και *EuScreenXL*.

Σταματία Γεροθανάση: Πτυχίο και διδακτορικό δίπλωμα (Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Σχολή Καλών Τεχνών, Α.Π.Θ.). Diploma και Master of Voice Performance (Folkwang Universität der Künste). Πτυχία πιάνου και ανώτερων θεωρητικών, δίπλωμα μονωδίας. Από την καλλιτεχνική περίοδο 2012-2013 μέλος του καλλιτεχνικού δυναμικού του Mecklenburgisches Staatstheater Schwerin με εμφανίσεις, μεταξύ άλλων, στους ρόλους της: Susanna (*Le nozze di Figaro*), Tatjana (*Eugen Onegin*), Mimì (*La Bohème*), Rose (*Dead Man Walking*), Baronin Freimann (*Der Wildschütz*), Anne (*The Rake's Progress*), Violetta (*La Traviata*), Pamina (*Die Zauberflöte*). Παράλληλα, συμμετοχή σε παραγωγές των Deutsche Oper am Rhein, Theater Hagen, Theater Nordhausen και Theater Zwickau. Υπότροφος Ι.Κ.Υ., υποτροφία Αριστείας της Επιτροπής Ερευνών Α.Π.Θ., υπότροφος της Folkwang Universität der Künste, κάτοχος DAAD-Preis, υπότροφος Richard Wagner-Verband, κάτοχος Conrad-Ekhof-Preis. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντα και οι δημοσιεύσεις της εστιάζουν στην περιοχή της μουσικής δραματουργίας της όπερας. Είναι μέλος της ερευνητικής ομάδας «Όπερα» της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας και του ερευνητικού προγράμματος IKYDA 2016.

Σωκράτης Γεωργιάδης: Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1970. Σπούδασε ανώτερα θεωρητικά, σύνθεση, πιάνο και μουσικολογία. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του Παναρμόνιου Ωδείου. Τον Νοέμβριο του 2015 έγινε δεκτός ως υποψήφιος διδάκτορας στον τομέα Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας του ίδιου τμήματος με επιβλέποντα καθηγητή τον Αναπληρωτή Καθηγητή Γιώργο Φιτσιώρη. Έχει γράψει μουσική για το θέατρο και την τηλεόραση, έργα συμφωνικής, ακουσματικής και χορωδιακής μουσικής, μουσική για πιάνο, φωνή και ποικίλους συνδυασμούς οργάνων και μουσικών συνόλων. Παράλληλα με την ενασχόλησή του με τη σύνθεση, δραστηριοποιείται ως παραγωγός και ενορχηστρωτής, έχοντας στο ενεργητικό του συμμετοχές σε δισκογραφικές παραγωγές, αλλά και συνεργασίες με ορχηστρικά, καθώς και μικρότερα οργανικά και φωνητικά σύνολα. Διδάσκει ανώτερα θεωρητικά και πιάνο για πάνω από δύο δεκαετίες, ενώ παράλληλα με το καλλιτεχνικό και παιδαγωγικό του έργο ασχολείται με τη μουσικολογική έρευνα. Πρόσφατα δημοσίευσε στο μουσικολογικό περιοδικό *Πολυφωνία* άρθρο του με τίτλο «Συνθετική σκέψη και πτωτικές δομές στην πρώιμη και μέση αναγεννησιακή πολυφωνία: ψαρεύοντας σε θολά νερά» (*Πολυφωνία* 27, Φθινόπωρο 2015).

Χριστίνα Κλ. Γιαννέλου: Αριστούχος διδάκτωρ Ιστορικής Μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (υπότροφος Ι.Κ.Υ.). Η διατριβή της με τίτλο *Ρένα Κυριακού. Οι συνθέσεις της: Ιστορική αναδρομή και θεματικός κατάλογος* ολοκληρώθηκε υπό την επίβλεψη της καθηγήτριας Καίτης Ρωμανού. Είναι σολίστ πιάνου. Κατά την τετραετία 2000-2004 συμμετείχε ως ενεργό μέλος στο «Εργαστήριο για την προβολή έργων ελλήνων συνθετών» της Έφης Αγραφιώτη (υπό την καθοδήγηση της οποίας έλαβε το πτυχίο και το δίπλωμα πιάνου). Με το Εργαστήριο εμφανίστηκε σε γνωστές αίθουσες της Αθήνας, όπως το Μέγαρο Μουσικής, το Ηρώδειο, ο Παρνασσός, το Αθηναϊκό Δημοτικό Θέατρο, το Athenaeum κ.ά., όπου έδωσε πρώτες εκτελέσεις έργων ελλήνων

συνθετών όπως της Ρένας Κυριακού, του Παναγιώτη Θεοδοσίου, του Μιχάλη Βούρτση, του Γεωργίου Καζάσογλου, της Μαρίας Καλογρίδου, της Γιολάντα Σεβερή, της Σωσάνας Κλάδου-Νεράντζη. Συνέχισε τις σπουδές ρεπερτορίου δίπλα στον Δημήτρη Τουφεξή, με την υποστήριξη του οποίου έγινε δεκτή στην τάξη του Michael Lewin στο Boston Conservatory. Έλαβε τα πτυχία αρμονίας, αντίστιξης και φούγκας με άριστα παμψηφεί από το Εθνικό Ωδείο Αθηνών. Έχει γράψει το λήμμα για τη Ρένα Κυριακού στο λεξικό *Grove*. Από το 2003 εργάστηκε ως καθηγήτρια πιάνου και ανώτερων θεωρητικών στο Εθνικό Ωδείο Αθηνών (Παράρτημα Ζωγράφου), στο Αττικό Ωδείο (Παράρτημα Παγκρατίου), στα Μουσικά Σχολεία Παλλήνης και Ιλίου· όπως και στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση του Νομού Αττικής. Από το 2009 είναι διορισμένη (μέσω Α.Σ.Ε.Π.) στο Μουσικό Σχολείο Βόλου. Το 2013, με τη χορωδία του 1ου Γυμνασίου Σοφάδων έλαβε ως μαέστρος το 1ο βραβείο στην 5η Πανελλήνια Συνάντηση Σχολικών Χορωδιών.

Εμμανουήλ Γιαννόπουλος: Λέκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. στο γνωστικό αντικείμενο της Βυζαντινής Μουσικολογίας. Είναι συγγραφέας πολλών βιβλίων, επιστημονικών άρθρων, καταλόγων ψαλτικών χειρογράφων, καθώς και τακτικός ομιλητής σε διεθνή συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Η επιστημονική, διδακτική, ψαλτική και ποικίλη άλλη δραστηριότητά του επικεντρώνεται σε θέματα έρευνας των πρωτογενών πηγών (της χειρόγραφης μουσικής παράδοσης), κριτικής έκδοσης θεωρητικών, μουσικολογικών και μουσικών βιβλίων, διδασκαλίας της ψαλτικής, σχέσης λόγου και μέλους κ.ά., και περιγράφεται αναλυτικά στην προσωπική του ιστοσελίδα: <http://users.auth.gr/mangian>.

Νίκος Α. Δοντάς: Απόφοιτος της Γερμανικής Σχολής Αθηνών, διδάκτωρ μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, μουσικοκριτικός της εφημερίδας *Η Καθημερινή*, υπεύθυνος του Τομέα Δραματολογίας της Εθνικής Λυρικής Σκηνής, συνεργάτης του 29τομου εγκυκλοπαιδικού λεξικού *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, συνεργάτης του περιοδικού *Ήχος και Εικόνα*. Έχει συνεργαστεί με τους τομείς εκδόσεων των Μεγάρων Μουσικής Αθηνών και Θεσσαλονίκης, καθώς και του Φεστιβάλ Αθηνών, έχει συμμετάσχει σε συνέδρια και έχει δώσει διαλέξεις. Ως παραγωγός ραδιοφώνου έχει συνεργαστεί με το Γ' Πρόγραμμα της ΕΡΑ, τον Σκάι 100.4 και τον Εν Λευκώ. Ως Αρχιτέκτων-Μηχανικός (ΕΜΠ, Μ.Σc. UCL, Λονδίνο) έχει εργαστεί στο σχεδιασμό και την επίβλεψη επέκτασης του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου Αθηνών. Ως Επιμελητής Αρχιτεκτονικών Σχεδίων και Οπτικής Απόδοσης του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού είναι συγγραφέας και επιστημονικός υπεύθυνος έντυπης έκδοσης για την ελληνιστική πόλη Πριήνη της Ιωνίας (IME 2001), η οποία μεταφράστηκε και εκδόθηκε από τις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις του Χάρβαρντ (HUP 2005).

Merih Erol: Υπότροφος στο «Ερευνητικό Κέντρο για τους Ανατολικούς Πολιτισμούς» του Πανεπιστημίου Κοσ στην Κωνσταντινούπολη. Το 2014-2015 ήταν Επισκέπτρια Καθηγήτρια του Ιδρύματος Ωνάση στο Τμήμα Ιστορίας του Πανεπιστημίου Βοσπόρου. Νωρίτερα έκανε έρευνα για ένα χρόνο στο Πανεπιστήμιο Harvard (The Mind de Gunzburg Κέντρο Ευρωπαϊκών Σπουδών). Επίσης, είναι κάτοχος μεταδιδακτορικών υποτροφιών από το Seeger Center for Hellenic Studies στο Πανεπιστήμιο Princeton, και από το Ινστιτούτο Max Planck για Έρευνα Εκπαίδευσης στο Βερολίνο. Είναι η συγγραφέας του βιβλίου *Greek Orthodox Music in Ottoman Istanbul: Nation and Community in the Era of Reform*, Bloomington & Indianapolis: Indiana University Press, 2015.

Αθανάσιος Ζέρβας: Διδάκτωρ σύνθεσης του Northwestern University και αναπληρωτής καθηγητής θεωρητικών και μουσικής δημιουργίας του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Γιώργος Ζερβός: Είναι πτυχιούχος φυσικής του Φυσικομαθηματικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Αθηνών (1979). Σπούδασε ανώτερα θεωρητικά και πιάνο στο Ελληνικό Ωδείο και στο Ορφείο και σύνθεση με τον Γιάννη Ιωαννίδη. Έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στη Γαλλία (D.E.A. στο Πανεπιστήμιο Paris I – Panthéon-Sorbonne) και είναι διδάκτορας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Έχει γράψει άρθρα για τη μουσική του 20ού αιώνα, έχει δώσει διαλέξεις και έχει συμμετάσχει σε πολλά συνέδρια. Το 2001 εκδόθηκαν από τον εκδοτικό οίκο Κ. Παπαρηγορίου – Χ. Νάκας δύο βιβλία του με τίτλους: *Schönberg, Berg Webern: Η κρίση της μουσικής δια μέσου της κρίσης του θέματος και των μορφών και Ο Νίκος Σκαλκώτας και η ευρωπαϊκή παράδοση της μουσικής των αρχών του 20ού αιώνα*. Έργα του έχουν παιχτεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό (Ιταλία, Βουλγαρία, Κύπρο, Γαλλία, Αμερική) και έχουν ηχογραφηθεί από την Ελληνική Ραδιοφωνία, ενώ παραγγελίες για σύνθεση μουσικών έργων τού έχουν δοθεί από το Γ' Πρόγραμμα, το Ινστιτούτο Γκαίτε, τον ΟΜΜΑ κ.ά. Οι συνθέσεις του εκδίδονται από τον εκδοτικό οίκο Κ. Παπαρηγορίου – Χ. Νάκας και έργα του έχουν δισκογραφηθεί από τις δισκογραφικές εταιρείες Warner (*Έρωσ και Ψυχή*, 1999) και Agora (*Σπουδή για κουαρτέτο εγχόρδων*, 2000). Διδάσκει μουσική του 20ού αιώνα στο Τ.Μ.Σ. του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Κώστας Καρδάμης: Μουσικολόγος, επίκουρος καθηγητής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με γνωστικό αντικείμενο την Ιστορία της Νεοελληνικής Μουσικής. Στα ερευνητικά ενδιαφέροντά του συμπεριλαμβάνονται, επίσης, η μουσική για σύνολα πνευστών, η όπερα και η διάδραση μουσικής, κοινωνίας και πολιτικής. Είναι μέλος του Εργαστηρίου Ελληνικής Μουσικής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, της συντακτικής ομάδας των περιοδικών *Μουσικός Λόγος* και *Μουσικός Ελληνομνήμων*, καθώς και της ελληνικής επιτροπής της RILM. Επίσης, είναι Γενικός Επιμελητής της σειράς Μνημεία Νεοελληνικής Μουσικής. Από το 2003 έχει αναλάβει την επιμέλεια του Αρχείου και του Μουσείου της Φιλαρμονικής Εταιρείας Κερκύρας.

Σπυριδούλα Κατσαρού: Ιστορική μουσικολόγος. Ολοκλήρωσε σπουδές πιάνου στο Ωδείο Νίκος Σκαλκώτας (Αθήνα) με τις πιανίστες Πόπη και Ναταλία Μιχαηλίδου, ενώ ασχολήθηκε με την σύνθεση κοντά στον συνθέτη Μιχάλη Τραυλό. Σπούδασε μουσικολογία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, από όπου και απεφοίτησε το 2004. Είναι υποψήφια διδάκτωρ του Ινστιτούτου Μουσικολογίας του Πανεπιστημίου της Βιέννης και εκπονεί την διατριβή της με θέμα την ζωή και το έργο του συνθέτη Γεωργίου Καζάσογλου υπό την επίβλεψη του καθηγητή Herbert Seifert. Έχει λάβει επανειλημμένα μέρος σε μουσικολογικά συνέδρια και ημερίδες στην Βιέννη (2008, 2009, 2013), την Αθήνα (2013), το Βελιγράδι (2013), την Πράγα (2014), και έχει οργανώσει αρκετές μουσικές και μουσικολογικές εκδηλώσεις, ανάμεσα στις οποίες και το αφιέρωμα στον Δημήτρη Μητρόπουλο «Dimitris Mitropoulos. 50+1 Jahre danach», 2011 (διήμερη εκδήλωση). Επιπλέον, έχει αναλάβει την επιστημονική επιμέλεια συναυλιών όπως: «Metamorphosen», 2009 (Mozarthaus, Βιέννη), «Aphrodite in den Opern von Mozart», 2014 (Mozarthaus, Βιέννη), «Impressionen», 2015 (Gasteig, Μόναχο). Έχει εργαστεί στο μουσικό αρχείο του συνθέτη Γεωργίου Καζάσογλου στην Καρλσρούη, στο Ινστιτούτο Schönberg στην Βιέννη (2013) και από το 2012 συνεργάζεται με το Μουσείο Ιστορίας της Τέχνης (Τμήμα Παλαιών Μουσικών Οργάνων KHM/SAM) και το Μουσείο Θεάτρου της Βιέννης. Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα συμπεριλαμβάνονται η ιστορία της μουσικής του 19ου αιώνα, οι Εθνικές Σχολές, ο μουσικός εθνικισμός και οι (μουσικές) εθνικές ταυτότητες, η μουσική ιστοριογραφία και η ιστορία των μουσικών οργάνων. Άρθρα της έχουν εκδοθεί εκτός των άλλων και από την Cambridge Scholars Publishing (2015).

Γιώργος Κίτσιος: Απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στο ίδιο Τμήμα υποστήριξε τη διδακτορική του διατριβή με καθηγητή τον Παύλο Κάβουρα. Είναι πτυχιούχος Ενοργάνωσης, Φυγής, και Διπλωματούχος Βιολιού (Ορφείο Ωδείο, τάξη Σοφοκλή Πολίτη). Έχει εργαστεί σε ερευνητικά προγράμματα του Μεγάλου Μουσικής Αθηνών, του Πανεπιστημίου Αθηνών και του Ινστιτούτου Μεσογειακών Σπουδών του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας. Διετέλεσε έκτακτο μέλος της συμφωνικής ορχήστρας της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Έχει συμμετάσχει σε αρκετές ελληνικές και διεθνείς δισκογραφικές εκδόσεις, ενώ έχει ηχογραφήσει επίσης για το θέατρο και τον κινηματογράφο. Είναι Λέκτορας Εθνομουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και ιδρυτικό μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Θεόδωρος Κίτσιος: Φοίτησε στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, σπουδάζοντας παράλληλα κιθάρα (πτυχίο και δίπλωμα με τους Π. Ιωάννου και Κ. Γρηγορέα, αντίστοιχα). Στη συνέχεια μετέβη στο Ηνωμένο Βασίλειο για να ειδικευτεί στην ερμηνεία παλαιάς μουσικής, μελετώντας ιστορικά νυκτά έγχορδα (λαούτο, θεόρβη, μπαρόκ κιθάρα) με την E. Kenny. Ως υπότροφος του Ιδρύματος Μιχελή απέκτησε μεταπτυχιακή ειδίκευση από το Πανεπιστήμιο του York. Συνέχισε τις σπουδές του με υποτροφίες από το Ίδρυμα Ωνάση και το Πανεπιστήμιο του York και αναγορεύθηκε διδάκτορας το 2005. Δίνει τακτικά διαλέξεις και ομιλίες, ενώ εργασίες του έχουν δημοσιευτεί στα επιστημονικά περιοδικά *The Lute*, *Χρονικά Αισθητικής*, *Μουσικολογία*, *Μουσικός Λόγος*, *Μουσικός Ελληνομνήμων* και σε διάφορους συλλογικούς τόμους. Έχει συμμετάσχει σε ηχογραφήσεις δίσκων (Decca, Naïve, MDG, Aparté κ.ά.) και συναυλίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό (Ηνωμένο Βασίλειο, Ισπανία, Ιταλία, Γερμανία, Γαλλία, Ελβετία, Αυστρία, Βέλγιο, Ολλανδία, Ρωσία, Ουγγαρία, Κροατία, Ρουμανία, Μονακό κ.α.) με διάφορα σύνολα (Yorkshire Baroque Soloists, Latinitas nostra, Καμεράτα [Armonia Atenea], Réjouissance, ΚΟΘ, ΚΟΑ, Ex silentio κ.ά.). Υπηρετεί ως λέκτορας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Είναι παντρεμένος με τη φιλόλογο Φοίβη Ρίζου, με την οποία έχει αποκτήσει δύο παιδιά: τον Ραδάμανθυ και τον Προμηθέα.

Daniel Koglin: Γεννημένος το 1972 στη Γερμανία, σπούδασε μουσικολογία, ψυχολογία και φιλοσοφία στο Freiburg, στη Θεσσαλονίκη και στο Βερολίνο. Από το 2000 ζει στην Αθήνα, όπου υπήρξε για μερικά χρόνια επιστημονικός συνεργάτης ενός ερευνητικού προγράμματος για την καταγραφή και μελέτη της μουσικοχορευτικής παράδοσης της Ανατολικής Μακεδονίας, το οποίο διεξήχθη από τη Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη «Λίλιαν Βουδούρη» σε συνεργασία με το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου

Αθηνών. Το 2012 ολοκλήρωσε τη διδακτορική του διατριβή στο Ινστιτούτο Μουσικολογίας του Πανεπιστημίου Humboldt στο Βερολίνο, με επιβλέποντα καθηγητή τον Christian Kaden. Από τις δημοσιεύσεις του αξίζουν ιδιαίτερης μνείας η μελέτη του για τον αυτοσχεδιασμό στην μουσική παράδοση του θρακικού καβάλ (*Gelebtes Spiel – gespielter Leben: Improvisation und Tradition in der Musik des griechischen Kaval*, Kassel: Bärenreiter 2002) και το πρόσφατο βιβλίο του *Greek Rebetiko from a Psychocultural Perspective: Same Songs Changing Minds* (London: Routledge 2016). Τα τελευταία χρόνια ο Daniel Koglin εργάζεται ως δάσκαλος μουσικής και μελετάει τη βυζαντινή εκκλησιαστική μουσική. Είναι τελειόφοιτος της τάξης Κωνσταντίνου Αγγελίδη στη Σχολή Βυζαντινής και Παραδοσιακής Μουσικής της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αθηνών.

Σοφία Κοντώση: Σπούδασε πιάνο στην Ανώτατη Σχολή Μουσικής Ερμηνείας της Academia de Arte George Enescu (Ρουμανία). Είναι διδάκτωρ ιστορικής μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (2010) και διδάκτωρ του Universitate de Arte “George Enescu” στη θεωρία της ερμηνείας του πιάνου (*Το τραγούδι για φωνή και πιάνο στην ελληνική μουσική δημιουργία κατά το α΄ μισό του 20ού αιώνα*, εκδ. ARTES, 2011). Άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά, ενώ έχει συγγράψει λήμματα για το *Grove Music Online*. Τα έτη 2012-2014 συμμετείχε με υποτροφία στο πρόγραμμα Interdisciplinary Song Scholarship and Performance του Vancouver International Song Institute (British Columbia University, Καναδάς). Διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Τεχνών “George Enescu” και στο Hellenic American College. Παράλληλα, παραδίδει master class συνοδείας τραγουδιού για φωνή και πιάνο στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Είναι μέλος της ελληνικής ομάδας εργασίας του ερευνητικού προγράμματος R.I.P.M., γενική γραμματέας του Δ.Σ. του Αρχείου Λεωνίδα Ζώρα και μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου «Μανώλης Καλομοίρης».

Γιώργος Κωνσταντζος: Γεννήθηκε το 1950 στην Αλεξάνδρεια της Αιγύπτου. Το 1961 εγκαταστάθηκε στην Αθήνα και φοίτησε στο 8ο Γυμνάσιο και στη Φυσικομαθηματική Σχολή του Ε.Κ.Π.Α. Παράλληλα σπούδασε μουσική με υποτροφία στο Εθνικό, στο Ορχείο και στο Απολλώνειο Ωδείο, όπου έλαβε Δίπλωμα Μονωδίας και Πτυχίο Ωδικής. Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου. Υπηρέτησε επί 33 χρόνια στη Μέση Εκπαίδευση, από τα οποία τα 22 στο Μουσικό Γυμνάσιο Παλλήνης, από όπου συνταξιοδοτήθηκε πρόσφατα. Υπήρξε ιδρυτικό μέλος του Εργαστηρίου Παλιάς Μουσικής, του Αρχείου Ελληνικής Μουσικής και άλλων καλλιτεχνικών σχημάτων. Εργάστηκε στη Χορωδία της ΕΡΤ για μία δεκαπενταετία από την ίδρυσή της. Ως σολίστ έχει συνεργαστεί με διάφορες ελληνικές και ξένες ορχήστρες και χορωδίες. Δίδαξε φωνητική και χορωδία σε διάφορα ωδεία. Από το 1980 ασχολείται συστηματικά με την μουσικολογική έρευνα και συμμετείχε σε διάφορα επιστημονικά συνέδρια, πραγματοποίησε πολλές διαλέξεις και έγραψε διάφορα άρθρα σε περιοδικά με θέματα από την ελληνική έντεχνη και παραδοσιακή μουσική δημιουργία. Επιμελήθηκε την έκδοση περισσότερων από 80 ψηφιακών δίσκων, πραγματοποιώντας τη μουσικολογική έρευνα, την ηχογράφιση και τη συγγραφή των συνοδευτικών φυλλαδίων. Συνέγραψε επίσης πέντε βιβλία με παρτιτούρες τραγουδιών από τη Σμύρνη και την Κωνσταντινούπολη. Έχει ολοκληρώσει τη συγγραφή και άλλων βιβλίων για τη μουσική της Ελληνικής Επανάστασης, τον Φιλελληνισμό, τον Ρήγα Φεραίο, τον Κωνσταντίνο Αγαθόφρονα Νικολόπουλο, τη Μουσική της Θράκης, της Σινασού Καππαδοκίας, της Ρόδου κ.ά., τα οποία προσπαθεί να εκδώσει. Μια άλλη δραστηριότητά του είναι η συγκέντρωση μουσικών έργων ελλήνων συνθετών αλλά και καταγραφών παραδοσιακής μουσικής. Έχει καταρτίσει ένα αρχείο με περισσότερα από 30.000 έργα, κυρίως τραγούδια, τα οποία είναι στη διάθεση κάθε ενδιαφερομένου.

Πάρις Κωνσταντινίδης: Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε μουσικολογία στα πανεπιστήμια Αθηνών, Μονάχου και Βερολίνου (Humboldt) και ολοκληρώνει τη διατριβή του στο Πανεπιστήμιο Αθηνών με θέμα: «Η Ορχήστρα των Χρωμάτων και η συμβολή της στην προώθηση της ελληνικής “σύγχρονης” μουσικής» υπό την επίβλεψη της Ολυμπίας Φράγκου-Ψυχοπαίδη. Υπήρξε υπότροφος του Ιδρύματος Παναγιώτη και Έφης Μιχαήλ Το χειμερινό εξάμηνο του 2012-2013 δίδαξε στο Τμήμα Νεοελληνικών Σπουδών του Ελεύθερου Πανεπιστημίου του Βερολίνου. Επίσης, έχει διδάξει θεωρητικά της μουσικής σε ωδεία της Αθήνας και αρθρογραφεί σε πολιτιστικά έντυπα.

Κόριννα Λατέλη: Μουσικός, περφόρμερ και πανεπιστημιακή ερευνήτρια. Είναι διδάκτωρ Βυζαντινής Ιστορίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας και συνεργάζεται ως ερευνήτρια με το Εργαστήριο Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα κινούνται στο χώρο του Βυζαντινού Πολιτισμού και της Ανθρωπολογίας της Μουσικής, με έμφαση στις επιτελεστικές τέχνες και στους επιτελεστές, ιδιαίτερα της ύστερης βυζαντινής περιόδου. Η έρευνά της καλύπτει επίσης την παράδοση ως πηγή καλλιτεχνικής έμπνευσης και έρευνας, όπως και τη χρήση της διαδραστικής τοπο-ειδικής

επιτέλεσης (interactive site-specific performance) ως μέσου για τη μελέτη της σχέσης μεταξύ δημόσιου χώρου, δημόσιας τέχνης και δημόσιας ζωής, με στόχο τη βαθύτερη κατανόηση της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας. Από το 2006 ασχολείται με τις Τέχνες του Δρόμου και δημιουργεί παραστάσεις που ενσωματώνουν στοιχεία από το Θέατρο Δρόμου (Street Theatre) και το Θέατρο Εικόνας (Image Theatre). Οι παραστάσεις-δράσεις της αποτελούν, ουσιαστικά, ζωντανές ηχητικές και εικαστικές εγκαταστάσεις-παραεμβάσεις στον περιβάλλοντα χώρο με έντονο το στοιχείο της διάδρασης (interaction) με το κοινό και με το τοπίο (site-specific). Το 2011 ίδρυσε την Αερηχώ, μία πλατφόρμα αφιερωμένη στην καλλιτεχνική δημιουργία και έρευνα γύρω από τη σχέση του σύγχρονου ανθρώπου με το δημόσιο χώρο και το δημόσιο γίνεσθαι. Παραστάσεις της έχουν παρουσιαστεί σε διάφορα φεστιβάλ στην Ελλάδα και το εξωτερικό (Ιταλία, Πολωνία, Βουλγαρία). Είναι συνεργάτις του Κέντρου Σύγχρονης Μουσικής Έρευνας (ΚΣΥΜΕ) από το 2005.

Irmgard Lerch-Καλαβρυτινού: Μετά από σπουδές στη φυσική και στη μουσικολογία καθώς και μια εκπαίδευση επιστημονικής βιβλιοθηκονομίας, η Ίρμγκαρτ Λερχ απέκτησε, φοιτώντας με την Ursula Günther, διδακτορικό τίτλο στη Μουσικολογία στο Πανεπιστήμιο του Göttingen (Γερμανία), με μια διατριβή για ένα γαλλικό χειρόγραφο μεσαιωνικής πολυφωνίας του 14ου αιώνα. Το 1987 εγκαταστάθηκε στην Ελλάδα, όπου από το 1991 και έως σήμερα διδάσκει ανελλιπώς ιστορική μουσικολογία σε πανεπιστημιακό επίπεδο, με θέσεις στα Τμήματα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου στην Κέρκυρα και του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Οι έρευνές της αφορούν την μεσαιωνική πολυφωνική μουσική καθώς και την μουσική ζωή στην νεότερη Ελλάδα, με τελευταία δημοσίευση την έκδοση των επιστολών του Raffaele Parisini προς τον μέντορά του, Νικόλαο Χαλικιόπουλο Μάντζαρο. Παίζει αναγεννησιακά πνευστά και στην Γερμανία δραστηριοποιήθηκε ως μέλος συγκροτήματος αναγεννησιακής μουσικής. Στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο, παράλληλα με τις μουσικολογικές δραστηριότητές της, έχει διευθύνει μια φοιτητική ομάδα αναγεννησιακής μουσικής.

Νίκος Μαλιάρης: Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και πιάνο στο Εθνικό Ωδείο Αθηνών. Στη συνέχεια πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές Βυζαντινής Φιλολογίας και Ιστορίας, Μουσικολογίας και Παιδαγωγικών της Μουσικής στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου, από το οποίο αναγορεύθηκε διδάκτωρ το 1990. Η πανεπιστημιακή του σταδιοδρομία ξεκίνησε το 1992 από το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Σήμερα είναι πρωτοβάθμιος Καθηγητής Ιστορικής Μουσικολογίας, και Διευθυντής του Τομέα Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας και του Εργαστηρίου Μελέτης της Ελληνικής Μουσικής. Διετέλεσε Πρόεδρος του Τμήματος από τον Σεπτέμβριο του 2010 έως τον Αύγουστο του 2014. Έχει δημοσιεύσει πέντε βιβλία σε μορφή μονογραφίας και έχει επιμεληθεί την έκδοση άλλων τριών εκτενών συλλογικών τόμων. Έχει επίσης δημοσιεύσει δεκάδες άρθρα και κείμενα σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά, έχει συμμετάσχει σε πολλά διεθνή συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό, και υπήρξε συνεργάτης και επιμελητής εκδόσεων του Μεγάλου Μουσικής Αθηνών, όπου έχει δημοσιεύσει πολλές μελέτες του. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην μελέτη της βυζαντινής κοσμικής μουσικής και των μουσικών οργάνων, μέσα από τις ιστορικές, φιλολογικές, αρχαιολογικές και εικονογραφικές πηγές, καθώς και στην μελέτη της ιστορίας και της εργογραφίας της νεοελληνικής έντεχνης μουσικής του 19ου και του 20ού αιώνα· επίσης, και κυρίως, στην ιστορική και αναλυτική μελέτη της μουσικής του Μανώλη Καλομοίρη και άλλων εκπροσώπων της Εθνικής Σχολής. Έχει μελετήσει ακόμη ιδιαίτερα το έργο των Μπαχ, Μπραμς, Σοπέν, Μέντελσον και Στραβίνσκυ και έχει δημοσιεύσει σχετικές μελέτες. Είναι διευθυντής της Μικτής Χορωδίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών από την ίδρυσή της (1998), με την οποία έχει εμφανιστεί στην Ελλάδα και το εξωτερικό, καθώς και της Παιδικής Χορωδίας «Μανώλης Καλομοίρης», η οποία είχε δεκαπενταετή συνεργασία με την Εθνική Λυρική Σκηνή, το Φεστιβάλ Αθηνών και το Μέγαρο Μουσικής. Είναι ακόμη ιδρυτικό μέλος και Αντιπρόεδρος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας, Πρόεδρος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής Μουσικών Σχολείων του Υπουργείου Παιδείας, Πρόεδρος του ΔΣ της Αθηναϊκής Συμφωνικής Ορχήστρας Νέων (ΑΣΟΝ), Γενικός Γραμματέας του Συλλόγου «Μανώλης Καλομοίρης» και μέλος του Συλλόγου των Φίλων της Ελληνικής Μουσικής Βιβλιοθήκης.

Νικόλαος Αθ. Μάμαλης: Γεννήθηκε στην Τρίπολη και σπούδασε Φυσικές Επιστήμες στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Παράλληλα πραγματοποίησε σπουδές στη μουσική: δίπλωμα πιάνου και ανώτερα θεωρητικά στο Ελληνικό Ωδείο και πιάνο στην Ecole Normale de Musique de Paris. Ολοκλήρωσε μεταπτυχιακές σπουδές και διατριβή στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης με τον Ι. Ξενάκη και τον C. Miereanu το 1994. Δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, στο Πανεπιστήμιο Πατρών, στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο και συνεργάστηκε ως ερευνητής για τη ψηφιοποίηση του αρχείου των μουσικών χειρογράφων του Εθνικού Θεάτρου.

Μαρία Μπαρμπάκη: Γεννήθηκε στο Αργίριο. Είναι κάτοχος διδακτορικού διπλώματος από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών με το βαθμό «Άριστα» και πτυχιούχος των Τμημάτων Μουσικών Σπουδών και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών με το βαθμό «Άριστα». Για την εκπόνηση της διδακτορικής της διατριβής έλαβε υποτροφία από το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών. Είναι διπλωματούχος πιάνου και βυζαντινής μουσικής, καθώς και πτυχιούχος ανώτερων θεωρητικών (φούγκα). Διδάσκει μουσική στο Τμήμα Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Αιγαίου και στην Πρωτοβάθμια Δημόσια Εκπαίδευση. Μελέτες της έχουν δημοσιευθεί σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά και σε πρακτικά συνεδρίων. Είναι συγγραφέας του ηλεκτρονικού συγγράμματος με τίτλο *Όψεις της μουσικής ζωής στα ελληνικά αστικά κέντρα το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα* (Δράση: Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα).

Anne-Sylvie Barthel-Calvet: Λέκτορας Μουσικολογίας στο Πανεπιστήμιο της Λωραίνης (Μετς) και ειδική στον συνθέτη Ιάνη Ξανάκη, για τον οποίο έχει δημοσιεύσει πληθώρα άρθρων που μελετούν αναλυτικά, αισθητικά και ιστορικά ζητήματα. Προετοιμάζει μια βιογραφία του συνθέτη, η οποία θα εκδοθεί σύντομα από τον μουσικό εκδοτικό οίκο Fayard. Τα επιστημονικά πεδία που την ενδιαφέρουν αφορούν στα ιδρύματα διάδοσης της πρωτοποριακής μουσικής μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, καθώς και σε ζητήματα πολιτισμικής πολιτικής. Επιμελήθηκε ένα συλλογικό τόμο για την κριτική της ιστοριογραφίας της πρωτοπορίας: *Προτάσεις για μια κριτική ιστοριογραφία της μουσικής δημιουργίας μετά το 1945* (*Propositions pour une historiographie critique de la création musicale après 1945*). Τέλος, ολοκληρώνει ένα ερευνητικό πρόγραμμα που αφορά στην μουσική κίνηση –χειρονομία, το οποίο υποστηρίζεται οικονομικά από το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών της Γαλλίας (ANR) και για το οποίο είναι προσκεκλημένη ερευνητρια στο IRCAM.

Διονυσία Μπλαζάκη: Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1962. Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (Ιούλιος 2013). Ο τίτλος της διατριβής της είναι: *Η έννοια της αφαίρεσης στη μουσική αισθητική του Χέγκελ και του Σοπενχάουερ*. Το 2005 αποφοίτησε με άριστα από τη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, ολοκληρώνοντας το πρόγραμμα «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό». Σπούδασε κιθάρα με τον Γ. Κερτσόπουλο στο Πινδάρειο Ωδείο Αθηνών (1985, πτυχίο, και 1992, δίπλωμα με άριστα παμψηφεί). Έκτοτε και για 31 συναπτά έτη εργάζεται στην ωδειακή εκπαίδευση. Την περίοδο 2005-2009 συνεργάστηκε ως πιστοποιημένη εκπαιδύτρια με τη Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων στα προγράμματα του Ι.Δ.ΕΚ.Ε. (Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων) «Ακούγοντας Μουσική» και «Ελληνική Μουσική». Η καλλιτεχνική της δραστηριότητα στο μουσικό χώρο περιλαμβάνει ρεσιτάλ και εμφανίσεις σε ραδιόφωνο και τηλεόραση. Έχει συμπράξει με την Ορχήστρα Σύγχρονης Μουσικής της ΕΡΤ σε ηχογραφήσεις έργων για κιθάρα και ορχήστρα. Είναι μέτοχος των μουσικών προτάσεων «Kertsopoulos Aesthetics» και «Reinventing guitar». Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται σε θέματα μουσικοαισθητικής. Συμμετείχε στο 7ο Διατμηματικό Μουσικολογικό Συνέδριο με τίτλο ανακοίνωσης «Μουσική και Ποίηση στην αισθητική του Χέγκελ» και το 2015 δημοσιεύθηκε άρθρο της στο περιοδικό *Πολυφωνία*. Είναι τακτικό μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Εύη Νίκα-Σαμψών: Καθηγήτρια Ιστορικής Μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Γεννήθηκε στην Αθήνα και σπούδασε μουσική στο Εθνικό Ωδείο. Ακολούθησαν σπουδές Μουσικολογίας, Θεατρολογίας με έμφαση στη δραματουργία της Όπερας του 19ου αιώνα και Νεότερης Γερμανικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο του Μονάχου (Ludwig-Maximilians-Universität München: Magister Artium και Dr. phil.). Δίδαξε μαθήματα Ιστορικής Μουσικολογίας στο Πανεπιστήμιο Κρήτης και Δραματουργίας της Όπερας στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών. Έχει συνεργαστεί με την Εθνική Λυρική Σκηνή, την *Εκδοτική Αθηνών* και το Γ' Πρόγραμμα της Ε.Ρ.Α. Από τον Σεπτέμβριο του 1991 είχε τακτική συνεργασία με τον Τομέα Εκδόσεων του Μεγάλου Μουσικού Αθηνών, όπου έχει αναλάβει την επιμέλεια πολλών εκδόσεων του Ο.Μ.Α., στις οποίες έχει δημοσιεύσει πολυάριθμα εξειδικευμένα μουσικολογικά κείμενα. Ερευνητικά πεδία: Ιστοριογραφία της Μουσικής του 18ου και 19ου αιώνα, Όπερα και είδη του Μουσικού Θεάτρου, η συνθετική υφή της Κλασικής Εποχής και του Ρομαντισμού, η Νεοελληνική Μουσική, Ζητήματα μεθοδολογίας της μουσικολογικής επιστήμης. Έχει συμμετάσχει επίσης στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «European Master's Degree in Human Rights and Democratisation» της Έδρας UNESCO για την Εκπαίδευση στα Ανθρώπινα Δικαιώματα και την Ειρήνη του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Είναι ακαδημαϊκά υπεύθυνη του ακαδημαϊκού-ερευνητικού προγράμματος Opera-Oberta, στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας του Α.Π.Θ. με το Gran Teatre del Liceu της Βαρκελώνης. Το ερευνητικό πρόγραμμα Opera-Oberta υλοποιήθηκε με τη στήριξη της Επιτροπής Ερευνών του Α.Π.Θ. Συμμετείχε σε διεθνή και πανελλήνια συνέδρια και ημερίδες και έχει

συμμετάσχει σε πολλές οργανωτικές και επιστημονικές επιτροπές συνεδρίων. Έχει διατελέσει επίσης μέλος πολλών εκπαιδευτικών και ακαδημαϊκών επιτροπών. Υπήρξε πρόεδρος και αντιπρόεδρος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής για τα Μουσικά Σχολεία του Υπουργείου Παιδείας. Έχει διατελέσει για μεγάλο χρονικό διάστημα Γενική Γραμματέας του Εθνικού Συμβουλίου Μουσικής – Unesco. Είναι Πρόεδρος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. (3η θητεία). Είναι επίσης Πρόεδρος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας και μέλος της Διεθνούς Εταιρείας Μουσικολογίας (International Musicological Society – IMS).

Μαρία Ντούρου: Σπούδασε πιάνο, ανώτερα θεωρητικά στο Εθνικό Ωδείο και σύνθεση στην École Normale de Musique de Paris και στο Ωδείο Athenaeum (δίπλωμα με άριστα παμψηφεί, 1999 – τακτικό μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών). Από το 2002 εργάζεται στο Μουσικό Σχολείο Σιάτιστας, το οποίο σήμερα διευθύνει. Δίδαξε στην επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών Μουσικής και εργάστηκε για την Εκπαιδευτική Τηλεόραση και το Κανάλι της Βουλής. Είναι διδάκτωρ του Τ.Μ.Σ. του Ε.Κ.Π.Α. (εποπτεύουσα καθηγήτρια Ο. Ψυχοπαίδη). Επιμελήθηκε την έκδοση του έργου της Μαρίας Καλογρίδου (ιδιωτική έκδοση, Αθήνα 1996) και τη Γ' Έκδοση του Πλήρους Καταλόγου Έργων του Γ. Α. Παπαϊωάννου (Νάκας, Αθήνα 2010). Συμμετέχει σε μουσικοπαιδωγικά και μουσικολογικά συνέδρια και έχει δώσει διαλέξεις για το έργο του Γ. Α. Παπαϊωάννου. Επικεντρώνεται στη μελέτη του έργου ελλήνων συνθετών του 20ού αιώνα και στην προσέγγιση μουσικοπαιδαγωγικών θεμάτων. Είναι μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας. Είναι πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής του Τμήματος Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Α.Π.Θ.

Ομάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης: Η Ομάδα Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής ιδρύθηκε το 2006 και λειτουργεί ως ένα μικρό εργαστήριο, που συμπληρώνει το μάθημα Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Φέρει χαρακτήρα εκπαιδευτικό και ερευνητικό. Έχει ως σκοπό τη διεύρυνση και την εμπάθυνση γνώσεων σχετικά με την παλαιά βυζαντινή παρασημαντική, την αναζήτηση νέων προσεγγίσεων στη διδασκαλία της Παλαιογραφίας της Βυζαντινής Μουσικής και την ετοιμασία μελλόντων επιστημόνων στον τομέα αυτό. Ταυτόχρονα, η Ομάδα είναι ανοιχτή και προς την κοινωνία, θέλοντας να φέρει την ομορφιά του βυζαντινού μουσικού θησαυρού και προς το ευρύτερο κοινό. Η Ομάδα συνεργάζεται με παραδοσιακούς ψάλτες και με διάφορα άλλα σχήματα. Μέχρι σήμερα πραγματοποίησε σειρά εισηγήσεων και εργαστηρίων σε διεθνή συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, καθώς και σε masterclasses βυζαντινής μουσικής, συναυλίες και διάφορες άλλες παραστάσεις. Υπεύθυνη της Ομάδας είναι η Μαρία Αλεξάνδρου, επίκουρη καθηγήτρια του ΤΜΣ του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Απόστολος Παλής: Γεννημένος στην Καρδίτσα το 1979. Πτυχιούχος Μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, στο οποίο εισήχθη ως πρώτος, και αριστούχος διδάκτορας του ίδιου τμήματος με διδακτορική διατριβή με θέμα τη ζωή και το έργο του συνθέτη, πιανίστα και παιδαγωγού Λώρη Μαργαρίτη. Διπλωματούχος των Ανωτάτων Μουσικών Ακαδημιών Βερολίνου και Λειψίας, με σολιστικό δίπλωμα πιάνου και master με άριστα παμψηφεί και διάκριση. Κάτοχος πτυχίων ανώτερων θεωρητικών. Υπότροφος πολλών Ιδρυμάτων (I. Κωστόπουλου, Κόσμος εν Αρμονία, Κρατιδίου Σαξωνίας, Friedrich Ebert Stiftung, IKY). Βραβευθείς πολλών διεθνών διαγωνισμών πιάνου, μουσικής δωματίου και σύνθεσης σε Ελλάδα, Γερμανία, Ιταλία, Ισπανία. Διακρίσεις από την Ακαδημία Αθηνών και την Ένωση Ελλήνων Κριτικών Θεάτρου και Μουσικής. Ως σολίστ πιάνου έχει εμφανίσεις στις σημαντικότερες αίθουσες συναυλιών του κόσμου (Philharmonie Βερολίνου, Konzerthaus Βιέννης, Carnegie Hall Ν. Υόρκης κ.λπ.) και συμπράξεις με πολλές ορχήστρες. Έχει ηχογραφήσει, μεταξύ άλλων, έργα ελλήνων δημιουργών. Πρώην μέλος του πιανιστικού κουαρτέτου *Auroga* και του συγκροτήματος σύγχρονης μουσικής *Ergon Ensemble*. Στο μουσικολογικό πεδίο, έχει ανακοινώσει σε διατμηματικά μουσικολογικά συνέδρια (Θεσσαλονίκη 2010, Κέρκυρα 2015), άρθρα για μουσικά περιοδικά και λήμμα στην ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια *Grove Music Online* (2014). Υπήρξε συμβασιούχος λέκτορας πιάνου στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας (2009-2011).

Δέσποινα Παναγιωτίδου: Γεννήθηκε στη Δράμα το 1994. Είναι απόφοιτη του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας στην ειδίκευση «Εφαρμοσμένες Μουσικές Σπουδές – Μουσική Εκπαίδευση». Η πτυχιακή της εργασία εστιάζει στη μορφολογική και μοτιβική ανάλυση της *Σονάτας για πιάνο και βιολοντσέλο αρ. 1* του Κωνσταντίνου Κυδωνιάτη (επίβλεψη Πέτρου Βούβαρη). Είναι κάτοχος διπλώματος φλάουτου (τάξη Vesselin Belomasov) από το Ωδείο Ματσόγκου και πτυχίου αντίστιξης (τάξη Νίκου Σολομωνίδη) από το Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης.

Πηνελόπη Παπαγιαννοπούλου: Γεννήθηκε στον Πειραιά, ολοκλήρωσε τις μουσικές σπουδές ανωτέρων θεωρητικών και πιάνου στο Αριστοτέλειο Ωδείο Πειραιά, όπου τώρα εργάζεται, και συνεχίζει τις σπουδές της στη σύνθεση. Είναι απόφοιτη (2012) του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (πρακτική εργασία στο Laboratoire d'Acoustique de l'Ircam στο πλαίσιο του προγράμματος LLP Erasmus Placement). Από το 2013 είναι υποψήφια διδάκτωρ στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με επιβλέποντα καθηγητή τον Κ. Τσούγκρα και θεματολογία που αφορά στα διπλά κοντσέρτα του Νίκου Σκαλκώτα. Έχει συμμετάσχει ως ομιλήτρια στην 1η Συνάντηση Νέων Επιστημόνων που οργανώθηκε στη μουσική βιβλιοθήκη «Λίλιαν Βουδούρη» (Αθήνα 2012), καθώς και στο 7ο Διατμηματικό Μουσικολογικό Συνέδριο (Κέρκυρα 2015).

Έλλη Παπαγρηγορίου: Γεννήθηκε στην Αθήνα. Ξεκίνησε βιολί σε ηλικία πέντε ετών και ολοκλήρωσε τις ωδειακές σπουδές της σε ηλικία δεκατεσσάρων ετών. Σπούδασε βιολί, μουσική δωματίου και μουσική παιδαγωγική στο Κρατικό Ωδείο Τσαϊκόβσκυ της Μόσχας, από το οποίο αποφοίτησε το 2014. Την ίδια χρονιά ολοκλήρωσε και τις σπουδές της στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Συνέχισε μεταπτυχιακές σπουδές στην Πολιτιστική Διαχείριση στο Πάντειο Πανεπιστήμιο, σε μια προσπάθεια σύγκλισης των ακαδημαϊκών ενδιαφερόντων της και της εμπειρίας της σε διαφορετικά πεδία. Κατά τη διάρκεια των σπουδών της εστίασε κυρίως σε ζητήματα μουσικής, όπως η χρήση της μουσικής στον κινηματογράφο, η μουσική εκπαίδευση, η παραγωγή και κατανάλωση μουσικής, η διαχείριση και η επικοινωνιακή πολιτική ορχηστρών και οργανισμών όπερας κ.ά. Η διπλωματική της εργασία πραγματεύεται τις σταδιοδρομίες των επαγγελματιών μουσικών ορχήστρας στην Αθήνα από τη θεωρητική προσέγγιση της κοινωνιολογίας του πολιτισμού. Διδάσκει βιολί στο Εθνικό Ωδείο Αθηνών.

Άννα Παπαέτη: Διδάκτορας μουσικολογίας του Πανεπιστημίου του Λονδίνου (King's College London). Έχει εργαστεί στη Βασιλική Όπερα του Λονδίνου (2004-2006) και στην Εθνική Λυρική Σκηνή. Η μεταδιδακτορική της έρευνα περιλαμβάνει μια γερμανική υποτροφία DAAD πάνω στο έργο του Χανς Άισλερ (Πανεπιστήμιο των Τεχνών, Βερολίνο, 2010). Από το 2011 μέχρι το 2014 ήταν ερευνήτρια του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Μαρί Κιουρί στο Πανεπιστήμιο του Γκέτινγκεν, όπου μελέτησε τη χρήση της μουσικής ως μέσου χειραγώγησης και τρόμου κατά τη στρατιωτική χούντα στην Ελλάδα (1967-1974). Έχει συνεπιμεληθεί δύο ειδικούς τόμους πάνω στο θέμα της μουσικής, των βασανιστηρίων, της τιμωρίας και της κράτησης. Άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε ακαδημαϊκά περιοδικά, όπως τα *Music and Politics*, *New Theatre Quarterly*, *The World of Music (new series)* και *Opera Quarterly*, καθώς και σε επιμελημένα βιβλία.

Όλγα Παπακωνσταντίνου: Γεννήθηκε στη Λάρισα το 1990, όπου ξεκίνησε τις μουσικές σπουδές στο πιάνο και τα θεωρητικά. Είναι τελειόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΑΠΘ. Το 2010 ξεκίνησε τις σπουδές της στη μονωδία, μελετώντας με τη Μ. Βουλογιάννη, ενώ από το 2015 συνεχίζει με τη Χ. Γιαννακοπούλου (Ωδείο Athenaeum). Παράλληλα, μελετά παλαιά μουσική στο Κέντρο Παλαιάς Μουσικής του Ωδείου Αθηνών, στην τάξη των Α. Χριστοφέλλη και Δ. Κούντουρα. Κύριο της ενδιαφέρον είναι η ιστορική μουσικολογία και συγκεκριμένα ο τομέας της παλαιάς μουσικής. Ασχολείται εντατικά με την μπαρόκ όπερα τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο, συμμετέχοντας σε παραγωγές μπαρόκ όπερας όπως *Αφροδίτη και Άδωνις* του J. Blow και *Διδώ και Αινείας* του H. Purcell. Ως υπότροφος της DAAD και του IKY (Erasmus+), το 2014 έζησε στο Βερολίνο κάνοντας πρακτική άσκηση σε εταιρεία μουσικών εκδόσεων (Notengrafik Berlin). Επίσης, εργάστηκε ως βοηθός επιμελητή στην κριτική έκδοση της μπαρόκ όπερας του B. Pasquini *La Tesselonica*, έργο χρηματοδοτούμενο από την Επιτροπή Ερευνών του ΑΠΘ (2015), και γράφει τη διπλωματική της εργασία πάνω στην ίδια όπερα. Ασχολείται με την πειραματική και την ελεύθερη αυτοσχεδιαζόμενη μουσική: υπήρξε μέλος της ομάδας "6daEXIt Improvisation Ensemble" (2008-2014) και συνεργάζεται τακτικά με τον συνθέτη Αλέξη Πορφυριάδη.

Μέμα Παπανδρικού: Γεννήθηκε στον Πειραιά. Σπούδασε μουσικολογία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ., πιάνο και αρμονία στο Ωδείο Πειραιώς του «Πειραιϊκού Συνδέσμου» και τσέμπαλο στο Ωδείο "Athenaeum". Με υποτροφία του Ι.Κ.Υ. εκπόνησε την διδακτορική της διατριβή στο Τμήμα Μουσικολογίας του Πανεπιστημίου Λέοπολντ Φράντσενς του Ίνσμπρουκ στην Αυστρία υπό την επίβλεψη του καθηγητή Tilman Seebass. Έλαβε τον τίτλο του διδάκτορα το 2010. Η διδακτορική της διατριβή έχει τίτλο *Das griechische Santouri – Vergleichende Studie zu den Stileigentümlichkeiten von vier Santourispielern*. Τη χρονιά 1992-1993 συμμετείχε ως επιστημονική συνεργάτης στο ερευνητικό πρόγραμμα του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. με τίτλο «Συλλογή, μελέτη και έκδοση δημοτικής μουσικής και έρευνα παραδοσιακών οργάνων του χώρου της Μακεδονίας». Το 2015 συμμετείχε ως ειδική επιστήμονας-εμπειρογνώμονας στην εκπόνηση νέου Προγράμματος Σπουδών της Ιστορίας Μουσικής Γυμνασίου για τα Μουσικά Σχολεία στο πλαίσιο της πράξης «Νέο Σχολείο (Σχολείο

του 21ου αι.)» του ΙΕΠ. Διδάσκει πιάνο στο Μουσικό Σχολείο Θεσσαλονίκης και διευθύνει το «Σύνολο Αναγεννησιακής & Μπαρόκ Μουσικής». Το εαρινό εξάμηνο 2015 ήταν διδάσκουσα σύμφωνα με το Π.Δ. 407/80 στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ.

Γεωργία Πετρούδη: Επίκουρος Καθηγήτρια μουσικολογίας στο Τμήμα Τεχνών του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου. Είναι αριστούχος απόφοιτος του Πανεπιστημίου Wittenberg των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής στην εκτέλεση πιάνου και όμποε, έχοντας κερδίσει πρώτα βραβεία σε διαγωνισμούς κατά τη διάρκεια των σπουδών της εκεί. Συνέχισε τις σπουδές της στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του Sheffield, από το οποίο κατέχει μεταπτυχιακό τίτλο στην εκτέλεση πιάνου και διδακτορικό σε θέματα ιστορικής μουσικολογίας. Πέραν από ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια μουσικολογίας, έχει δημοσιεύσει και αριθμό άρθρων.

Νίκος Πουλάκης: Μέλος ΕΤΕΠ στο Εργαστήριο Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου διδάσκει εθνογραφικό φιλμ και κινηματογραφική μουσική. Επίσης, έχει διδάξει εθνομουσικολογία, κινηματογραφική μουσική, εθνογραφικό φιλμ και μουσικά πολυμέσα στο ΤΕΙ Ηπείρου. Είναι μέλος της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού *Πολυφωνία*, της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας, της Ελληνικής Εταιρείας Ακουστικής Οικολογίας, του Media Anthropology Network και του International Music and Media Research Group. Έχει συμμετάσχει σε διάφορα ερευνητικά προγράμματα σχετικά με την ελληνική παραδοσιακή μουσική, τα μουσικά μουσεία και αρχεία, τη μουσική στην περίοδο της κρίσης, τις βιντεο-ιστορίες ζωής μεταναστών, την ανάλυση παιδικών τραγουδιών, τα ψηφιακά μουσικά μεταδεδομένα, τις εθνομουσικολογικές ταινίες και την αποκατάσταση μουσικών χειρογράφων. Ως ερμηνευτής και συνθέτης έχει λάβει μέρος σε συναυλίες στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει συνεργαστεί ως επιμελητής με μεγάλους εκδοτικούς οίκους και πολιτιστικούς φορείς, έχει διδάξει μουσική στη δημόσια και την ιδιωτική εκπαίδευση και είναι καλλιτεχνικός διευθυντής στη Μουσική Σχολή Ιφιγένειας Μανεισιώτη. Δημοσιεύσεις του περιλαμβάνονται σε βιβλία, συλλογικούς τόμους και περιοδικά και αναφέρονται στη μουσική, τον κινηματογράφο, την εθνομουσικολογία, τα ΜΜΕ και την εκπαίδευση. Πρόσφατα κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Orpheus το βιβλίο του *Μουσικολογία και κινηματογράφος: Κριτικές προσεγγίσεις στη μουσική των σύγχρονων ελληνικών ταινιών*.

Μαντώ Πυλιάρου: Διδάκτωρ Ιστορικής Μουσικολογίας (Πανεπιστήμιο Αθηνών). Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε στο Ελληνικό Ωδείο της Αθήνας πιάνο και θεωρητικά (πτυχία Αντίστιξης, Αρμονίας, Ωδικής). Απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, συνέχισε τις σπουδές της στο ίδιο τμήμα, όπου και υποστήριξε επιτυχώς τη διδακτορική της διατριβή. Εργάστηκε ως καθηγήτρια στην Ελληνογαλλική Σχολή Ουρσουλινών (1987-1998), ενώ σήμερα εργάζεται ως υποδιευθύντρια στη δημόσια εκπαίδευση. Έχει συμμετάσχει με ανακοινώσεις της σε συνέδρια και άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε μουσικολογικά περιοδικά. Δύο μελέτες της έχουν κατατεθεί στη Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος «Λίλιαν Βουδούρη» προς χρήση του αναγνωστικού κοινού. Αποτελεί ένα από τα πρώτα μέλη της ελληνικής ομάδας του διεθνούς ερευνητικού προγράμματος RIPM (Répertoire International de la Presse Musicale / Retrospective Index to Music Periodicals, 1800-1950), στον οποίο τη διαδικτυακή σελίδα έχει αναρτηθεί δημοσίευσή της. Είναι τακτικό μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας και έχει εργαστεί ως επιστημονική συνεργάτης σε πρόγραμμα της Εθνικής Λυρικής Σκηνής.

Λορέντα Ράμου: Έχει εμφανιστεί σε ρεσιτάλ και συναυλίες μουσικής δωματίου σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, το Μαρόκο, τις ΗΠΑ και τη Χιλή και ως σολίστ υπό τη διεύθυνση των David Robertson, Θόδωρου Αντωνίου, Μίλτου Λογιάδη και Αλέξανδρου Μυράτ. Οι ηχογραφήσεις της περιλαμβάνουν έργα των Νίκου Σκαλκώτα (BIS), Δημήτρη Δραγατάκη (NAXOS), Κωνσταντίας Γουρζή (ECM), και έργα μουσικής δωματίου των Σκαλκώτα, Κυριακίδη (Spektral) και Γιάννη Ιωαννίδη (Μουσική Εταιρεία Αθηνών). Υπήρξε επί σειρά ετών μέλος του Ελληνικού Συγκροτήματος Σύγχρονης Μουσικής και συνιδρύτρια του συνόλου Παλμός. Έχει σημαντική ερευνητική δραστηριότητα γύρω από την ελληνική μουσική (δημοσιεύσεις, κριτική έκδοση των πιανιστικών έργων του Δ. Δραγατάκη) και διδάσκει σε σεμινάρια και masterclasses με θεματολογία το πιανιστικό ρεπερτόριο του 20ού και 21ου αιώνα. Είναι υπεύθυνη του προγράμματος της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών και του Παντείου Πανεπιστημίου «Μια γέφυρα μουσικής πάνω από τη Συγγρού» και του εκπαιδευτικού προγράμματος της Στέγης «Ακούστε την εποχή σας». Σπούδασε στο Εθνικό Ωδείο Αθηνών, το Conservatoire de Paris (CNSMDP), το City University και το Guildhall School του Λονδίνου, και το New England Conservatory της Βοστώνης, με υποτροφίες της Γαλλικής Κυβέρνησης, της Ακαδημίας Αθηνών, του British Council και των Ιδρυμάτων Fulbright, Meyer και Λεβέντη. Συμμετείχε επίσης σε σεμινάρια με τους Pierre-Laurent Aimard, Pierre Boulez και το Ensemble Intercontemporain.

Σόλων Ραπτάκης: Γεννήθηκε στον Βύρωνα το 1991. Το 2012 έλαβε δίπλωμα πιάνου από το Αττικό Ωδείο με καθηγητή τον Διονύση Μαλλούχο, με βαθμό «Άριστα», πρώτο βραβείο και ειδική διάκριση (χρυσό μετάλλιο). Επιπλέον, έχει βραβευθεί σε πανελλήνιους μουσικούς διαγωνισμούς (Β΄ βραβείο στον Πρώτο Πανελλήνιο Αραφηνείο Διαγωνισμό, Α΄ βραβείο στον Πρώτο Πανελλήνιο Διαγωνισμό της UNESCO). Παράλληλα, ολοκλήρωσε σπουδές ανώτερων θεωρητικών, λαμβάνοντας πτυχία Αρμονίας, Αντίστιξης και Φυγής, με βαθμό «Άριστα». Συμμετέχει στον μεταδιπλωματικό κύκλο σπουδών «Μουσική Χωρίς Σύνορα», στην ειδικότητα «πιάνο», παρακολουθώντας σεμινάρια των Γιώργου Χατζηνίκου, Έφης Αγραφιώτη, Μαρίας Ευστρατιάδη κ.ά. Έχει συμμετάσχει ενεργά σε master classes των Daniel Blumenthal, Dmitry Bashkiron, Ευάγγελου Σαραφianού, Lilia Boyadjieva και Nicholas Zumbro. Το 2014 αποφοίτησε από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (κατεύθυνση Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας) εκπονώντας πτυχιακή εργασία υπό την επίβλεψη του επίκουρου καθηγητή Ιωάννη Φούλια, ενώ από τον Νοέμβριο του 2015 είναι υποψήφιος διδάκτωρ του ίδιου Τμήματος. Είναι μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας. Επιστημονικά του άρθρα έχουν δημοσιευτεί σε μουσικολογικά περιοδικά έντυπα. Ειδικεύεται στην ερμηνεία πιανιστικών έργων της ύστερης ρομαντικής περιόδου αλλά και της νεωτερικότητας μέχρι και τις μέρες μας, και λαμβάνει ανελλιπώς μέρος στις καλλιτεχνικές εκδηλώσεις του Τμήματος Μουσικών Σπουδών (Μουσικός Μάης). Έχει πραγματοποιήσει ατομικά ρεσιτάλ, συμμετέχοντας σε φεστιβάλ και κύκλους συναυλιών. Είναι καθηγητής πιάνου στο Αττικό Ωδείο.

Καίτη Ρωμανού: Μουσικολόγος, διδάσκουσα σήμερα στο Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Δίδαξε στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (1993-2009) και σε ωδεία της Ελλάδας. Ήταν επίσης μουσικοκριτικός στην εφημερίδα *Η Καθημερινή* (1974-1986). Είναι ερευνήτρια της μουσικής των Ελλήνων στην μ.Χ. εποχή και έχει μεγάλο αριθμό σχετικών δημοσιεύσεων στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα. Ενδεικτικά: (συνεπιμ.), *Musical Receptions of Greek Antiquity: From the Romantic Era to Modernism* (2016)· (μετάφραση και εισαγωγή), *Great Theory of Music by Chrysanthos of Madytos* (2010)· *Serbian and Greek Art Music. A patch to Western Music History* (2009)· *Έντεχνη ελληνική μουσική στους νεότερους χρόνους* (2006)· (συνεπιμ.), *Η ελληνική μουσική στους Ολυμπιακούς Αγώνες και τις Ολυμπιάδες (1858-1896)* (2004)· (συνεπιμ.), *Η μουσική βιβλιοθήκη της Φιλαρμονικής Εταιρείας Κέρκυρας* (2003). Έχει την επιστημονική επίβλεψη του ελληνικού τμήματος του διεθνούς ερευνητικού προγράμματος RIPM (Répertoire International de la Presse Musicale) και έχει συγγράψει αριθμό λημμάτων για την μουσική των Ελλήνων και των Κυπρίων στο *Grove Music Online*.

Χαρούλα Σαββίδου: Γεννήθηκε στα Γιαννιτσά το 1988 και φοίτησε στο Μουσικό Σχολείο Γιαννιτσών. Σπούδασε ούτι, ακορντεόν και βιολοντσέλο και από το 2011 είναι πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Τη χρονιά 2012 έπαιζε ακορντεόν στη παιδική θεατρική παράσταση *Οδυσσεβάχ* της Ξένιας Καλογεροπούλου σε παραγωγή του «Θεάτρου του Βορρά» και την περίοδο 2014-2015 συμμετείχε στο Ερευνητικό Πρόγραμμα της Επιτροπής Ερευνών Α.Π.Θ. «Ενίσχυση Ερευνητικής Δραστηριότητας Ανθρωπιστικών Επιστημών: Opera Oberta». Από τον Σεπτέμβριο του 2015 είναι υποψήφια διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ., με επιβλέπουσα καθηγήτρια την κα Εύη Νίκα-Σαμψών.

Γιώργος Σακαλλιέρος: Επίκουρος Καθηγητής Ιστορικής Μουσικολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με έμφαση στη μελέτη της νεοελληνικής μουσικής (19ος-20ός αιώνας). Είναι διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (2005), αριστούχος απόφοιτος του αντίστοιχου Τμήματος του Α.Π.Θ. (1996), καθώς και διπλωματούχος σύνθεσης, ανωτέρων θεωρητικών (τάξη Α. Μπαλτά) και κιθάρας από το Ωδείο Μουσικό Κολλέγιο Θεσσαλονίκης. Έχει πραγματοποιήσει επιστημονικές ανακοινώσεις σε διεθνή συνέδρια μουσικολογίας και ελληνικής φιλολογίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό και έχει εκτενή αριθμό ελληνικών και ξενόγλωσσων επιστημονικών δημοσιεύσεων, ενώ συνεργάστηκε, ως συγγραφέας λημμάτων για την ελληνική μουσική, με το *Grove Music Online*. Είναι συγγραφέας των βιβλίων *Γιάννης Κωνσταντινίδης (1903-1984). Ζωή, έργο και συνθετικό ύφος* (Θεσσαλονίκη: University Studio Press, 2010) και *Dimitri Mitropoulos and His Works in the 1920s. The Introduction of Musical Modernism in Greece* (Athens: Hellenic Music Centre, 2016). Το συνθετικό του έργο περιλαμβάνει περίπου 35 τίτλους, μεταξύ αυτών έργα για ορχήστρα, μουσικής δωματίου, για σόλο όργανα και για χορωδία. Έλαβε το Α΄ Βραβείο του 1ου Πανελλήνιου Διαγωνισμού Σύνθεσης «Δημήτρης Δραγατάκης» της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών το 2003. Είναι τακτικό μέλος της Διεθνούς Μουσικολογικής Εταιρείας (IMS), της Εταιρείας Διεπιστημονικής Μουσικολογίας (SIM), της Ένωσης Ελλήνων Μουσουργών και ιδρυτικό μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας.

Αναστασία Σιώψη: Καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου με ειδικότητα «Αισθητική της Μουσικής». Επίσης, διδάσκει την «Ιστορία των Τεχνών στην Ευρώπη», σπουδές στον «Ευρωπαϊκό Πολιτισμό», Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Οι κύριες ερευνητικές δραστηριότητές της, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, είναι κυρίως για τη γερμανική ρομαντική μουσική, ιδιαίτερα τα μουσικά δράματα του Ρίχαρντ Βάγκνερ, όπως επίσης και για τη νεοελληνική έντεχνη μουσική, ιδιαίτερα το έργο του Μανώλη Καλομοίρη και ζητήματα αισθητικά και ιδεολογικά της εποχής της Εθνικής Μουσικής Σχολής, τις ελληνίδες συνθέτριες, καθώς και για τη μουσική σε μορφές αναβίωσης του αρχαίου ελληνικού δράματος στη νεότερη Ελλάδα. Έχει συγγράψει τις μονογραφίες με τίτλους *Τρία δοκίμια για τον Μανώλη Καλομοίρη* (Αθήνα: Ελληνικές Μουσικολογικές Εκδόσεις 4, Μουσικός Εκδοτικός Οίκος Παπαρηγορίου – Νάκας, 2003), *Η Μουσική στην Ευρώπη του δέκατου ένατου αιώνα* (Αθήνα: Εκδόσεις Γιώργος Δαρδανός [Gutenberg], 2005), *Η νεοελληνική πολιτισμική φυσιογνωμία μέσα από το ρόλο της μουσικής σε αναβιώσεις του αρχαίου δράματος (Μουσικές διαδρομές ως αντανακλάσεις της αρχαίας στη νεότερη Ελλάδα)* (Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg, 2012) και *200 χρόνια από τη γέννηση του Ρίχαρντ Βάγκνερ (1813-1883): Δοκίμια για την αισθητική του έργου του* (Αθήνα: Ελληνικές Μουσικολογικές Εκδόσεις 16, Μουσικός Εκδοτικός Οίκος Παπαρηγορίου – Νάκας, 2013).

Ανδριάννα Σουλελέ: Αριστούχος διδάκτωρ Ιστορικής Μουσικολογίας, ερευνήτρια και καθηγήτρια μουσικής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στο Παρίσι. Μετά την εκπόνηση της διδακτορικής της διατριβής το 2009 (*Η σκηνική μουσική παραστάσεων αρχαίας τραγωδίας στην Ελλάδα και στην Γαλλία από το 1945 έως το 1975*) στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης υπό την επίβλεψη του καθηγητή Jean-Pierre Bartoli, ξεκινά η συνεργασία της ως ερευνήτρια με το εργαστήριο CRIHAM του Πανεπιστημίου του Poitiers για το πρόγραμμα OPEFRA (η όπερα στην Γαλλία τον 20ό και 21ο αιώνα), το οποίο συντονίζει η καθηγήτρια Cécile Auzolle. Με ενεργή παρουσία σε διεθνή μουσικολογικά συνέδρια, δημοσιεύει συχνά άρθρα σε διάφορα επιστημονικά περιοδικά και συμμετέχει στην έκδοση συλλογικών τόμων. Η ερευνητική της δράση αφορά κυρίως στην αισθητική της μουσικής ελληνικών και γαλλικών έργων στον 20ό και 21ο αιώνα (κυρίως αυτών που εκδηλώνουν μια επιρροή από την ελληνική αρχαιότητα), γεγονός που οδηγεί το 2012 στη συνεργασία της με την Sylvie Douche για την μουσική έκδοση του *Αμφιτρύωνα* του Maurice Emmanuel. Ως τακτικό μέλος της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας από το 2015, έχει αναλάβει την οργάνωση και τον συντονισμό της ερευνητικής ομάδας «Μουσικές σχέσεις μεταξύ της Ελλάδας και της Γαλλίας στον 20ό και 21ο αιώνα».

Μαρία Σουρτζή: Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1976. Σπούδασε Μουσική Θεωρία στο Πανεπιστήμιο Μουσικής και Παραστατικών Τεχνών της Βιέννης, απ' όπου αποφοίτησε το 2003 με διάκριση, αποσπώντας τον τίτλο Magistra artium. Από το ίδιο Πανεπιστήμιο έλαβε το 2007 το διδακτορικό της δίπλωμα με διάκριση, με επιβλέποντα καθηγητή τον Dieter Torkewitz. Επίσης, σπούδασε στο Εθνικό Ωδείο Χαλανδρίου και Αθηνών πιάνο (δίπλωμα με άριστα, τάξη Μαρίας Κανατσούλη), βιολί και ανώτερα θεωρητικά, καθώς και στο Ωδείο Athenaeum (πτυχίο Φούγκας με άριστα, τάξη Παναγιώτη Αδάμ). Έχει κάνει εισηγήσεις σε συνέδρια στην Ελλάδα και στη Γερμανία και έχει δώσει διαλέξεις στο Πανεπιστήμιο Μουσικής και Παραστατικών Τεχνών της Βιέννης, στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, καθώς και σε διάφορα ωδεία των Αθηνών. Άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά, καθώς και σε συλλογικούς τόμους. Έχει γράψει τα βιβλία: *Franz Schuberts Große C-Dur-Sinfonie D 944. Analyse und Unterrichtsentwurf* (Diplomica Verlag), *Anton Webern. Εισαγωγή στο έργο του. Ανάλυση της Συμφωνίας op. 21 και του Κουαρτέτου εγχόρδων op. 28 και W. A. Mozart, Κοντσέρτο για πιάνο και ορχήστρα αρ. 20 σε ρε ελάσσονα, KV 466. Ανάλυση του πρώτου μέρους*. Εργάζεται στο Μουσικό Γυμνάσιο και Λύκειο Παλλήνης ως μόνιμη καθηγήτρια θεωρητικών και πιάνου.

Δημοσθένης Σπανουδάκης: Σπούδασε στο Μουσικό Γυμνάσιο-Λύκειο Θεσσαλονίκης και εν συνεχεία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών (Τ.Μ.Σ.) του Α.Π.Θ. Αποφοίτησε το 2008 έχοντας πάρει πτυχιακή εργασία με αντικείμενο: Ανάλυση και Παλαιογραφία Βυζαντινής Μουσικής (επιβλέπουσα καθηγήτρια: Μαρία Αλεξάνδρου). Το 2007 πήρε πτυχίο ανώτερων θεωρητικών – Αντίστιξης (Ωδείο Νάκας, καθηγητής Βασ. Κίτσος). Το 2006 και το 2009, αντίστοιχα, πήρε Πτυχίο και Δίπλωμα Βυζαντινής Μουσικής (Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης, καθηγητής Π. Παπαεμμανουήλ). Έλαβε Μεταπτυχιακό στην Βυζαντινή Μουσικολογία το 2012 (Θεολογική Σχολή του Α.Π.Θ., επιβλέπων καθηγητής: Πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Αντωνίου). Από το 2006 είναι μέλος της Ομάδος Παλαιογραφίας Βυζαντινής Μουσικής στο Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ. Έχει συμμετάσχει με εισηγήσεις σε Διεθνή Μουσικολογικά Συνέδρια και έχει παρακολουθήσει, μεταξύ άλλων, τρίμηνα σεμινάρια επί των νευροεπιστημών (Ινστιτούτο για την νόσο Alzheimer, ομότιμος καθηγητής ιατρικής Σταύρος Μπαλογιάννης). Τα τελευταία έξι χρόνια έχει εργαστεί ως καθηγητής βυζαντινής και γενικής μουσικής στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Από τις αρχές του 2012 ξεκίνησε την διδακτορική του διατριβή στην Βυζαντινή Μουσική στο Τ.Μ.Σ.

(επιβλέπουσα: Μαρία Αλεξάνδρου). Από το 2015 είναι μέλος της Ερευνητικής Ομάδας Βυζαντινών Μουσικών Σπουδών της Ε.Μ.Ε. Ενδιαφέροντα: ανάλυση και παλαιογραφία βυζαντινής μουσικής, νευρομουσικολογία και γνωσιακές επιστήμες της μουσικής, ψαλτική επιστήμη και παραδοσιακό τραγούδι.

Χαράλαμπος Χ. Σπυρίδης: Φυσικός, Ηλεκτρονικός, Ραδιοηλεκτρολόγος Α΄, Καθηγητής Μουσικής Ακουστικής και Πληροφορικής του Τμήματος Μουσικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Κοσμήτωρ της Διεθνούς Επιστημονικής Εταιρείας της Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας. Ενδιατρίβει ερευνητικώς εις τας επιστημονικάς περιοχάς: Φυσική και Μουσική Ακουστική, Μαθηματικά της Μουσικής, Θόρυβος – Ηχοπροστασία, Ακουστική Σχεδίασις Κλειστών Χώρων, Βιοακουστική, Επικοινωνία ανθρώπων τη χρήση «φυσικών» και «σφυρικών» γλωσσών, Ψυχοακουστική, Ηλεκτροακουστική, Αρχαιοελληνικόν Ηρμωσμένον, Φιλοσοφία της Αρχαιοελληνικής Μουσικής παρά Πυθαγόρα, Πλάτωνι και Ηρακλείτῳ. Ανεκοίνωσεν εις τοπικά και διεθνή επιστημονικά συνέδρια πλήθος πρωτοτύπων εργασιών. Εξέδωσεν πενήτηκοντα τέσσαρα διδακτικά συγγράμματα καλύπτων πλήρως και τας διδακτικάς ανάγκας των φοιτητών του εις τα μαθήματα, τα οποία εδίδασκεν εις το Τμήμα Φυσικής του Α.Π.Θ., εις το Τμήμα Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ. και εις το Τμήμα Μουσικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Διετέλεσεν Πρόεδρος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρος της Ενώσεως Ελλήνων Φυσικών, Πρόεδρος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων για τα Μουσικά Σχολεία. Είναι μέλος του Ελληνικού Ινστιτούτου Ακουστικής (ΕΛ.ΙΝ.Α.). Πραγματοποιεί επί σειράν ετών κύκλον διαλέξεων υπό τον τίτλον: «Φιλοσοφικά Αλληγορία: Πυθαγόρεια απόκρυφα θέματα περί την Μουσικήν» με ελευθέραν είσοδον. Είναι έγγαμος και έχει δύο θυγατέρας.

Γρηγόριος Θ. Στάθης: Γεννήθηκε στο χωριό Πλατανιά – Γερακάρι Ιωαννίνων την 8η Νοεμβρίου 1939. Η πανεπιστημιακή μόρφωσή του (Αθήνα, Ρώμη, Κοπεγχάγη, Οξφόρδη) είναι τριπλή: Θεολογία – Βυζαντινή Φιλολογία – Μουσική και Μουσικολογία. Είναι Ομότιμος Καθηγητής της Βυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών και Διευθυντής του Ιδρύματος Βυζαντινής Μουσικολογίας της Εκκλησίας της Ελλάδος. Το μεγάλο, ποικίλο και σημαντικό συγγραφικό έργο του αριθμεί περισσότερους από οκτακόσιους τίτλους, διατριβές – μονογραφίες – άρθρα – μελετήματα – λόγους – διαλέξεις – εισηγήσεις – άλμπουμ ηχογραφήσεων, με κεντρικόν άξονα τον μνημειώδη επτάτομο Κατάλογο *Τα χειρόγραφα βυζαντινής μουσικής – Άγιον Όρος*, που βραβεύτηκε απ’ την Ακαδημία Αθηνών το 1976. Ως πανεπιστημιακός διδάσκαλος είναι και πνευματικός “Πατήρ Διδασκτόρων”, μιας ολόκληρης γενεάς πενήντα νέων ερευνητών-επιστημόνων, και είναι, με την παντοία και πολύπλευρη προσφορά του, ο ουσιαστικός θεμελιωτής της επιστήμης της Βυζαντινής Μουσικολογίας στην Ελλάδα και ανανεωτής της Ψαλτικής Τέχνης, με διεθνή ακτινοβολία. Παράλληλα με το επιστημονικό και διδακτικό έργο, και αξεχώριστο στη βιοτή του, είναι το μελοποιητικό και καλλιτεχνικό έργο του: είναι μελοποιός με μεγάλο συνθετικό έργο και εξηγητής της προ του 1814 σημειογραφίας. Ως καλλιτέχνης είναι “Μαΐστωρ της Ψαλτικής Τέχνης”, δηλαδή διδάσκαλος και χοράρχης του περίφημου Χορού Ψαλτών “Οι μαΐστορες της Ψαλτικής Τέχνης”, που ίδρυσε το 1983. Και πρώτιστα είναι ποιητής, με τριάντα συλλογές και μεγάλα πολύστιχα έργα. Δίδαξε βυζαντινή σημειογραφία και ελληνική ψαλτική για πρώτη φορά στην Τιφλίδα της Γεωργίας τον Φεβρουάριο του 2001 και 2002, και ένα δεκαήμερο ταχύρρυθμο σεμινάριο Ψαλτικής Τέχνης για τους ψάλτες του Πατριαρχείου Αντιοχείας (Αύγουστος 1998). Με την αποφασιστική συμβολή του και την ηλεκτρονική χάραξη των σημαδίων (*Stathis Series*), βασισμένη στην διαχρονική χειρόγραφη μορφή τους, επιτεύχθηκε η παγκόσμια κωδικοποίηση (4 Ιουλίου 1997) απ’ τον Διεθνή Οργανισμό Κωδικοποίησης (ISO), μέσω του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ), όλων των σημαδίων (246 συνολικά) της Ψαλτικής Τέχνης, απ’ την πρωτοφανέρωσή τους τον 10ο αιώνα, ως απότοκα του ελληνικού αλφαβήτου, μέχρι σήμερα. Καθιέρωσε (2000) τον θεσμό της ανά τριετία πραγματοποιήσεως στην Αθήνα διεθνούς συνεδρίου με θέμα «Θεωρία και Πράξη της Ψαλτικής Τέχνης». Πραγματοποιήθηκαν το Α΄ πανελλήνιο (2000) και τα Β΄, Γ΄, Δ΄, Ε΄, Στ΄ διεθνή συνέδρια (2003, 2006, 2009, 2012, 2015), με έκδοση των Πρακτικών τους. Είναι μέλος και εταίρος επιτροπών, εταιρειών, συλλόγων και οργανισμών και είναι ιδρυτής της αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας «Ανατολής το Περιήγημα» (1998). Έχει τιμηθεί με έπαινο και βραβείο της Εκκλησίας της Ελλάδος (1971), βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών (1976), χρυσό σταυρό του παρασήμε του Αποστόλου Παύλου της Εκκλησίας της Ελλάδος (2006), μετάλλια του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, του Πατριαρχείου Μόσχας, του Αγίου Όρους, της Ιεράς Μονής Πάτμου, των Μετεώρων, κ.ά. Αναγορεύτηκε Επίτιμος Διδάκτωρ (Doctor Honoris Causa) απ’ την Μουσική Ακαδημία “Gheorghe Dima” της πόλεως Κλουζ-Ναπόκα της Ρουμανίας (31 Ιουλίου 2012). Ομιλεί και γράφει ιταλικά, αγγλικά, γαλλικά, και γνωρίζει γερμανικά και ισπανικά.

Δανάη Στεφάνου: Επίκουρη Καθηγήτρια Ιστορικής Μουσικολογίας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ. και επιστημονικά υπεύθυνη της Ομάδας Κριτικής Μουσικής Ιστοριογραφίας Τ.Μ.Σ. Άρθρα και κείμενά της έχουν δημοσιευθεί σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά (*JRMA, JIMS, MuseumEdu*), λεξικά και συλλογικούς τόμους (*Grove Music Online, Cambridge Companion to Film Music, Routledge Global Popular Music Studies*). Έχει επίσης μεταφράσει και επιμεληθεί την πρώτη έκδοση του βιβλίου *Πειραματική μουσική* του Michael Nyman στα ελληνικά (Εκδόσεις Οκτώ, 2012). Πραγματοποιεί τακτικά συναυλίες αυτοσχεδιασμού και ανοιχτής φόρμας από το 2001, με πρώτες εκτελέσεις έργων από συνθέτες / sound artists όπως οι Eric La Casa & Jean-Luc Guionnet, Tarek Atoui, Vicki Bennett κ.ά.

Δημήτρης Τασούδης: Γεννήθηκε το 1980 στη Θεσσαλονίκη. Αρχικά, σπούδασε πιάνο με τη Σοφία Ζουμή και τύμπανα με τον αδερφό του, Θάνο. Αποφοίτησε από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ., ενώ κατέχει μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης από το Μουσικό Τμήμα του Πανεπιστημίου του Γιορκ της Αγγλίας (στην κατεύθυνση Σύγχρονων Σπουδών). Επίσης κατέχει δίπλωμα κλασικών κρουστών και σύνθεσης από το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης. Έκανε τύμπανα με τον Νίκο Σιδηροκαστρίτη. Ως μέλος διαφόρων μουσικών συνόλων (Magnanimus Trio, Yeden, Prefabricated Quartet, Modal4) έχει ηχογραφήσει εννιά CDs, ενώ συμμετέχει ως προσκεκλημένος μουσικός σε ηχογραφήσεις (Μάνος Μυλωνάκης, Χρύσανθος Χριστοδούλου, Τατιάνα Ζωγράφου, Ειρήνη Σίνου, Χρήστος Σιδηρόπουλος) και συναυλίες. Ως μέλος των Prefabricated Quartet αλλά και μόνος, έχει γράψει μουσική για τον κινηματογράφο (ενδεικτικά, Βραβείο Μουσικής στο 5ο Διεθνές Φεστιβάλ Ψηφιακού Κινηματογράφου Αθήνας για το *Ταξίδι με παράξενους φίλους* σε σκηνοθεσία Κ. Στάθη). Το 2016 έγραψε μουσική για *Το αγόρι με τη βαλίτσα* του ΚΘΒΕ, σε σκηνοθεσία Μ. Σιώνα. Διδάσκει μουσική στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ έχει διδάξει «Αυτοσχεδιασμό στα κρουστά» και «Μουσική στον κινηματογράφο» στα Τμήματα Μουσικών Σπουδών και Κινηματογράφου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, αντίστοιχα. Εκπονεί τη διδακτορική του διατριβή με τίτλο: «Μετωνυμία και μεταφορά στη μουσική κινηματογράφου» με επιβλέποντα τον Πέτρο Βούβαρη, Επίκουρο Καθηγητή του Τμήματος Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, και μέλη της τριμελούς επιτροπής την Αγγελική Αθανασιάδου και τον Κώστα Τσούγκρα. Είναι έγγαμος με δύο παιδιά.

Θανάσης Τρικούπης: Γεννήθηκε στην Αλεξανδρούπολη. Σπούδασε αρχικά στην Αθήνα (δίπλωμα πιάνου, δίπλωμα σύνθεσης, δίπλωμα τσέμπαλου, Μηχανολόγος-Μηχανικός Ε.Μ.Π.). Ολοκλήρωσε τις σπουδές του στο πιάνο στο Conservatoire Européen de Musique de Paris και τις σπουδές σύνθεσης στο Μουσικό Πανεπιστήμιο του Graz (Magister der Künste με διάκριση). Ακολούθως πραγματοποίησε διδακτορικές σπουδές στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Έχει διδάξει πιάνο και ανώτερα θεωρητικά της μουσικής στο Μουσικό Τμήμα του Ε.Μ.Π., μαθήματα γενικής μουσικής παιδείας στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, «Σύγχρονη μουσική» στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και διάφορα θεωρητικά μαθήματα στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Από το 2012 έως το 2015 συνεργάστηκε με το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών ως μεταδιδακτορικός ερευνητής με σκοπό τη δημιουργία ψηφιακού αρχείου ελληνικής μουσικής. Καρπός της έρευνάς τους είναι επίσης η μονογραφία με τίτλο *Western music in Hellenic communities. Musicians and Institutions*. Μαζί με τους Γεώργιο Κωνσταντζο και Θωμά Ταμβάκο συνέγραψε το βιβλίο *Μουσουργοί της Θράκης*, το οποίο εξέδωσε η Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας – Θράκης το 2014. Είναι Πρόεδρος του Συλλόγου Μουσικών Εκπαιδευτικών Αν. Μακεδονίας – Θράκης και μέλος του Δ.Σ. της Εταιρείας Θεραπειών Μουσικής.

Γεωργία Μαρία Τσερπέ: Αριστούχος πτυχιούχος πιάνου και θεωρητικών του Κρατικού Ωδείου Θεσσαλονίκης, καθώς και πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Επίσης, αριστούχος Διδάκτωρ του ιδίου Τμήματος και κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος με άριστα από το Τμήμα Φιλοσοφίας του Α.Π.Θ. Τα επιστημονικά και ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στα γνωστικά αντικείμενα της Ιστορικής Μουσικολογίας και της Αισθητικής (19ος-20ός αιώνας) με έμφαση στην αναλυτική εξέταση του έργου ελλήνων συνθετών σε σύγκριση με ευρωπαϊούς συνθέτες. Ως μουσικολόγος έχει πάρει μέρος σε διεθνή συνέδρια, έχει δώσει διαλέξεις και έχει διδάξει σε επιμορφωτικά προγράμματα για εκπαιδευτικούς μουσικής και διαφόρων ειδικοτήτων· ακόμη, έχει συγγράψει σχόλια για προγράμματα συναυλιών και για δισκογραφία έργων από έλληνες εκτελεστές. Η καλλιτεχνική της δραστηριότητα επικεντρώνεται στη συνοδεία τραγουδιού και στη συμμετοχή σε σύνολα μουσικής δωματίου. Εργάζεται ως Σχολική Σύμβουλος εκπαιδευτικών μουσικής στην Περιφερειακή Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Κ. Μακεδονίας.

Μάρκος Τσέτσος: Καθηγητής Αισθητικής της Μουσικής στο Τ.Μ.Σ. του Ε.Κ.Π.Α. Οι δημοσιεύσεις του περιλαμβάνουν έξι βιβλία (*Νεοελληνική μουσική. Δοκίμια ιδεολογικής και θεσμικής κριτικής*, 2013· *Η μουσική στη νεότερη φιλοσοφία*, 2012· *Στοιχεία και περιβάλλοντα της μουσικής*, 2012· *Εθνικισμός και λαϊκισμός στη νεοελληνική μουσική*, 2011· *Βασικές μέθοδοι ενορχήστρωσης*, 2006· *Βούληση και ήχος*, 2004) και πολυάριθμες μελέτες αισθητικής της μουσικής, γενικής αισθητικής και αισθητικής της νεοελληνικής έντεχνης και δημοφιλούς μουσικής. Είναι μέλος της Διεθνούς Εταιρείας Helmut Plessner και ιδρυτικό μέλος της Ε.Μ.Ε., ενώ διετέλεσε συνεργάτης του Ι.Κ.Υ., του οποίου υπήρξε υπότροφος, και της μουσικής εγκυκλοπαίδειας *Die Musik in Geschichte und Gegenwart* (MGG). Είναι μέλος της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού *Μουσικολογία* και επιστημονικός συνεργάτης του περιοδικού *Αξιολογικά*. Σπούδασε κλασική κιθάρα στο Εθνικό Ωδείο με τον Δ. Φάμπα (1979-1986) και διεύθυνση ορχήστρας στα Κρατικά Ωδεία της Μόσχας και της Αγίας Πετρούπολης Ρωσίας (1987-1993). Ως κιθαριστής δραστηριοποιείται από το 1981 και ως αρχιμουσικός από το 1990.

Κώστας Τσούγκρας: Γεννήθηκε στο Βόλο το 1966. Σπούδασε μουσική στο Ελληνικό Ωδείο Βόλου και στο Νέο Ωδείο Θεσσαλονίκης (πτυχία ακορντεόν και θεωρητικών, δίπλωμα σύνθεσης). Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ., στο οποίο και ολοκλήρωσε τη διδακτορική του διατριβή πάνω στα *44 κομμάτια για πιάνο* του Γ. Κωνσταντινίδη. Εργασίες του έχουν δημοσιευθεί σε περιοδικά (*Musicae Scientiae, Journal of Interdisciplinary Music Studies, Quaderni dell' Istituto Liszt, Μουσικολογία, Πολυφωνία* κ.ά.) και πρακτικά συνεδρίων. Είναι Επίκουρος Καθηγητής Συστηματικής Μουσικολογίας του Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ. Έργα του έχουν παρουσιαστεί από καταξιωμένους μουσικούς ή σύνολα (Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, Ελληνικό Συγκρότημα Σύγχρονης Μουσικής, Νέο Ελληνικό Κουαρτέτο, dissonART Ensemble, Piandaemonium κ.ά.).

Δημοσθένης Κ. Φιστουρής: Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη. Είναι αριστούχος διδάκτωρ Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει δίπλωμα Κλασικού Τραγουδιού, Βυζαντινής Μουσικής, καθώς και πτυχία Ειδικού Αρμονίας, Αντίστιξης και Φούγκας. Ως υπότροφος του Ιδρύματος "Αλέξανδρος Ωνάσης", σπούδασε στην Ιταλία κλασικό τραγούδι παρακολουθώντας σεμινάρια με τους Luigi Alva, Arrigo Pola, Paride Venturi, Carlo Bergonzi και Renata Scotto. Ως τενόρος, έχει συνεργαστεί με την Εθνική Λυρική Σκηνή, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, την Όπερα Θεσσαλονίκης, το Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης – Δημήτρια και με διάφορα περιφερειακά ιταλικά λυρικά θέατρα. Έχει συνεργαστεί με τους μαέστρους Χωραφά, Συμεωνίδη, Καρυτινό, Φιδετζή, Cavalaro, Gianolla κ.ά. Έχει δώσει ατομικά ρεσιτάλ και έχει συμμετάσχει ως σολίστ σε συναυλίες με το Δήμο Αθηναίων, το Ίδρυμα Θεοχαράκη, το Ε. Μ. Πολυτεχνείο Αθηνών, το Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Ίδρυμα Αλέξανδρος Ωνάσης κ.ά. Παράλληλα, έχει συνθέσει μουσική και τραγούδια για το θέατρο, αποσπώντας ευμενείς κριτικές. Ως μουσικολόγος, έχει δημοσιεύσει σε διεθνή μουσικολογικά συνέδρια με ευρεία θεματολογία, από την βυζαντινή και οθωμανική μουσική μέχρι και την όπερα. Επίσης έχει διατελέσει καθηγητής μονωδίας, βυζαντινής μουσικής και θεωρητικών σε διάφορα ωδεία και Ανώτερες Δραματικές Σχολές. Τέλος, είναι πτυχιούχος της Σχολής Μεταλλειολόγων Μηχανικών Μεταλλουργών του Ε. Μ. Πολυτεχνείου.

Ιωάννης Φούλιας: Επίκουρος καθηγητής «Συστηματικής Μουσικολογίας. Θεωρίας της Μουσικής (18ου-19ου αιώνας)» στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (προσωπική ιστοσελίδα: <http://users.uoa.gr/~foulias>). Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1976. Πραγματοποίησε μουσικές σπουδές στο Δημοτικό Ωδείο Καλαμάτας (πτυχία αρμονίας, αντίστιξεως, φούγκας και πιάνου, 1994-1998) και σπούδασε μουσικολογία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (πτυχίο το 1999 και διδακτορικό δίπλωμα το 2005, με διατριβή για τα *Αργά μέρη σε μορφές σονάτας στην κλασική περίοδο*). Είναι μέλος της Συντακτικής και της Επιστημονικής Επιτροπής του περιοδικού *Πολυφωνία* καθώς και των αντίστοιχων επιτροπών του περιοδικού *Μουσικολογία*, συνάμα δε ιδρυτικό μέλος και Γενικός Γραμματέας της Ελληνικής Μουσικολογικής Εταιρείας. Έχει συμμετάσχει στο διεθνές ερευνητικό πρόγραμμα RIPM, σε επιστημονικές ημερίδες και διεθνή συνέδρια. Έχει επίσης δημοσιεύσει δεκάδες πρωτότυπα άρθρα, καθώς και μεταφράσεις βιβλίων (των R. Wagner, K. Φλώρου και N. Cook) αλλά και μικρότερων μελετών. Από τον εκδοτικό οίκο «Παπαρηγορίου – Νάκας» κυκλοφορούν οι μονογραφίες του *Οι δύο σονάτες για πιάνο του Δημήτρη Μητρόπουλου: Από τον ύστερο ρομαντισμό στην Εθνική Σχολή Μουσικής* (2011) και *Οι συμφωνίες κατά τις οβιδιανές Μεταμορφώσεις του Carl Ditters von Dittersdorf: Συμβολή στην αποκατάσταση ενός έργου-σταθμού στην ιστορία της προγραμματικής μουσικής* (2015). Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εμπίπτουν στα ακόλουθα πεδία: θεωρία των μουσικών μορφών (από τον 18ο έως τον 21ο αιώνα), εξελικτική θεώρηση ειδών και μορφών της ενόργανης μουσικής στο μπαρόκ, τον κλασικισμό και τον ρομαντισμό, μορφολογία και μουσική ανάλυση.

Κώστας Χάρδας: Επίκουρος Καθηγητής Συστηματικής Μουσικολογίας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Α.Π.Θ. Έχει παρουσιάσει ανακοινώσεις σε συνέδρια και έχει δημοσιεύσει άρθρα, λήμματα και κεφάλαια βιβλίων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (Cambridge Scholar Press, *Grove Music Online*, *Bloomsbury Encyclopedia of Popular Music of the World* κ.ά.) στα παρακάτω πεδία: ανάλυση και θεωρία της μουσικής, νεοελληνική μουσική, μουσική του δέκατου ένατου και του εικοστού αιώνα, ερευνητική προσέγγιση στη μουσική εκτέλεση. Το 2015 έδωσε διάλεξη στο Τμήμα Ελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κολούμπια και ήταν προσκεκλημένος ομιλητής συνεδρίου της College Music Society στις Η.Π.Α. Ως πιανίστας εμφανίστηκε σε ρεσιτάλ και συναυλίες μουσικής δωματίου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Είναι ιδρυτικό μέλος του συνόλου *Piandemonium* (6 πιάνα – 12 πιανίστες). Η ηχογράφησή του (CD) με έργα για σόλο πιάνο και μουσικής δωματίου του Γ. Α. Παπαϊωάννου για την εταιρία Naxos βραβεύτηκε το 2014 από την Ένωση Ελλήνων Κριτικών Μουσικής και Θεάτρου. Αναμένεται η κυκλοφορία δύο CDs με συμμετοχή του: *The American Album* με την Patricia Surman (Centaur Records) και *Γιώργος Σισιλιάνος: Επετειακή ηχογράφιση για τα δέκα χρόνια από το θάνατό του* (Irida Classical).

Αλέξανδρος Χαρκιολάκης: Γεννήθηκε στην Αθήνα και σπούδασε στο Ελληνικό Ωδείο και στο Πανεπιστήμιο του Sheffield. Επιμελήθηκε μαζί με τον Νίκο Μαλιάρη την έκδοση του συλλογικού τόμου *Μανώλης Καλομοίρης – 50 χρόνια μετά. Αφιέρωμα στη συμπλήρωση μισού αιώνα από το θάνατο του συνθέτη*, η οποία κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Fagotto, ενώ ήταν ο επιμελητής της έκδοσης *Η αυτοβιογραφία και το αρχείο του Αλέκου Ξένου* για τις εκδόσεις του Μουσείου Μπενάκη. Επίσης, επιμελήθηκε σε συνεργασία με τον Χάρη Λαβράνο το βιβλίο *Πηγές μουσικής πληροφόρησης και πληροφοριακή παιδεία* για τις εκδόσεις Fagotto. Έχει εργαστεί στη Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος «Λίλιαν Βουδούρη» ως μουσικολόγος και υπεύθυνος εκπαιδευτικών προγραμμάτων, ενώ από τον Ιανουάριο του 2013 είναι διευθυντής της Μουσικής Βιβλιοθήκης "Erol Üçer" και λέκτορας ιστορικής μουσικολογίας στο ερευνητικό κέντρο για τη μουσική MIAM στο Istanbul Technical University.

Ευαγγελία Χατζηιωαννίδου: Πραγματοποίησε προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές στο Τμήμα Ψυχολογίας του Α.Π.Θ., Τομέας Εξελικτικής – Σχολικής Ψυχολογίας (2002-2006 και 2006-2010, Άριστα). Είναι υποψήφια διδάκτορας του Τμήματος Ψυχολογίας στον Τομέα Εξελικτικής Ψυχολογίας (από το 2012) και επιστημονικός συνεργάτης Μονάδας Εφήβων της Γ' Πανεπιστημιακής Ψυχιατρικής Κλινικής Π.Γ.Ν.Θ. ΑΧΕΠΑ (από το 2009 έως σήμερα). Στο ενεργητικό της έχει δημοσιεύσεις και παρουσιάσεις σε συνέδρια.

Ναυσικά Χατζηχρήστου: Διδάκτωρ του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στον τομέα της πολιτιστικής διαχείρισης και της ανάπτυξης του ελληνικού κοινού κλασικής μουσικής και όπερας, απόφοιτος της Σχολής Juilliard, απ' όπου απέκτησε το Master of Music με ειδίκευση στην κλασική κιθάρα, και από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών Αθηνών. Διαθέτει σημαντική διδακτική εμπειρία, καθώς υπήρξε επί τριετήμισι έτη επιστημονική συνεργάτης (Π.Δ. 407/80) στο Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Έχει διδάξει επίσης στο Τμήμα Λαϊκής και Παραδοσιακής Μουσικής του Τ.Ε.Ι. Ηπείρου, σε Ι.Ε.Κ., στο Κολέγιο Saint Lawrence, σε δημόσια μουσικά σχολεία και σε ωδεία. Έχει φοιτήσει στην τάξη διπλώματος κιθάρας της Λίζας Ζώη και παρακολουθήσει σεμινάρια με σημαντικούς σολίστες του οργάνου, ενώ είναι κάτοχος των πτυχίων Αρμονίας και Αντίστιξης. Ένα πρόβλημα στο χέρι, ωστόσο, ανέκοψε την κιθαριστική της πορεία. Παράλληλα με την μουσική ανέπτυξε και συγγραφική δραστηριότητα, χάρη στην οποία είναι τακτικό μέλος της Ένωσης Ελλήνων Μουσικών και Θεατρικών Κριτικών από το 2013. Σήμερα διατηρεί το προσωπικό της διαδικτυακό ιστολόγιο με κριτικές κλασικής μουσικής. Υπήρξε αρχισυντάκτης και αρθρογράφος του περιοδικού *Classical Music Review* και αρθρογραφούσε επί σειρά ετών στα περιοδικά *Πειραϊκά Γράμματα*, *Μουσικές Περιπλανήσεις* (έκδοση του Σύγχρονου Ωδείου Αθήνας) και *ΜΟΥΣΑ*. Για τις άριστες επιδόσεις της έχει λάβει υποτροφίες από το Ίδρυμα Fulbright, το Juilliard School, το Ίδρυμα Γεροντέλη, το Τμήμα Κληροδοτημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών και το Ι.Κ.Υ.

Βάλια Χριστοπούλου: Διδάκτωρ μουσικολογίας (Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2009), πτυχιούχος του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών καθώς και του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ίδιου πανεπιστημίου. Σπούδασε πιάνο (Εθνικό Ωδείο, Δίπλωμα, 1995) και ανώτερα θεωρητικά (Εθνικό Ωδείο, Πτυχίο αρμονίας, 1994, και Ωδείο Ατενέουμ, Πτυχίο αντίστιξης, 1997). Ανέλαβε την επιστημονική επιμέλεια της έκθεσης «Γιώργος Σισιλιάνος – Ο συνθέτης στην πρωτοπορία της σύγχρονης μουσικής» (Μουσείο Μπενάκη, 2007). Έχει συμμετάσχει σε επιστημονικά συνέδρια και έχει δημοσιεύσει άρθρα και σημειώματα προγραμμάτων. Είναι συγγραφέας του *Καταλόγου Έργων Γιώργου Σισιλιάνου* (Panos Music, 2011) και του λήμματος για τον Γιώργο Σισιλιάνο στο *Grove Music Online* (2014). Είναι καθηγήτρια στο Μουσικό Σχολείο της Παλλήνης.

Ντόρα Ψαλτοπούλου-Καμίνη: Λέκτορας στο γνωστικό αντικείμενο «Μουσικοθεραπεία στην Ειδική Αγωγή» στο Τ.Μ.Σ. του Α.Π.Θ. Από το 1992 εργάζεται στη Θεσσαλονίκη ως μουσικοθεραπεύτρια στο Κέντρο Μουσικοθεραπείας Θεσσαλονίκης, το οποίο ίδρυσε η ίδια. Έχει δημιουργήσει σε όλη την Ελλάδα μακροχρόνιες επιστημονικές συνεργασίες με δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα φροντίδας ατόμων με αναπηρία, όπου έχει συμβάλει ουσιαστικά στην δημιουργία χώρων μουσικοθεραπείας καθώς και στην δημιουργία θέσεων εργασίας για μουσικοθεραπευτές. Πρόσφατα διατελεί επιστημονικός συνεργάτης της μονάδας εφήβου της Γ΄ Ψυχιατρικής Κλινικής του ΑΧΕΠΑ και του Θεραπευτηρίου Χρονίων Παθήσεων στα Τρίκαλα. Είναι ιδρυτικό και τακτικό μέλος της Ελληνικής Ένωσης για τη Μουσική Εκπαίδευση (ΕΕΜΕ) και του Ελληνικού Συλλόγου Πτυχιούχων Επαγγελματιών Μουσικοθεραπευτών (ΕΣΠΕΜ). Είναι professional member στην Αμερικανική Ένωση Μουσικοθεραπείας (ΑΜΤΑ), από όπου έχει τον τίτλο της Certified Music Therapist (CMT). Είναι τακτικό μέλος της Φροϋδικής Εταιρίας Β.Ε., όπου έχει ολοκληρώσει την εκπαίδευση στην ψυχανάλυση. Συμμετέχει ως εισηγήτρια σε διεθνή συνέδρια και οι τομείς έρευνάς της σχετίζονται με τη μουσικοθεραπεία σε άτομα με αναπηρία, με κοινωνική μουσικοθεραπεία, με μουσικοθεραπεία στην ιατρική και με την εκπαίδευση.

Γενικός συντονιστής του συνεδρίου

Νίκος Μαλιάρας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Επιστημονική επιτροπή του συνεδρίου

Πέτρος Βούβαρης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Νίκος Μαλιάρας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Εύη Νίκα-Σαμψών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Καίτη Ρωμανού, Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Γιώργος Σακαλλιέρος, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Αναστασία Σιώψη, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου

Νίκος Μαλιάρας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ιωάννης Φούλιας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Κώστας Χάρδας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Αναστάσιος Χαψούλας, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών